

ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ปริยญาณีพนธ์
ของ
ลักษณะ ฤทธาคณี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
กรกฎาคม 2547

THE ATTITUDE CONCERNING SCHOOL PARTICIPATION OF YOUNG CHILDREN'S
PARENT IN THE SCHOOL UNDER THE AUSPICES OF BANGKOK METROPOLIS

A THESIS
BY
LAKSANA RITTHAKANEE

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

July 2004

ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ปริญญาณิพนธ์
ของ
ลักษณะ ฤทธาคนี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
กรกฎาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
ลักษณะ ฤทธาคณี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
กรกฎาคม 2547

ลักษณะ ฤทธาคนี. (2547). *ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษยา ตันติผลาชีวะ, อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา.*

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านความรู้ ความรู้สึก และการปฏิบัติ และเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครจำแนกตาม ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ปกครองเด็กปฐมวัยจำนวน 351 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) จากโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสร้างโดยผู้วิจัย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษาพบว่า

1. ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในภาพรวมและจำแนกตามความรู้ ความรู้สึก และการปฏิบัติอยู่ในระดับดี
2. ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนจำแนกตาม อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็กไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนของครอบครัวต่างกันมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE ATTITUDE CONCERNING SCHOOL PARTICIPATION OF YOUNG CHILDREN'S
PARENT IN THE SCHOOL UNDER THE AUSPICES OF BANGKOK METROPOLIS

AN ABSTRACT

BY

LAKSANA RITTHAKANEE

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

July 2004

Laksana Ritthakanee. (2004). *The Attitude Concerning School Participation of Young Children's Parent in the School under the Auspices of Bangkok Metropolis*. Master thesis, M.Ed. (Early Childhood Education), Bangkok : Graduate School. Srinakharinwirot University , Advisor Committee : Assoc.Prof.Dr. Kulaya Tantiphlachiva, Dr. Rachun Boonthima.

This study aimed at investigating the attitude of young children's parent toward school participation. A sample of 351 parent was cluster random sampling from the school under the auspices of Bangkok Metropolis. The School Participation Attitude Scale was developed for collecting data. The reliability of the scale was .09. The data were analyzed by percentage , mean , standard deviation and One-way ANOVA.

The results of the study were summarized as followed :

1. The attitude of young children's parent concerning school participation under the auspices of Bangkok Metropolis overview and each aspects : knowledge , affection and practice were at the good level.
2. According the sample size background found that has no significant difference, except the level of education and family income per month, was significant difference at .05 level.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ของ

นางสาวลักษณา ฤทธาคนี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่.....เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษยา ตันติผลาชีวะ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา กรรมการ ที่ให้คำแนะนำข้อคิดและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่ ความเมตตากรุณาเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ และอาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี รศ.วราภรณ์ รักวิจิัย และอาจารย์พิชิต เย็นทรวง ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญและให้คำแนะนำ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้มีคุณภาพ

ขอกราบขอบพระคุณคณะผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล)โรงเรียนวัดเทพศิลา โรงเรียนวัดศรีบุญเรือง โรงเรียนบ้านบางกะปิ โรงเรียนวัดกก โรงเรียนวัดเลา โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา โรงเรียนวัดโหนด โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จีบ ปานฆ่า) โรงเรียนวัดนิมมานรดี โรงเรียนวัดกระทุ่มเสือปลา โรงเรียนสุเหร่าบึงหนองบอน โรงเรียนสุเหร่าบ้านม้า โรงเรียนวัดประหาระบือธรรม โรงเรียนเบญจมบพิตร และโรงเรียนสุโขทัยซึ่งอยู่ในสังกัดกรุงเทพมหานครที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในด้านสถานที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและอำนวยความสะดวกในการวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ คุณจิรวีส ฤทธาคณี คุณณัฐพล สันหัตถการ อาจารย์ วราภรณ์ มุลาสินห์ ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมการศึกษาของผู้วิจัยอย่างยิ่งตลอดมา ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาทุกท่านที่ได้กรุณาให้การอบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ดีและมีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัยจนทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา

ขอขอบคุณ คุณพิทักษ์ วงแหวน คุณบรรพต ชันคำ คุณรุ่งนภา รทสา คุณกรรณานุช เกษมสันต์ ณ อรุณยา คุณทิพวรรณ อธิกุลสินธ์ คุณวรณัฐ เสนีวงศ์ ณ อรุณยา คุณเพชรรัตน์ เบี้ยเยี่ยม และขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ นิสิตปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ คำปรึกษาตลอดจนเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบุพการีทั้งสองที่ได้อบรมเลี้ยงดูให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย และพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์อันทรงคุณค่ายิ่ง

ลักษณะ ฤทธาคณี

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
ทบวงมหาวิทยาลัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	9
ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	9
จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	9
การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน.....	12
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ.....	14
ความหมายของทัศนคติ.....	14
การเกิดทัศนคติ.....	15
วิธีการวัดทัศนคติ.....	16
ทัศนคติของผู้ปกครองกับโรงเรียน.....	17
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง.....	18
ความสำคัญของผู้ปกครอง.....	18
ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	20
บทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วม.....	21
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการเรียนการสอน.....	24
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการให้การศึกษาผู้ปกครอง.....	25
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการสานต่อการเรียนรู้ระหว่างบ้านและโรงเรียน.....	28
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการสนับสนุนโรงเรียน.....	30
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับครูและผู้บริหารที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมกับโรงเรียน.....	32
หน้าที่ของครูและโรงเรียนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม.....	33
วิธีการสร้างการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน.....	37
ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง.....	40
บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติปี พ.ศ.2542.....	45
ปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง.....	47
ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วม.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
งานวิจัยในประเทศ.....	52
งานวิจัยต่างประเทศ.....	56
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	91
สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย.....	91
สรุปผลการวิจัย.....	92
อภิปรายผล.....	93
ข้อเสนอแนะ.....	103
บรรณานุกรม.....	105
ภาคผนวก.....	114
ภาคผนวก ก.....	115
ภาคผนวก ข.....	117
ภาคผนวก ค.....	119
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	131

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	60
2 จำนวนข้อแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะการมีส่วนร่วม.....	61
3 จำนวนข้อแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ.....	62
4 จำนวนและร้อยละของสถานภาพของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยผู้ตอบแบบถาม.....	68
5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วม กับโรงเรียน.....	69
6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วม กับโรงเรียนด้านความรู้.....	70
7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วม กับโรงเรียนด้านความรู้สึก.....	73
8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วม กับโรงเรียนด้านการปฏิบัติ.....	76
9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วม กับโรงเรียนจำแนกตามระดับการศึกษา.....	79
10 การเปรียบเทียบทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนเป็น รายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	80
11 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับ โรงเรียน ด้านความรู้โดยจำแนกตามระดับการศึกษา.....	81
12 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วม กับโรงเรียนจำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว.....	82
13 การเปรียบเทียบทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนเป็นรายด้าน จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว.....	83
14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน ด้านความรู้โดยจำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว.....	84
15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน ด้านความรู้สึกโดยจำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว.....	85
16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน ด้านการปฏิบัติโดยจำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว.....	86
17 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วม กับโรงเรียนจำแนกตามอาชีพ.....	87
18 การเปรียบเทียบทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนเป็นรายด้าน จำแนกตามอาชีพ.....	88

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
19 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วม กับโรงเรียนจำแนกตามความสัมพันธ์กับเด็ก.....	89
20 การเปรียบเทียบทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนเป็นรายด้าน จำแนกตามความสัมพันธ์กับเด็ก.....	90

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	7
---	----------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กอายุแรกเกิดถึง 6 ปี เป็นการจัดการศึกษาเพื่อการดูแลและสร้างเสริมเด็กให้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพด้วยการเรียนรู้ที่ถูกต้องชัดเจน (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545ก : 1) ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและพัฒนาทางสมอง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทุก ๆ ด้านของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งยังส่งเสริมให้พวกเขาได้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต (เยาพา เดชะคุปต์. 2542ก : คำนำ) ซึ่งการจัดการศึกษาปฐมวัยนั้นไม่ได้เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ต้องเป็นการประสานความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง

ผู้ปกครองคือครูคนแรกของเด็ก และมีบทบาทของการเป็นผู้ให้การศึกษาแก่เด็ก เริ่มตั้งแต่การเลี้ยงดูและการส่งเสริม นับแต่การฝึกการถ่ายปัสสาวะ อุจจาระ การแต่งตัวด้วยตนเอง การอบรมมารยาททางสังคม การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมและการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อเพื่อน และการปรับตัวเข้ากับสังคมซึ่งเด็กจะเรียนรู้โดยการเลียนแบบและการสั่งสอน บทบาทของผู้ปกครองมีความสำคัญกับเด็กมาก ถ้าผู้ปกครองใส่ใจต่อบทบาทและดำเนินบทบาทที่ถูกต้องเด็กจะมีความสุข ช่วยเหลือตนเองได้ ควบคุมตนเองได้ เมื่อโตขึ้นเด็กจะมีความมั่นใจสูง (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542ก : 5-6) และผู้ปกครองยังมีส่วนช่วยให้การศึกษาปฐมวัยมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองสามารถเป็นผู้ช่วยเหลือครูในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก(ประมวญ ดิฉินสัน. 2536 : 26-27)แต่ทั้งนี้จุดเริ่มต้นของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาระดับปฐมวัยที่เกิดขึ้นจากครูและผู้ปกครองจะแตกต่างกัน ในกลุ่มครูมักปฏิบัติตามนโยบายและแผนงานที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ ให้ปฏิบัติตามสายงานและบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เมื่อหน่วยงานมีนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ครูจึงเริ่มปฏิบัติโดยใช้วิธีสื่อสารกับผู้ปกครองผ่านทางสื่อที่เป็นลายลักษณ์อักษรและผ่านทางเด็กนักเรียน ซึ่งมักได้รับความร่วมมือในการเข้ามามีส่วนร่วมเป็นอย่างดี โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมภายในห้องเรียนหรือเกี่ยวข้องกับเด็กโดยตรง (สุมาลี คุ่มชัยสกุล. 2543:23)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (มาตรา 8) ด้านการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา 11 และมาตรา 12) แนวการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ให้มีการประสานความร่วมมือกับพ่อแม่ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนเพื่อร่วมกันในการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพและให้สถานศึกษาร่วมมือกับครอบครัว ชุมชน ในการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ (มาตรา 24 และมาตรา 29) ตลอดจนการเข้ามามีบทบาทในด้านนโยบายและการทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของโรงเรียน โดยมีพ่อแม่ผู้ปกครองเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในคณะกรรมการสถานศึกษาหรือคณะกรรมการโรงเรียน (มาตรา 40) (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 11-44)

ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้เน้นให้เห็นความสำคัญของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและบ้านในการพัฒนาการศึกษาของบุตรหลานซึ่งต่อไปโรงเรียนจะต้องเปิดโอกาสในการแสวงหาการมีส่วนร่วมจากพ่อแม่ผู้ปกครองให้มากขึ้น ประโยชน์ที่ได้จากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจากผลการวิจัยด้านครอบครัวในรอบ 30 ปีที่ผ่านมาพบว่า ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองและโรงเรียนนอกจากจะทำให้เด็กประสบความสำเร็จในด้านวิชาการแล้วยังช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม อันจะช่วยให้มีความก้าวหน้าของชีวิตต่อไปในอนาคต (รุ่ง แก้วแดง. 2543 : คำนำ)

การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา มีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก มีส่วนที่จะช่วยให้การศึกษาประสบความสำเร็จ โรงเรียนต้องกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจด้านการศึกษาและการพัฒนาเด็ก ทำให้ผู้ปกครองสามารถช่วยเหลือแนะนำเด็กได้ถูกทิศทาง ซึ่งการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนนั้น ครูและบุคลากรในโรงเรียนควรเปิดกว้างและให้การยอมรับ รวมทั้งพยายามสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองด้วย การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมภาพที่ดีกับครู มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกันแล้ว ยังทำให้ผู้ปกครองได้ใกล้ชิดกับโรงเรียนมากขึ้น และให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกี่ยวกับเด็กนักเรียนและความก้าวหน้าทางการศึกษา ซึ่งไม่มีอะไรจะดีไปกว่าการให้ผู้ปกครองเข้าใจโรงเรียนได้ดีและมีความรู้สึกรับผิดชอบในความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน (พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์. 2532 : 44)

ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยยังมีความสำคัญเพราะจะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดในการอบรมเลี้ยงดูมาตั้งแต่แรกเกิด ให้ความรัก ความเข้าใจ ความอบอุ่น และปลูกฝังอุปนิสัย บุคลิกภาพ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดต่างๆทั้งในวัยเด็กและเวลาต่อมา รวมทั้งจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่จะช่วยให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทุก ๆ ด้าน เพื่อเขาจะเติบโตและสามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงของสังคมสามารถแก้ปัญหาต่างๆและอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข (วรารักษ์ รักรัตน์. 2540 : 13-15) การที่ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนจะก่อให้เกิดผลดีกับเด็ก เพราะจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางสติปัญญาที่สูงขึ้นกว่าปกติ นอกจากนี้พัฒนาการทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคมก็จะเป็นไปในทางที่ดีขึ้นเพราะครูและผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ตัวเด็กรู้สึกถึงความสนใจ ความใส่ใจจนทำให้มั่นใจในความสัมพันธ์อันอบอุ่นภายในครอบครัว (สุมาลี คุ่มชัยสกุล. 2534 : 11) ดังนั้นจึงควรสนับสนุนให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เพราะครูกับผู้ปกครองมีหน้าที่ในการให้การศึกษาเหมือนกันตรงที่ต้องส่งเสริมพัฒนาการและให้การดูแลเพียงแต่คนละบทบาทและพันธกิจ หากประสานบทบาททั้งสองเข้าด้วยกันเด็กจะได้รับการดูแล และเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพเพราะครูรู้ข้อมูลของเด็กที่บ้าน ผู้ปกครองรู้ข้อมูลเด็กที่โรงเรียน การแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันเป็นตัวเชื่อมให้เกิดการพัฒนาและดูแลเด็กเป็นไปอย่างต่อเนื่อง คุณค่าของการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครองมีผลดีต่อผู้ปกครองในแง่ผู้ปกครองได้เรียนรู้รูปแบบของครู เห็นตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพจากครูในขณะเดียวกันผู้ปกครองเกิดโอกาสในการแลกเปลี่ยนปัญหาและความคับข้องใจกับผู้ปกครองด้วยกัน (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545 : 31) เช่นเดียวกับ สุวดี สุมะโมสกุล (2539 : 5) ศึกษาพบว่า การร่วมมือกันระหว่างครอบครัวและโรงเรียนจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กก่อนประถมศึกษาและป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับเด็กได้จึงมีความจำเป็นต้องส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับทางโรงเรียน เพราะผู้ปกครองจะได้มีโอกาสเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมถึงการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กก่อนประถมศึกษาอย่างถูกต้องเหมาะสม

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมหรือเป็นเพื่อนคู่คิดในการวางแผนการดำเนินงานด้านต่างๆ กิจกรรมที่จัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมจำแนกได้

เป็น 4 ลักษณะ คือ การให้มีส่วนร่วมในการทำงานตามความสามารถของผู้ปกครองเอง การให้มีส่วนร่วมโดยเน้นกระบวนการโดยเป็นผู้ให้แนวคิด เสนอแนะ วางแผนในการจัดการศึกษา การให้มีส่วนร่วมโดยเน้นการพัฒนาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพของครอบครัวเป็นหลัก และการมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ คือ การประมวลวิธีการดังกล่าวทั้งหมดมาประสานกันโดยเน้นให้ครอบครัวเป็นศูนย์กลางและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (กุลยา ตันติผลาชีวะ.2544ก : 31-36)

กิจกรรมความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียนเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ให้มีบทบาทต่อการพัฒนาทางการศึกษาในสถานศึกษาหรือโรงเรียน โดยมีแนวคิดให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและโรงเรียนร่วมมือกันในการอบรมเลี้ยงดู การสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน การอาสาสมัครเพื่อพัฒนาการศึกษา การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่บ้าน การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียนและการเป็นผู้ประสานงานในการระดมทรัพยากร(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.2544:71-75)และสิ่งสำคัญที่สุดคืออยู่ที่โรงเรียนซึ่งต้องเป็นผู้เริ่มต้นนำผู้ปกครองมาที่โรงเรียนและชั้นเรียนด้วยความนับถือและเป็นที่กันเอง (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2536 :108) แต่สภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่พบว่า การมีส่วนร่วมของครอบครัวชุมชนในการจัดการศึกษาและรูปแบบการมีส่วนร่วมในช่วงที่ผ่านมายังมีสภาพที่อ่อนแอไม่ได้แสดงศักยภาพของครอบครัวและชุมชนในระดับที่ควรจะเป็นและความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับโรงเรียนยังมีอยู่น้อย หรือที่มีก็เป็นเรื่องช่วยเหลือแบบเฉพาะกิจมากกว่าแม้ว่าจะมีพ่อแม่ผู้ปกครองจำนวนหนึ่งที่มีได้ละเลยเสียทั้งหมด หากแต่เป็นการเข้าร่วมเฉพาะกิจกรรมที่แสดงความสนใจเฉพาะบุตรหลานของตนเท่านั้น และโดยมากการเข้าไปมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองจะเข้าไปในรูปแบบของการเป็นสมาชิกในสมาคม ผู้ปกครองและครูเท่านั้น และกิจกรรมก็มักจะมุ่งเน้นเฉพาะกิจกรรมที่ให้ความสำคัญในเรื่องระดมทุนเพื่อนำรายได้มาพัฒนาโรงเรียนและปรับปรุงกายภาพและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็กๆจึงเกิดขึ้นในขอบเขตที่จำกัด หรือไม่เต็มศักยภาพที่เป็นจริงของครอบครัว (อภิญา เวชชชัย. 2544 : 1-2)

แม้ว่าผู้ปกครองและโรงเรียนจะมีความต้องการเช่นเดียวกัน คือการดูแลและส่งเสริมพัฒนาเด็กให้เป็นไปอย่างที่ใจต้องการก็ตามแต่เมื่อโรงเรียนมีโครงการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองโดยให้ผู้ปกครองมาโรงเรียนมักมีปัญหาเรื่องความร่วมมือจากผู้ปกครองเสมอ ทั้งนี้ด้วยเหตุผลต่าง ๆ นานาของผู้ปกครองที่จะเข้าร่วมกับโรงเรียน เช่น การทำมาหากิน คิดว่าไม่ใช่ธุระ เป็นต้น (กุลยา ตันติผลาชีวะ.2544ก : 31) การตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองขึ้นอยู่กับได้รับการสนับสนุน ทศนะ หรือความรู้สึกที่เขามีต่อกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น กิจกรรมที่ทุกฝ่ายมีความรู้ ความเข้าใจ และพึงพอใจต่อคุณค่าที่จะได้รับ ย่อมได้รับความร่วมมือด้วย สิตเดอ์ (กิตติชัย การโสภา. 2536 : 28 ; อ้างอิงจาก Leeder.) กล่าวว่า บุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นสอดคล้องกับผลประโยชน์และมีเป้าหมายที่จะส่งเสริมและปกป้องรักษาผลประโยชน์ของตน สอดคล้องกับสิ่งที่ตนได้มาหรือหวังเอาไว้ และบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆย่อมขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของตนเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมหรือไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองจึงขึ้นอยู่กับความสนใจ ความต้องการโดยส่วนตัวของผู้ปกครองเองทั้งนี้รวมถึงการได้รับโอกาส การสนับสนุน และการส่งเสริมจากทางโรงเรียนด้วย

การสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของหน่วยงานการศึกษาโดยเฉพาะเมื่อกำหนดเป็นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเช่นเดียวกับสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดนโยบายและแผนงานด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2545-2549 ใน

ข้อที่ 5 เน้นถึงการพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษาโดยปรับปรุงโครงสร้างบริหารการศึกษาตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเน้นการกระจายอำนาจลงสู่ระดับโรงเรียน ระดมทรัพยากรทางการศึกษา ส่งเสริมให้บุคคล องค์กร ชุมชน สถาบันต่างๆมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักการศึกษา. 2545 : 3) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ร่วมมือกันป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้น แต่จากการสำรวจพบว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในสถานศึกษาน้อยและขาดความจริงจัง(สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร. 2544 : 7-21)

การมีส่วนร่วมของชุมชน มีพื้นฐานที่สำคัญคือ การให้บุคคลในชุมชนมีบทบาทหลักในการพัฒนา โดยได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการเขียน การพูด ร่วมสละทรัพย์สิน เงิน วัสดุ แรงกาย และเวลา โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาขีดความสามารถให้พึ่งตนเอง และพัฒนาตนเอง มิใช่พึ่งพารัฐ (สุมาลี สังข์ศรี และวีรฉัตร สุบัญญัติ. 2534:253) ทั้งนี้ผู้ปกครองก็ถือว่าเป็นคนกลุ่มหนึ่งในชุมชนที่ต้องเข้ามามีบทบาทเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการพัฒนาการศึกษาของเด็กโดยมิได้ทิ้งให้เป็นภาระหน้าที่ของโรงเรียนเพียงลำพัง แต่ปัญหามักพบว่าผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนน้อยเนื่องจากพ่อแม่ส่วนใหญ่ยังคงยุ่งอยู่กับการทำงานจนมีเวลาให้โรงเรียนน้อยมาก พ่อแม่บางคนรู้สึกอึดอัดในการร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนเพราะเคยได้รับประสบการณ์ที่ไม่ดีเกี่ยวกับโรงเรียนมาก่อนอันเป็นสาเหตุของการขาดความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน (ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์. 2539 : 24) เช่นกันกับทางโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครพบว่ามีบางโรงเรียนได้พยายามสร้างกิจกรรมความร่วมมือในหลายรูปแบบ เช่น

โครงการเล่านิทาน โครงการวิทยากรพิเศษ เป็นต้น แต่ก็ยังมีปัญหาการขาดความร่วมมือในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรคนหนึ่งทำงานด้านการจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในด้านการจัดการเรียนการสอน การให้การศึกษแก่ผู้ปกครอง การสานต่อการเรียนรู้อะหว่างบ้านและโรงเรียน การสนับสนุนโรงเรียน ปฏิสัมพันธ์กับครูและปฏิสัมพันธ์กับผู้บริหารเพื่อที่จะได้นำผลจากการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนางานเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาระดับทัศนคติของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมของโรงเรียนด้านความรู้ ความรู้สึก และการปฏิบัติ
2. เปรียบเทียบระดับทัศนคติของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมของโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็ก

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับฝ่ายบริหารในการพัฒนาปรับปรุงและสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนในด้านการเรียนการสอน การให้การศึกษแก่ผู้ปกครอง การสานต่อการเรียนรู้อะหว่างบ้านและโรงเรียน การสนับสนุนโรงเรียน ปฏิสัมพันธ์กับครู และปฏิสัมพันธ์กับ

ผู้บริหารเพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของ กรุงเทพมหานครที่ส่งเสริมให้บุคคล ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และจะส่งผลให้เด็กสามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของตนเองภายใต้ความร่วมมือระหว่าง ผู้ปกครองกับโรงเรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนที่เรียนอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 และ 2 ใน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) ดังนี้

- 1) การสุ่มโรงเรียนมา 10 %จากทั้งหมด 50 เขต ได้กลุ่มตัวอย่างมาเท่ากับ 5 เขต
- 2) สุ่มโรงเรียนเขตละ 3 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างมาเท่ากับ 15 โรงเรียน
- 3) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจาก 15 โรงเรียนโดยใช้สูตรของ เครซี และ มอร์แกน

(Krejcie and Morgan) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538:303) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง ได้แก่

1. ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่
 - 1) ต่ำกว่าประถมศึกษา
 - 2) การศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 3) การศึกษาอุดมศึกษา
2. รายได้ต่อเดือนของครอบครัว แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่
 - 1) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท
 - 2) ตั้งแต่ 5,001 – 10,000 บาท
 - 3) มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป
3. อาชีพ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่
 - 1) รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ลูกจ้าง
 - 2) อาชีพอิสระ
 - 3) งานบ้าน
4. ความสัมพันธ์กับเด็ก แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่
 - 1) บิดา
 - 2) มารดา
 - 3) ผู้อุปการะ

ตัวแปรตาม คือ ทักษะคิดของผู้ปกครองที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้ ความรู้สึก และการปฏิบัติของผู้ปกครอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย** หมายถึง พ่อแม่ หรือผู้ปกครองที่ทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็กและรับผิดชอบ การดูแลเด็กในการเข้าเรียน โดยมีเด็กในความดูแลเรียนอยู่ระดับชั้นอนุบาลในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

2. **ทัศนคติของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน** หมายถึง การแสดงออกของผู้ปกครอง ที่มาจากความรู้ ความรู้สึก และการปฏิบัติที่แสดงถึงพฤติกรรมของผู้ปกครองในการที่จะตัดสินใจมาทำ กิจกรรมที่โรงเรียน หรือไม่มาทำกิจกรรมหรือร่วมมือกับโรงเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน การให้ การศึกษาแก่ผู้ปกครอง การสานต่อการเรียนรู้ระหว่างบ้านและโรงเรียน การสนับสนุนโรงเรียน ปฏิสัมพันธ์ กับครู และปฏิสัมพันธ์กับผู้บริหาร จำแนกเป็น 3 ด้านดังนี้

2.1 ความรู้ในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่แสดงถึง ความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติงานร่วมกับโรงเรียน

2.2 ความรู้สึกในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่บอกถึง ความพอใจหรือไม่พอใจของผู้ปกครองในการเข้ามาปฏิบัติงานกับโรงเรียนหรือร่วมกิจกรรมที่โรงเรียน

2.3 การปฏิบัติในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ปกครองทั้งในแง่ บวกและลบของผู้ปกครองในการที่จะเข้ามาหรือไม่เข้ามาร่วมปฏิบัติงานกับโรงเรียนที่สัมพันธ์กับผู้ปกครอง

3. **โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร** หมายถึง โรงเรียนระดับประถมศึกษาที่มีการจัดการเรียน การสอนระดับอนุบาลศึกษาซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการศึกษาทั้ง 50 เขต

4. **ปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง** หมายถึง ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำแนก เป็น 4 ด้าน

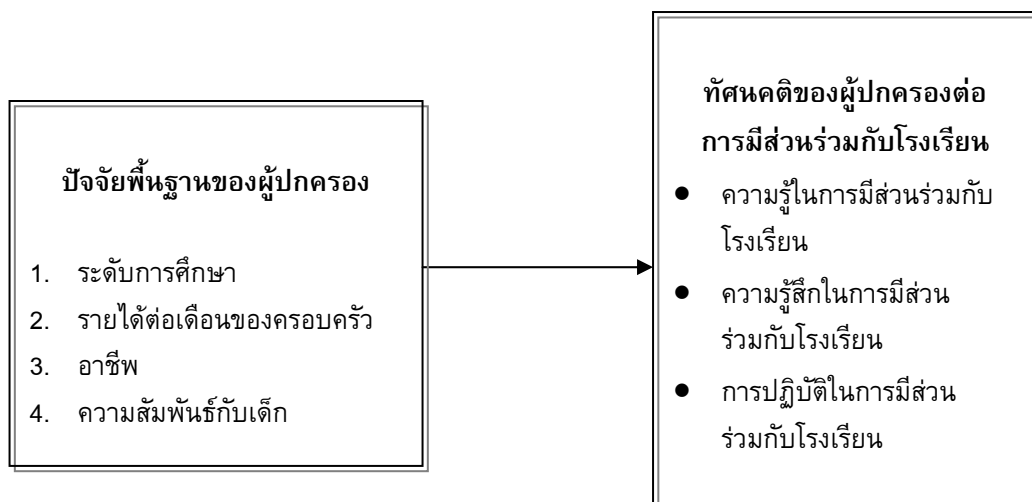
4.1 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดที่ผู้ปกครองได้รับ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ต่ำกว่าประถมศึกษา , การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ประถมศึกษา / มัธยมศึกษา / ปวช. / ปวส. , การศึกษาอุดมศึกษา หมายถึง การศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป

4.2 รายได้ต่อเดือนของครอบครัว หมายถึง รายได้รวมของทุกคนในครอบครัวทั้งหมดต่อ เดือน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท , ตั้งแต่ 5,001 – 10,000 บาท , มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป

4.3 อาชีพ หมายถึง อาชีพปัจจุบันของผู้ปกครองที่ทำรายได้หลักให้กับครอบครัว แบ่ง ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ลูกจ้างที่มีเงินเดือนประจำ , อาชีพอิสระ หมายถึงค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัว , งานบ้าน หมายถึง ไม่มีรายได้จากการทำงาน

4.4 ความสัมพันธ์กับเด็ก หมายถึง การเกี่ยวข้องของผู้ปกครองกับเด็กแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ บิดา , มารดา , ผู้อุปการะ หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยที่บุคคลนั้นไม่ได้เป็น บิดามารดาที่แท้จริง อาจเป็นบิดาหรือมารดาบุญธรรมหรือญาติของเด็ก

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

ทักษะของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้ ความรู้สึก และการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็กมีความแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 1.1 ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 1.2 จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 1.3 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ
 - 2.1 ความหมายของทัศนคติ
 - 2.2 การเกิดทัศนคติ
 - 2.3 วิธีวัดทัศนคติ
 - 2.4 ทัศนคติของผู้ปกครองกับโรงเรียน
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน
 - 3.1 ความสำคัญของผู้ปกครอง
 - 3.2 ความหมายของการมีส่วนร่วม
 - 3.3 บทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วม
 - 3.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการเรียนการสอน
 - 3.5 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการให้การศึกษาผู้ปกครอง
 - 3.6 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการสานต่อการเรียนรู้ระหว่างบ้านและโรงเรียน
 - 3.7 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการสนับสนุนโรงเรียน
 - 3.8 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับครูและผู้บริหารที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
 - 3.9 หน้าที่ของครูและโรงเรียนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
 - 3.10 วิธีการสร้างการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
 - 3.11 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
 - 3.12 บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปี พ.ศ.2542
 - 3.13 ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
 - 3.14 ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

1.1 ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาที่พัฒนามาจากการดูแลเด็กและการให้การศึกษาแก่เด็กอายุ 0 – 6 ปี ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

บุบผาสวัสดิ์ รัชชตาตะนันท์ (สวัสดิชุต) (2540 : 5-8) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยว่า หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับเด็กอายุ 3 ถึง 6 ปี ที่มีจุดเน้นที่สำคัญคือ การเตรียมความพร้อมให้กับเด็กทั้งในด้านการเรียน การเจริญเติบโตสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต

อนินทิตา ไปษะกฤษณะ (2541:6-9) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก มุ่งพัฒนาเด็กตามวัย เพื่อความเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542ก : 14) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยว่า หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะแตกต่างไปจากระดับอื่นๆ ทั้งนี้ เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มีชื่อเรียกต่างกันไปหลายชื่อ ซึ่งแต่ละโปรแกรมมีวิธีการและลักษณะในการจัดกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่างๆกัน

ศิริพรรณ ยิ้มย่อง (2544 : 45-53) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาลที่มุ่งเน้นการส่งเสริมพัฒนาการและสร้างเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา การช่วยเหลือตนเอง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

สมณฑา พรหมบุญ (2544 : 8-11) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาที่มีใช้เชิงปริมาณแต่เป็นการจัดการศึกษาเชิงคุณภาพ คุณภาพที่เด็กเกิดความงอกงามทางปัญญา อารมณ์ สังคม จริยธรรมและสุขภาพ โดยเกิดจากความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน ผู้ปกครองและครู

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545ก : 1) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก 6 ขวบแรก เป็นการจัดการศึกษาเพื่อการดูแล และสร้างเสริมเด็กให้พัฒนาเต็มศักยภาพ ด้วยการเรียนรู้ที่ถูกต้องชัดเจน ลักษณะการจัดการเรียนการสอนจึงมุ่งจำเพาะไปที่การพัฒนาเด็ก โดยการจัดการเรียนการสอนให้ตรงระดับพัฒนาการตามวัย และส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวม ให้ตรงกับความต้องการและความสนใจ สร้างความพร้อมให้เด็กเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ มีพหุปัญญา

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย คือ การจัดการศึกษาให้แก่เด็กวัยแรกเกิด – 6 ปี เป็นการวางรากฐานการศึกษาให้แก่เด็กในระยะเริ่มต้นของชีวิต มุ่งการอบรมเลี้ยงดูเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ในทุกๆด้านเพื่อให้เด็กมีความสามารถ มีความพร้อมเหมาะสมกับวัยและเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

1.2 จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย

จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาปฐมวัย คือ การพัฒนาเด็กทุกๆด้าน (Whole Child) ซึ่งการให้การศึกษาอบรมและเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยอย่างถูกต้องเหมาะสมจะส่งผลดีและเป็นรากฐานต่อการพัฒนาการศึกษาระดับอื่นด้วย การศึกษาระดับปฐมวัยไม่ใช่เป็นแต่เพียงการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเข้าเรียนต่อในประถมศึกษาเท่านั้น แต่ควรเป็นการช่วยเด็กให้มีชีวิตสมบูรณ์แบบ เพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยที่พร้อมจะเรียนรู้ครูและผู้เกี่ยวข้องต้องมีวิธีสอนให้เหมาะสมเพื่อให้เด็กดำรงชีวิตในวัยเริ่มต้นด้วยความสุขและมีพัฒนาการ

ด้านต่างๆไปได้อย่างเต็มที่ (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2542ข : 18-19) จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยเพื่อการพัฒนาเด็กทุกด้านอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

1. ด้านร่างกาย ส่งเสริมความเจริญเติบโต ความแข็งแรงของร่างกาย ปลูกฝังนิสัยทางสุขภาพอนามัย ฝึกกิจนิสัย รักษาความสะอาด เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ รู้จักการใช้ห้องน้ำห้องส้วม ได้ถูกต้อง ฝึกให้เล่นและออกกำลังกายเพื่อบริหารกล้ามเนื้อและประสาทสัมผัส และรู้จักพักผ่อนอย่างถูกวิธี

2. ด้านจิตใจและอารมณ์ ส่งเสริมด้านสุขภาพจิต เช่น ปลูกฝังให้รู้จักควบคุมอารมณ์ มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส ชื่นชมต่อความไพเราะและสิ่งสวยงาม ฝึกให้มีจิตใจเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซื่อสัตย์ มีสัมมาคารวะ กตัญญูกตเวทีก เคารพเชื่อฟัง ประหยัด ขยันหมั่นเพียร อดทน มีระเบียบวินัย และเชื่อในคำสอนของศาสนา

3. ด้านสังคม ส่งเสริมการพัฒนาลักษณะนิสัย เช่น ปลูกฝังให้เด็กรู้จักเคารพตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงออกด้วยตนเองในทางที่ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณี รู้จักเล่นและทำงานกับผู้อื่น เคารพสิทธิ และหน้าที่ตลอดจนความรับผิดชอบ ฝึกให้เป็นผู้รู้จักการรับ การให้ พร้อมทั้งจะปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี

4. สติปัญญา ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เช่น ให้อ่านหาเหตุผลจนเกิดความเข้าใจและรู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง สนใจต่อสิ่งต่างๆรอบตัว มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฝึกให้เป็นคนว่องไว รักการเรียนรู้ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และมีประสบการณ์พอที่จะเรียนในระดับต่อไป

ไฮด์แบรนต์ (Hildebrand.1991 : 38-40) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายสำคัญที่มุ่งเน้นพัฒนาการเด็กปฐมวัยในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยไว้ 10 ด้าน ดังนี้ (กุลยา ตันติผลลาชีวะ. 2545ข : 8-10 ; อ้างอิงจาก Hildebrand. 1991:38-40)

1. สร้างเสริมการเจริญเติบโตอย่างอิสระ คำว่าอิสระหมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กใช้ความคิดความสามารถเป็นของตนเอง ผู้ใหญ่เป็นเพียงผู้สนับสนุนเด็กด้วยการให้ประสบการณ์ ให้คำชี้แนะ และให้โอกาสเด็กเรียนรู้ตามต้องการอย่างเหมาะสมด้วยการวางแผนการสอน จัดเตรียมอุปกรณ์และสื่อการสอนที่เอื้อให้เด็กได้เรียนรู้ ได้คิด ได้เลือก ได้ทำด้วยตัวเอง ครูดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นการสร้างเสริมให้เด็กพัฒนาได้เต็มศักยภาพ เรียนรู้การช่วยเหลือตนเองอย่างน้อยในกิจวัตรประจำวันและรู้จักการแก้ปัญหา

2. เรียนรู้การแบ่งปันและการให้ความรัก เด็กปฐมวัยเป็นวัยเน้นตนเองเป็นศูนย์กลาง รักตนเอง ครูต้องสอนเด็กให้เรียนรู้การให้ การแบ่งปันการรักบุคคลอื่นนอกครอบครัว ครูสร้างเด็กให้เรียนรู้การรักผู้อื่น ด้วยการให้ความรักแก่เด็ก ทำงานร่วมกับเด็ก สร้างให้เด็กรู้สึกมั่นใจให้เด็กเรียนรู้การเล่นและการทำงานกับเพื่อน เพื่อความเข้าใจการแบ่งปัน

3. เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น เมื่อเด็กต้องออกจากสิ่งแวดล้อมของครอบครัวอยู่ในสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ครูต้องจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมความรู้สึกที่ดีและมีสุข เด็กควรได้เรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น สัมพันธภาพระหว่างครูกับเด็กเป็นวิธีการช่วยเหลือเด็กให้เรียนรู้พัฒนาการทางสังคม ควบคุมตนเอง การเข้าเรียนร่วมในชั้นเรียน การทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งเป็นการปูพื้นฐานคุณธรรมให้เด็กมีจิตใจดี มีความอดทน ฝึกหัดนิสัยที่ถูกต้อง มีระเบียบ เป็นคนมองโลกในแง่ดี

4. พัฒนาการควบคุมตนเอง ครูต้องสอนให้เด็กเรียนรู้การควบคุมวินัยในตน รู้จักนำตนเองหรือกำกับตนเองด้วยการอธิบายให้เหตุผล เมื่อเด็กเข้าใจถึงการปฏิบัติที่ถูกต้อง พฤติกรรมการควบคุมตนเองของเด็กจะดีขึ้น การจัดประสบการณ์ให้เด็กฝึกตัดสินใจและสร้างความเชื่อมั่นจะช่วยเด็กได้มาก การสอนที่ดี

จะไม่ใช้การขู่เด็กเพราะไม่เกิดผลดีต่อการพัฒนาการควบคุมตนเอง นอกจากนี้การสร้างความมั่นใจในตนเองยังมีผลต่อการสร้างพื้นฐานทางอารมณ์ที่ดี เด็กได้เรียนรู้การควบคุมอารมณ์ซึ่งเป็นการสร้างความฉลาดทางอารมณ์ให้กับเด็ก

5. เรียนรู้บทบาทความเป็นคน เด็กปฐมวัยต้องได้รับการสอนและประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและสังคม ไม่ใช่เฉพาะครอบครัวของตน เช่น การวางตัวตามบทบาทหน้าที่ทางสังคม การมีส่วนร่วมในการสร้างความสงบและสันติให้กับสังคม การสร้างสังคมที่มีคุณภาพ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการรักษาประเพณีนิยม

6. การเรียนรู้ที่จะเข้าใจตนเอง ประเด็นนี้สำคัญมากเพราะการเรียนรู้และการเข้าใจร่างกายตนเอง หมายถึง การสร้างให้เด็กรู้จักการดูแลสุขภาพของตนเอง การป้องกันโรคติดต่อและการออกกำลังกาย แผนการสอนของครูต้องเอื้อต่อการส่งเสริมร่างกายให้แข็งแรง และรู้จักดูแลสุขภาพควบคู่กันไป

7. เรียนรู้พัฒนาทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก การสอนต้องกระตุ้นให้เด็กใช้ทักษะของกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก เด็กควรมีกิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกาย การเล่นสนาม รวมทั้งการมีกิจกรรม

สร้างสรรค์ บัน ดิด เปะ ที่เป็นการใช้กล้ามเนื้อเล็กด้วย

8. เรียนรู้และเข้าใจข้อจำกัดของโลกภายนอก การมาโรงเรียนเป็นการขยายโลกของเด็กจากครอบครัวสู่สังคมซึ่งมีเงื่อนไขและความแตกต่างจากบ้าน ครูต้องพัฒนาความเฉลียวฉลาดของเด็กในการเรียนรู้โลกด้วยการกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากเรียนรู้ คิด ใช้เหตุผล ใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อความเข้าใจผู้อื่น เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม

9. เรียนรู้หนังสือเพื่อเข้าใจโลกใหม่และผู้อื่น ภาษาเป็นสิ่งช่วยเด็กให้รู้หนังสือ รู้สิ่งแวดล้อมเกิดมโนทัศน์ใหม่ๆ เกิดความคิดใหม่ๆ ครูต้องสอนให้เด็กรู้จักใช้ภาษาในการสื่อสาร ค้นคว้าเพื่อการเรียนรู้โลกใหม่และผู้อื่นให้มาก ครูต้องวางแผนการสอนการรู้หนังสือให้กับเด็ก ทำให้เด็กอ่านออกเขียนได้ด้วยการพัฒนาให้เต็มศักยภาพตามวัย เด็กอาจเริ่มเรียนจากวาดภาพ เรียนจากคำค้น ทดลองจากการฝึกเขียนด้วยตนเอง การเรียนรู้หนังสือของเด็กปฐมวัยเป็นการเรียนรู้ที่จะต้องเข้ามาโดยธรรมชาติของเด็ก ถ้าเด็กมีความพร้อมการเรียนรู้จะเป็นไปอย่างรวดเร็ว

10. พัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อโลกภายนอก พ่อแม่และครูเป็นผู้สร้างอัตมโนทัศน์และความรู้สึกที่ดีให้แก่เด็กด้วยการจัดประสบการณ์ที่ดีและมีความสุขทั้งที่บ้านและโรงเรียนโดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมจะเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กรักโรงเรียนและโลกภายนอก หากสิ่งแวดล้อมดีมีความหมายน่าสนใจ เด็กจะมีความสุขและมีความรู้สึกที่ดีทั้งต่อตนเองและสังคม

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (2546 : 6-26) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กอายุแรกเกิดถึง5ปี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขภาพ สุขนิสัยที่ดี
2. ใช้วัยวะของร่างกายได้คล่องแคล่วประสานสัมพันธ์กัน กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง
3. มีสุขภาพจิตดี มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
5. รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
 7. ใช้ภาษาสื่อสาร สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย
 8. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
 9. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย
 10. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
 11. มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
 12. มีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์
 13. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว
- สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยที่สำคัญนั้นเพื่อการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมในทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา รวมทั้งปูพื้นฐานทางบุคลิกภาพและความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับต่อไป

1.3 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน

กิจกรรมความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองให้มีบทบาทต่อการพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษาหรือโรงเรียน เพื่อพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของเด็กในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ด้านสังคม อารมณ์ จริยธรรม และศีลธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544ก : 68) ได้มีผู้ที่เสนอแนะแนวทางในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนไว้หลายลักษณะ วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ปกครองโดยการให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมดังนี้ (พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ .2532 : 95-96)

1. พยายามชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาของโรงเรียนในวันที่น่าเด็กมาเข้าเรียน
 2. ผู้บริหารควรแนะนำให้ผู้ปกครองรู้จักกับครูประจำชั้น
 3. เชิญผู้ปกครองมาชมการแสดงของนักเรียน จะทำให้ผู้ปกครองมีความชื่นชมในความสามารถของบุตรหลาน
 4. เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเด็ก
 5. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี เช่น เชิญมาเป็นกรรมการในงานของโรงเรียน เชิญมาร่วมในการวางแผนการศึกษาของโรงเรียน เช่น มีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตร
 6. จัดตั้งสมาคมครูและผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองและครูได้ร่วมมือกันในการอบรมสั่งสอนให้การศึกษาทุกด้านแก่เด็ก
- พัชรี สวนแก้ว (2536 : 74) ได้ให้แนวทางในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนในลักษณะการติดต่อระหว่างครูกับผู้ปกครอง ด้วยวิธีการดังนี้ คือ
1. การเยี่ยมเยียนโดยไม่ตั้งใจ ซึ่งตอนเช้าเวลาผู้ปกครองส่งเด็ก และพบครูโดยบังเอิญอาจทำให้ครูทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กด้วย
 2. การที่ครูไปเยี่ยมบ้านเด็กและผู้ปกครอง เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้ทราบสภาพของครอบครัว สร้างความคุ้นเคยกับผู้ปกครองและตัวเด็กตลอดจนสัมภาษณ์สมาชิกอื่นๆ ของครอบครัว

3. การที่ผู้ปกครองเยี่ยมเยียนโรงเรียน ซึ่งควรทำตอนนำเด็กมาฝากใหม่ๆ เพราะเด็กยังไม่คุ้นกับโรงเรียน และเป็นการชักนำให้เด็กอยากร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

4. การจัดให้มีการอภิปรายกลุ่ม ผู้ปกครองและครูอาจจัดให้มีการพบปะกันเป็นครั้งคราว เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันทำให้ความเข้าใจที่ดีเกิดขึ้นด้วย

5. การเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน โดยครูควรศึกษาว่าผู้ปกครองคนใดมีพรสวรรค์ด้านไหน ครูก็อาจเชิญให้มาแสดงความสามารถนั้นๆที่โรงเรียน เช่น การเขียนการ์ตูน การเล่นกีฬา การเล่นดนตรี ฯลฯ อันเป็นการช่วยเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียนเป็นอย่างดี

6. การสนทนาทางโทรศัพท์ เพราะเป็นการปรึกษากันทางโทรศัพท์สามารถขจัดเขยกราเยียมเยียนได้ อย่างน้อยก็ทำให้ทั้งผู้ปกครองและครูมีโอกาสรับฟังปัญหาของกันและกันได้

นิตยา ประพฤติกิจ (2539 : 268-283) ได้สรุปวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนด้วยการติดต่อสื่อสารในหลายวิธีด้วยกัน ดังนี้

1. การเยี่ยมบ้าน (Home Visit) ครูควรหาเวลาไปเยี่ยมบ้านเด็กนักเรียน เพราะจะช่วยให้ครูได้เข้าใจสภาพแวดล้อมของบ้านเด็ก และทำให้เด็กรู้สึกเป็นกันเองกับครู และกับผู้ปกครองก็มีแนวโน้มที่จะพูดคุยถึงปัญหาและขอรับคำปรึกษาจากครูได้มากกว่าอยู่ที่โรงเรียน

2. การเยี่ยมโรงเรียน (School Visit) ผู้ปกครองควรหาโอกาสพาลูกไปเยี่ยมโรงเรียนก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อให้เด็กรู้สึกคุ้นเคยต่อสถานที่ การไปเยี่ยมโรงเรียนจะช่วยให้ผู้ปกครองได้เรียนรู้เกี่ยวกับโปรแกรมและยังช่วยให้ตัวครูได้ทราบเกี่ยวกับตัวเด็กเพื่อไปประกอบการปฐมนิเทศในวันเปิดภาคเรียน และควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครองในการมาเยี่ยมโรงเรียนในครั้งต่อไป

3. การติดต่อทางโทรศัพท์ (Telephone Conversation) ครูสามารถนัดหมาย หรือย้าเตือนผู้ปกครองเกี่ยวกับการนัดปรึกษาหารือ หรือแจ้งเกี่ยวกับกิจกรรมพิเศษของทางโรงเรียนผ่านทางโทรศัพท์ได้เพื่อความสะดวก

4. การพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ (Informal Discussion) จะช่วยให้ครูแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวเด็กกับผู้ปกครองได้ ซึ่งจะช่วยให้ครูได้ทราบข้อมูลของเด็ก ช่วยให้ครูและผู้ปกครองมีความเข้าใจกัน

5. การประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้ปกครองกับครู (Parent – Teacher Conferences) การจัดประชุมควรมีการตั้งวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนโดยต้องแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ ควรจะจัดให้มีปีละครั้งหรือมากกว่า และครูควรพิจารณาให้รอบคอบจึงวางแผนในการประชุมเพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ในการประชุมปรึกษาหารือควรเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันและให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงความเจริญงอกงาม ความเปลี่ยนแปลงของเด็ก

6. การแบ่งกลุ่มตามความสนใจ (Study Groups) ผู้ปกครองและครูอาจรวมกลุ่มกันเพื่อวางแผนในการอภิปรายสั้นๆเกี่ยวกับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่กลุ่มสนใจและมีการนัดพบปะเพื่อให้มีการวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ

7. การประชุมผู้ปกครองตามตาราง (The Planned Parent Meeting) การประชุมแบบนี้มุ่งให้ผู้ปกครองและครูได้พบปะกันเพื่อแจ้งนโยบายของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบและให้ร่วมมือตามนโยบาย

8. การขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง (Parent Participation) ผู้ปกครองสามารถช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียนได้หลายอย่าง ดังนั้นโรงเรียนควรดึงผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด อาจให้เป็นกรรมการ

ที่ปรึกษาเกี่ยวกับนโยบาย เป็นอาสาสมัครและผู้ช่วย หรือให้เป็นวิทยากรในสาขาที่ตนเองถนัด หรือมีความสามารถพิเศษ

9. วัสดุและเครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ปกครอง (Material and Facilities for Parents) โรงเรียนควรมีห้องเฉพาะสำหรับผู้ปกครองได้ใช้เป็นห้องอ่านหนังสือเพื่อแสวงหาความรู้เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย อีกทั้งเป็นศูนย์ให้ผู้ปกครองได้มาชุมนุมกันในบางโอกาสและยังใช้เป็นที่พักผ่อนหรือรับประทานอาหารของผู้ปกครองด้วย

10. จดหมายข่าว (Newsletters) การส่งจดหมายเป็นการสื่อสารที่ให้ประโยชน์ทั้งแก่ครูและผู้ปกครอง การแจ้งข่าวทำได้หลายทางด้วยกัน คือ การใช้แผ่นพับ การใช้ป้ายนิเทศ และการใช้จดหมายแจ้งข่าวแบบไม่เป็นทางการ

11. คู่มือผู้ปกครอง (Parent's Handbook) โรงเรียนควรแจกคู่มือผู้ปกครอง เพราะผู้ปกครองจะได้รับทราบนโยบายของโรงเรียนช่วยสร้างความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของโรงเรียนและการวางแผนจัดกิจกรรมในโรงเรียนตลอดปีการศึกษา

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนสามารถทำได้โดยวิธีการต่างๆ หลากหลาย และมีความสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน ดังที่ ดร. นีร์ จาร์นิฟ (Dr. Nir - Jarniv) ได้ให้ข้อคิดว่า องค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งนอกเหนือจากตัวเด็ก และครูผู้สอนแล้วนั้น ในการจัดการศึกษาปฐมวัยควรคำนึงถึงว่าพ่อแม่ถือได้ว่าเป็นครูคนแรกและเป็นแบบอย่างให้แก่ลูก พ่อแม่เป็นบุคคลแรกที่ลูกรู้จัก เป็นผู้ปลูกฝังความคิดและพัฒนาบุคลิกภาพตลอดจนค่านิยมต่างๆ ของสังคม จากการวิจัยพบว่า การนำพ่อแม่เข้ามามีส่วนในการให้การศึกษาแก่ลูก ทำให้การศึกษาสำหรับเด็กดีขึ้น จึงเป็นที่น่าคิดว่าทำอย่างไรเราจึงจะสามารถช่วยให้พ่อแม่ซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งของลูกได้เข้าใจ และมีส่วนร่วมในการให้การอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่ลูก เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกอย่างแท้จริง ดังนั้นในการจัดการศึกษาจึงควรมีการรวมเอาพ่อแม่ไว้ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้วย (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2542ก : 14-15 ; อ้างอิงจาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2532 : กร.1 /2523)

สรุปได้ว่าการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนสามารถทำได้โดยการชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจในนโยบายการจัดการศึกษาของทางโรงเรียน เชื้อเชิญให้ผู้ปกครองเข้ามาสู่โรงเรียนมากขึ้น โดยการให้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน เข้ามาเยี่ยมชมชั้นเรียน การร่วมอบรมสัมมนา การเป็นคณะกรรมการครูและผู้ปกครอง มีการพบปะกับครูและผู้บริหาร ทั้งยังอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ปกครองในการติดต่อสื่อสารกับทางโรงเรียน วิธีการที่กล่าวมาข้างต้นนี้จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

2.1 ความหมายของทัศนคติ

เฉลียว บุรีภักดี (2517 : 218) ได้ให้ความหมายว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึกชอบ ไม่ชอบที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ทัศนคติที่เรามีต่อสิ่งต่างๆ เกิดจากประสบการณ์หรือการเรียนรู้ทั้งสิ้น ดังนั้นอาจเปลี่ยนแปลงได้จะช้าหรือเร็วแล้วแต่ชนิดของทัศนคติและประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2517) กล่าวว่า ทัศนคติหมายถึง สิ่งที่อยู่ในจิตใจของบุคคลที่จะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลไปทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งเราไม่สามารถสังเกตหรือวัดได้โดยตรง แต่เราสามารถเข้าใจได้โดยดูจากพฤติกรรมของบุคคลว่าจะตอบสนองสิ่งเรายังไง เราก็จะทราบทัศนคติได้

(ศักดิ์ สุทรเสถียร. 2531 : 2 ; อ้างอิงจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิน . 2517)

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2520 : 38) สรุปความหมายของทัศนคติว่า หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆอันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเรานั้นๆไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุน หรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม (Socialization) ซึ่งทัศนคตินี้จะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็นได้ชัดในกรณีที่สิ่งเรานั้นเป็นสิ่งเร้าทางสังคม

ไพศาล หวังพานิช (2523 : 219) ได้สรุปความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึกภายในบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น และความรู้สึกดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรม หรือแนวโน้มของการตอบสนองต่อสิ่งนั้นๆในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นในทางสนับสนุน หรือโต้แย้งคัดค้านก็ได้

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2524 : 108) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า เป็นอารมณ์ที่มีอยู่ในทุกผู้ทุกคน แต่อยู่ในระดับที่ต่างกัน ทัศนคติเป็นสิ่งที่ผลักดันบุคคลให้แสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า อาจเป็นบุคคล วัตถุ และสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งปฏิกิริยาที่แสดงออกมานั้นอาจอยู่ในลักษณะที่พึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2524 : 8) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า หมายถึง ความคิดเห็นที่เกิดจากประสบการณ์ ความพึงพอใจ ความสนใจ ความรู้สึกที่ดี เห็นด้วยทำให้อยากปฏิบัติ อยากได้และอยากใกล้ชิดสิ่งนั้นและอีกลักษณะหนึ่งคือ จะแสดงออกในลักษณะความไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย ความรู้สึกที่ไม่ดี อาจทำให้บุคคลเกิดความเบื่อหน่ายหรือต้องการหนีห่างจากสิ่งเหล่านั้น

รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์ (2533 : 12) ได้สรุปความหมายของทัศนคติว่า หมายถึง ศักยภาพในบุคคลที่มีแนวโน้มแสดงออกทางพฤติกรรมในทิศทางบวก ทิศทางลบ หรือเป็นกลาง

งามตา วณิชานนท์ (2534 : 215) สรุปว่า ทัศนคติ คือจิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคล เกิดจากการรู้คิดเชิงประเมินค่า เกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทำนองประโยชน์หรือโทษ ทำให้มีความรู้สึกโน้มเอียงไปทางชอบ พึงพอใจมากน้อยต่อสิ่งนั้นๆ หรืออาจกล่าวได้ว่าทัศนคติเป็นความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ โดยมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ รวมทั้งความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมเฉพาะอย่างออกมาจากความรู้สึกนั้น

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ทัศนคติหมายถึง ความรู้สึก ความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์และการเรียนรู้อันเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเหล่านั้นไปในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจจะเป็นการเห็นด้วย สนับสนุนและตอบสนองในทางที่ชอบหรือไม่ชอบโดยจะคัดค้าน ต่อต้านหนีห่างจากสิ่งเหล่านั้น

2.2 การเกิดทัศนคติ

การเกิดทัศนคติของคนๆใดคนหนึ่งนั้นจะเกิดจากประสบการณ์สะสมที่ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ การรับรู้ ความรู้สึก และแนวโน้มของการกระทำในความหมายดังนี้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2533 : 5)

1. การรับรู้ (Cognitive component) ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นจะประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นเป็นอันดับแรก และเป็นความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นทางด้านที่ว่า สิ่งนั้นมีคุณมีโทษมากน้อยเพียงใด เป็นความรู้หรือความเชื่อถือที่ใช้ประเมินค่าสิ่งนั้นได้

2. การรู้สึก (Affective component) องค์ประกอบนี้เป็นส่วนที่สำคัญของทัศนคติ จึงสำคัญมากในการวัดทัศนคติด้วย ความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หมายถึง ความรู้สึกชอบ

หรือไม่ชอบสิ่งนั้น พอใจหรือไม่พอใจสิ่งนั้น ความรู้สึกนี้จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ เมื่อบุคคลมีความรู้ว่าสิ่งใด ดีหรือไม่ดีก่อนที่จะเขาจะมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้น นอกจากนี้องค์ประกอบทางการรู้สึกยังสอดคล้องกับองค์ประกอบทางการรู้ด้วย กล่าวคือ ถ้าบุคคลรู้เกี่ยวกับสิ่งหนึ่งในทางที่ดีก็ย่อมจะชอบสิ่งนั้น แต่ถ้ารู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นในทางที่ไม่ดีก็ย่อมจะไม่ชอบไม่พอใจสิ่งนั้น

3. การพร้อมกระทำ (Action tendency component) เมื่อบุคคลมีความรู้เชิงประเมินค่า และมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นแล้ว สิ่งที่สอดคล้องกันซึ่งติดตามมา คือความพร้อมที่จะกระทำการให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตนต่อสิ่งนั้นด้วย

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของทัศนคติประกอบไปด้วยการรับรู้ในลักษณะของการประเมินค่า อันนำมาสู่การรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลในลักษณะของการชอบไม่ชอบ พอใจไม่พอใจ และส่งผลถึงการแสดงออกทางพฤติกรรมที่กระทำต่อสิ่งต่างๆของบุคคลนั้น

2.3 วิธีการวัดทัศนคติ

ทัศนคติเป็นลักษณะของบุคคล เป็นการตอบสนองของบุคคลเมื่อถูกสิ่งเร้าโดยสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง บุคคลอาจตอบสนองต่อสิ่งเร้าด้วยการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ การใช้คำพูด หรือการกระทำต่อสิ่งนั้น เราสามารถวัดทัศนคติของบุคคลโดยใช้วิธีการต่างๆได้ถึง 6 วิธีดังนี้ คือ (ดวงเดือน พันธมนานิน. 2533 : 9-19)

1. วิธีการสังเกต (Observation) การสังเกตหมายความว่า การเฝ้ามองและจดบันทึกพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีแบบแผน จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สังเกตจะต้องไม่ไปรบกวน หรือขัดขวางการกระทำของผู้ที่ถูกศึกษา ผู้ทำหน้าที่สังเกตควรอยู่แต่ไกล หรือใช้การถ่ายโทรทัศน์วงจรปิดแทน ข้อจำกัดของวิธีการสังเกตคือ สามารถศึกษาได้แต่พฤติกรรมในปัจจุบันของมนุษย์ พฤติกรรมนี้จะถูกจำกัดโดยสภาพแวดล้อม ฉะนั้นข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจึงแคบลง ไม่กว้างและลึกซึ้งเท่าข้อมูลที่ได้จากการวัดด้วยวิธีอื่นๆ

2. วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) คือวิธีการถามให้ตอบด้วยปากเปล่า ผู้เก็บข้อมูลอาจจะจดบันทึกคำตอบหรืออัดเสียงตอบเอาไว้ก็ได้แล้วมาวิเคราะห์คำตอบในภายหลัง วิธีการสัมภาษณ์นี้จะให้ข้อมูลที่แผ่ขยายทั้งอดีต ปัจจุบัน อนาคตและให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในสถานที่ต่างๆมากมาย แต่ขณะเดียวกันอาจจะไม่ได้ความจริงเท่ากับการใช้วิธีส่งแบบสอบถาม ซึ่งให้ผู้ตอบขีดหรือเขียนตอบตามลำพังและไม่ต้องเซ็นชื่อผู้ตอบด้วย

3. วิธีการส่งแบบสอบถาม (Questionnaire) วิธีการนี้สามารถจะใช้ได้กับผู้ที่มีการศึกษาดีพอประมาณ คือสามารถอ่านและเขียนได้ แบบสอบถามนั้นจะมีคำอธิบายและข้อคำถามที่เป็นแบบแผนเดียวกันสำหรับผู้ตอบทุกคน การใช้แบบสอบถามจะสิ้นเปลืองเวลาและทุนน้อยกว่าวิธีอื่นๆ สิ่งสำคัญคือการเขียนคำถามและคำตอบต่างๆซึ่งอาจมีไว้ให้เลือกตอบ เมื่อทำเป็นมาตรฐานไว้ครั้งเดียวก็สามารถจะใช้ถามคนส่วนมากได้

4. วิธีการวัดทางอ้อม (Indirect techniques) ในการวัดลักษณะต่างๆ โดยเฉพาะทัศนคติของบุคคลนั้นถ้าใช้คำถามตรงๆซึ่งแสดงถึงเจตนาของผู้วิจัยว่าต้องการจะศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับตัวผู้ถูกถาม ผู้ถูกศึกษาย่อมจะมีปฏิกิริยาต่อคำถามเหล่านั้นได้ต่าง ๆ กัน เช่น อาจตอบตามความจริง เลือกตอบแต่สิ่งที่เห็นสมควร หรือสร้างตอบผิดไปจากความจริง ซึ่งอาจจะทำให้ข้อมูลถูกปิดบัง บิดเบือน หรือได้ความจริงแต่เพียงบางส่วนจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการเก็บข้อมูลทางอ้อม คือ การวัดโดยที่ผู้ถูกศึกษาไม่ทราบ

ว่าตนกำลังให้ข้อเท็จจริงในเรื่องใดแน่ โดยการใช้วิธีการต่อให้จบประโยค วิธีการโยงความสัมพันธ์ และวิธีเล่าเรื่องราวจากภาพ

5. วิธีการวัดแบบไม่รบกวน (Unobtrusive measures) วิธีนี้ผู้เก็บข้อมูลไม่จำเป็นต้องเข้าไปติดต่อกับผู้ถูกศึกษาเป็นการส่วนตัวทั้งในลักษณะเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลและไม่จำเป็นต้องทราบด้วยว่าผู้ถูกศึกษาเป็นใครบ้างและมีลักษณะอื่น ๆ นอกเหนือจากที่เกี่ยวกับการวิจัยนั้นอย่างไร ในทำนองเดียวกันผู้ถูกศึกษาจะไม่รู้สึกว่าเขากำลังถูกศึกษาอยู่ จึงอาจคาดได้ว่า พฤติกรรมที่ผู้ถูกศึกษาแสดงนั้นเป็นไปตามธรรมชาติที่สุด ซึ่งมีทั้งสิ้น 3 วิธี ได้แก่ การใช้บันทึกเหตุและประมวลข้อมูล การวัดความรู้สึกหรือ และการวัดร่องรอย

6. วิธีการวัดทางสรีระ (Physiological measures) คือการใช้เครื่องมือไฟฟ้าหรือเครื่องมืออื่น ๆ ในการสังเกตการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย เนื่องด้วยทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ความรู้สึกต่อสิ่งนั้นไปในทางที่ชอบสิ่งนั้นหรือไม่ชอบสิ่งนั้น และความรู้สึกนี้อาจรุนแรงมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับเรื่องราวและบุคคลนั้น

สรุปได้ว่าวิธีการวัดทัศนคติมีทั้งสิ้น 6 วิธีคือ การสังเกต การสัมภาษณ์ การส่งแบบสอบถาม การวัดทางอ้อม การวัดแบบไม่รบกวน และการวัดทางสรีระซึ่งแต่ละวิธีจะมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไป การวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติจำเป็นต้องเลือกวิธีการวัดที่มีความเหมาะสมกับความต้องการเฉพาะเรื่อง และในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการส่งแบบสอบถามในการวัดทัศนคติของผู้ปกครองในการเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน

2.4 ทัศนคติของผู้ปกครองกับโรงเรียน

พ่อแม่ส่วนใหญ่เข้าใจว่าการศึกษาคือเรื่องของครูกับโรงเรียนเท่านั้นจึงยกบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาของบุตรหลานให้กับโรงเรียนทั้งหมด เมื่อส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนแล้วตนเองก็ไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องใดๆอีก ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง แท้ที่จริงพ่อแม่เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการให้การศึกษาแก่บุตรหลานของตน (รุ่ง แก้วแดง .2543 : คำนำ) ทัศนคติของพ่อแม่ ผู้ปกครองกับโรงเรียนในภาพรวมย่อมส่งผลถึงการเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่างๆ มากหรือน้อย ศิริจันทร์รัตน์ ทองปาน (2544 : 38) ได้สรุปถึงทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียนซึ่งก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคทำให้เกิดการขาดความร่วมมือมีดังนี้ คือ

1. ผู้ปกครองที่มีทัศนคติแบบเดิม และประสบการณ์เก่าๆที่เคยมีต่อครูและโรงเรียนที่ไม่ส่งเสริมต่อการให้ความร่วมมือกับโรงเรียน เช่น คิดว่าการสอนนั้นเป็นหน้าที่ของครู การไม่ชอบครูเป็นรายบุคคล จะเป็นปัจจัยทำให้ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน

2. การเข้าใจผิด (Misunderstanding) ผู้ปกครองเชื่อลูกหลานมากกว่าการหาเหตุผลอันควร ซึ่งบางครั้งทำให้เกิดความเข้าใจผิดต่อกันได้ง่าย ซึ่งผู้บริหารควรเร่งแก้ปัญหาด้วย การสนองตอบถึงความต้องการของผู้ปกครองและให้มีผลในทางปฏิบัติ

3. นโยบายของโรงเรียน (School Policies) ผู้ปกครองจะไม่ให้ความร่วมมือถ้าไม่พอใจนโยบายบางอย่างของโรงเรียน เช่น การไม่อนุญาตให้เด็กออกไปรับประทานอาหารกลางวันที่บ้าน การกักเด็กไว้ทำให้เด็กกักรถหรือเรือไม่ทัน หรือการให้ร่วมกิจกรรมเกินเวลาปกติ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ ผู้บริหารควรอธิบายให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงเหตุผลของโรงเรียนรวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของโรงเรียนด้วย

4. การให้บริการแก่นักเรียน (Pupil Welfare Service) ผู้ปกครองจะพอใจถ้าทราบว่าโรงเรียนเอาใจใส่ห่วงใยนักเรียน หรือให้บริการอื่นที่นอกเหนือการเรียนวิชาต่างๆ เช่น เปิดสอนพิเศษให้แก่เด็กก่อนสอบ พอใจที่บุตรหลานได้ทุนการศึกษาต่อ พอใจที่โรงเรียนแก้ปัญหาให้ลูกหลานได้ แต่จะไม่พอใจที่ทราบว่าโรงเรียนไม่เอาใจใส่ดูแลเท่าที่ควร เช่น เด็กได้รับบาดเจ็บจากการเล่นกีฬา เด็กป่วยไข้แล้วทางโรงเรียนไม่เอาใจใส่ เด็กทะเลาะหรือมีเรื่องกันจนถึงขั้นได้รับอันตราย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถ้าโรงเรียนทำได้ดี ก็จะช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับผู้ปกครอง แต่ถ้าจัดได้ไม่ดีก็จะกลายเป็นอุปสรรคต่อการสร้างสัมพันธ์

พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ (2532 : 97) ได้กล่าวถึงทัศนคติของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อความร่วมมือกับโรงเรียนดังต่อไปนี้

1. ผู้ปกครองส่วนมากมีความคิดว่า เป็นหน้าที่ของครูฝ่ายเดียวที่จะอบรมบุตรหลานของตนจึงไม่จำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน
2. ผู้ปกครองบางคนไม่รู้จักหน้าที่ของพ่อแม่ที่พึงปฏิบัติต่อบุตร ทั้งนี้เพราะตัวผู้ปกครองเองไม่เคยได้รับการศึกษามากเลย หรือได้รับการศึกษาน้อย ผู้ปกครองบางรายส่งบุตรไปเรียนด้วยความจำเป็นที่กฎหมายบังคับ ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาที่แท้จริง ไม่เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก
3. ผู้ปกครองบางคนไม่ไว้วางใจครู คิดว่าครูแกล้งเด็ก เชื่อเรื่องที่เด็กนำมาเล่าให้ฟังมากเกินไป คอยแต่จะทำความยุ่งยากให้ครูโดยการร้องต่อผู้บริหาร เมื่อทางโรงเรียนติดต่อกลับให้มาพบเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง ผู้ปกครองก็ไม่มาพบและมีความเข้าใจผิดต่อครู
4. ผู้ปกครองบางคนคิดว่าเรื่องวิชาความรู้เป็นเรื่องที่สำคัญกว่าความประพฤติของนักเรียนจึงไม่ให้ความสนใจในการดูแลอบรมเด็กร่วมกับทางโรงเรียน
5. ผู้ปกครองที่มีการศึกษาน้อยรู้สึกมีปมด้อยในอาชีพของตน อาจมีความเข้าใจผิดคิดว่าเมื่อมาหาครูแล้วจะได้รับการต้อนรับที่ไม่ดี จึงไม่กล้ามาโรงเรียนเมื่อมีการประชุมทำให้ไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้

จากรายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา อภิญา เวชยชัย. (2544 : 152-153) กล่าวถึงทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียนว่า ความคิดที่แตกต่างกัน ความแตกต่างทางความคิดอาจเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาสัมพันธภาพระหว่างครู-พ่อแม่ เพราะทั้งฝ่ายจะมีจุดยืน ทัศนะหรือวิธีการในการปกป้องเด็กในมุมมองที่ต่างกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางความคิดการไม่ยอมรับกัน จนในที่สุดอาจหลีกเลี่ยงที่จะเผชิญหน้ากันในระยะยาว

สรุปได้ว่าผู้ปกครองมีทัศนคติต่อโรงเรียนแตกต่างกันออกไปแล้วแต่ประสบการณ์ เหตุการณ์ที่ผู้ปกครองได้พบและมีความเกี่ยวข้องกับโรงเรียนทั้งด้านความสัมพันธ์กับครู ความพึงพอใจในนโยบายการจัดการศึกษา ซึ่งทัศนคติดังกล่าวส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน

3.1 ความสำคัญของผู้ปกครอง

ความสำคัญและความจำเป็นของการให้ผู้ปกครองหรือครอบครัวมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมิใช่เรื่องใหม่แต่อย่างใด ในอดีตมีหลักฐานปรากฏอย่างชัดเจนว่า ผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็น ลูเธอร์ (Martin Luther) , คอมนีอุส (John Amos Comenius), และ เฟรเดอเบล (Fredrich Wilhelm Froebel) ต่างก็ได้สะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของผู้ปกครองไว้อย่างชัดเจน

ดังนี้ (สุมาลี คัมชัยสกุล. 2543 : 2 ; อ้างอิงจาก Morrison. 1988 : 38-52)

ลูเธอร์ (Martin Luther) มีชีวิตอยู่ระหว่างปี ค.ศ.1483-1546 ซึ่งได้ชื่อว่าเป็น “บิดาแห่งการปฏิรูป” ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูบุตรว่าเป็นผู้ที่ เป็นแบบอย่างและขัดเกลาให้เด็กเจริญเติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่และดำรงชีวิตอยู่ได้แจกเช่นสุจริตชนตามคำสอนของพระเจ้า ผู้ปกครองจึงเป็นผู้ที่รู้ว่าหลักคำสอนของพระเจ้าเป็นเจ้าคืออะไรจากพระคัมภีร์ไบเบิลเพื่อนำไปถ่ายทอดในการอบรมเลี้ยงดูลูกต่อไป ลูเธอร์จึงแปลพระคัมภีร์ไบเบิลเป็นภาษาเยอรมันเป็นฉบับแรกและเรียกร้องให้รัฐรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อสร้างผู้ปกครองรุ่นใหม่ตามที่ได้เสนอแนวคิดไว้ นั้นหมายถึง ครูคนแรกของเด็กคือผู้ปกครองนั่นเอง

คอมนีอุส (John Amos Comenius) มีชีวิตอยู่ระหว่างปี ค.ศ.1592-1670 เป็นอีกผู้หนึ่งที่เสนอแนวคิดที่มีความหมายต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่สืบทอดมาจนกระทั่งปัจจุบัน เช่น การเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสในกิจกรรมการเล่นและเป็นธรรมชาติเป็นต้น คอมนีอุสเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นตั้งแต่ยังเล็ก ดังนั้นผู้ปกครองจึงมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ของลูกจึงได้ตั้งโรงเรียนสำหรับผู้ปกครองขึ้นเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการปฏิบัติตนในการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการลูกได้อย่างเหมาะสม

เฟรเดอริช (Fredrich Wilhelm Froebel) มีชีวิตอยู่ระหว่างปี ค.ศ.1782-1852 ผู้เป็นบิดาแห่งอนุบาลศึกษา และได้รับการยอมรับในแนวคิดและการปฏิบัติในการจัดการศึกษาปฐมวัย และการฝึกหัดครูอนุบาลตราจนกระทั่งทุกวันนี้ ผลงานของเฟรเดอริชที่สะท้อนถึงความสำคัญของผู้ปกครองคือสื่อการสอนเด็กปฐมวัยที่เขาสร้างขึ้น เช่น บทเพลงกล่อมเด็ก คำคล้องจองสำหรับเด็ก และเกมต่างๆ ซึ่งเฟรเดอริชจะใช้คำว่า Mother ซึ่งแปลว่าแม่ในชื่อของสิ่งเหล่านั้นด้วย ซึ่งมีนัยว่าผู้ปกครอง โดยเฉพาะแม่เป็นผู้หนึ่งซึ่งมีบทบาทหลักในการปฏิสัมพันธ์กับเด็กด้วยสื่อที่เขาสร้างขึ้น

ลีวีนซ์ และ ลีวีนซ์ (Levine and Levine .1996 : 131-133) ได้สรุปถึงความสำคัญของครอบครัวและพ่อแม่ ผู้ปกครองว่า สภาพแวดล้อมภายในบ้านมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางสมองของเด็ก สภาพแวดล้อมทางสังคมของเด็กในชั้นเรียนและสภาพแวดล้อมในบ้านต้องมีความสัมพันธ์กัน เพราะจะมีผลต่อการพัฒนาสมองของเด็ก ดังนั้น จึงต้องมีการปรับปรุงพัฒนาสิ่งแวดล้อมของบ้าน เพื่อนบ้าน และโรงเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการทำงานของเด็กในชั้นเรียน รวมทั้งบุคคลอื่นที่อาจจะไม่ได้มีหน้าที่โดยตรงในโรงเรียน ในอันที่จะร่วมมือกันเปิดโอกาสให้เด็กได้ประสบความสำเร็จ มีพัฒนาการที่ถูกต้องเหมาะสมทั้งในโรงเรียนและสังคมในอนาคต

วารภรณ์ รักรวิชัย (2540 : 18-19) ได้กล่าวถึงความสำคัญของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กว่า การเรียนรู้ครั้งแรกของมนุษย์ขึ้นอยู่กับเลี้ยงดูของพ่อแม่ โดยที่ถือว่าพ่อแม่ คือครูคนแรกของลูก นักจิตวิทยาบอกว่า เด็กที่มีความแตกต่าง เนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกัน โดยเฉพาะวัยเด็ก บุคลิกภาพและอุปนิสัยต่างๆจะถูกกำหนดและวางรากฐานไว้ตั้งแต่เด็กจะติดตัวไปจนตลอดชีวิต ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูจึงมีความสำคัญมาก

เบอร์น (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 5 ; อ้างอิงจาก Berndt.1992 : 429) กล่าวว่า ผู้ปกครองคือผู้สร้างการเรียนรู้ทางสังคมให้กับเด็ก ซึ่งกระบวนการเรียนรู้เพื่อปรับตัวเข้ากับสังคม (socialization) เป็นกระบวนการเรียนรู้ความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ผู้ปกครองเป็นผู้สร้างและหล่อหลอมทางสังคมที่ทำให้เด็กประพฤติปฏิบัติ เด็กเรียนรู้ได้จากพฤติกรรมทางบ้านและครอบครัว

สุมาลี สังข์ศรี (2545 : 57) ได้กล่าวถึงความสำคัญของพ่อแม่ ผู้ปกครองว่า ตามหลักการศึกษาตลอดชีวิตบ้านเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาและจะสามารถส่งเสริมการศึกษาให้แก่บุคคลได้อย่างต่อเนื่อง เพราะฉะนั้นจะต้องพัฒนาศักยภาพของพ่อแม่ผู้ปกครองให้สามารถส่งเสริมการศึกษาทุกประเภทให้แก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดเป็นต้นไป

มอนเตสซอรี (พัชรี สวนแก้ว . 2545 : 125 ; อ้างอิงจาก Montessori) กล่าวว่า พ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญต่อการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่าผู้ปกครองเปรียบเสมือนครูคนแรกของเด็กมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้กับเด็ก เพราะเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับเด็กมากที่สุดตั้งแต่แรกเกิด มีบทบาทสำคัญในการสร้างการเรียนรู้ด้านต่างๆให้ตั้งแต่เด็กยังเล็ก มีบทบาทที่สำคัญในการให้การอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านให้แก่เด็ก ทั้งยังสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่สำคัญและจำเป็นในการดำเนินชีวิตเพื่อเตรียมเด็กให้มีความพร้อมที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

3.2 ความหมายของการมีส่วนร่วม

हरररर नीलुविवर (2535 : 235) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองว่า หมายถึง กระบวนการที่พ่อแม่ผู้ปกครอง ครู โรงเรียน และบุคคลในชุมชนทำงานร่วมกัน นับตั้งแต่การวางแผนงาน การเรียนรู้ และการตัดสินใจ ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ทางด้านการศึกษาของเด็ก และช่วยกันพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตไปตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

อรุณี หรตล (2536 : 6) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กด้วยการใช้เทคนิคและวิธีการต่างๆซึ่งการดำเนินการดังกล่าวผู้ปกครองอาจกระทำด้วยตนเองหรือให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กก็ได้

โศลลลลลลล กมลศกตลवल (2539 : 21) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโดยแบ่งออกเป็น 2 ความหมาย คือ

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบระหว่างผู้ปกครองและครูในการจัดการศึกษานับตั้งแต่ระบุปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล

2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง งานหรือกิจกรรมทางการศึกษาที่มีผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วม

กุลยา ตันตลผลลลลลล (2542ก : 19) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (Parent involvement) ว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่เกิดขึ้นเมื่อมีการพัฒนาการศึกษาสำหรับผู้ปกครองเข้ามาในระบบโรงเรียนแทนที่จะได้รับการศึกษาโดยตรงแก่ผู้ปกครองฝ่ายเดียว การจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจะเป็นการให้การศึกษแก่ผู้ปกครอง ที่นอกจากผู้ปกครองจะได้รับความรู้เกี่ยวกับเด็กแล้วยังเป็นการสร้างเสริมเจตคติของผู้ปกครองที่ดีต่อการเรียน การจัดการศึกษา ครู และโรงเรียนด้วย ต่อมาคำอีกหลายคำที่มาเกี่ยวข้องเพื่อแจ้งกิจกรรมของผู้ปกครองปฐมวัยในการมีส่วนร่วมกับการเรียน เช่น การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (Parent participation)

รลลลลลลล , แอนเดรย์ และ ฮวลลลลลล ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองว่า คือการสนับสนุนให้ผู้ปกครองและครอบครัวมีส่วนร่วมในกระบวนการศึกษาทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนทั้งนี้เป็นการ

ปฏิบัติภายใต้แนวคิดของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ และผู้ใหญ่กับผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นตัวกำหนดบทบาทของผู้ปกครองและครู (ศศิลักษณ์ ชัยนิกิจ.2544:22 ;อ้างอิงจาก Rockwell , Andre and Hawley .1995)

จากความหมายที่ได้กล่าวถึงมาทั้งหมด สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ การร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครองและครูในการที่ครูจะสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการศึกษาของเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน โดยทั้งสองฝ่ายจะต้องทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ ให้เด็กได้รับการพัฒนาในทุกๆด้าน ส่งเสริมศักยภาพที่แท้จริงของเด็กอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เด็กได้รับการจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่องทั้งที่บ้านและโรงเรียน

3.3 บทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วม

อรุณี หรดาล (2536 : 55) ได้เสนอแนะบทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยว่ามีบทบาทหลักๆ 3 ประการ คือ 1) ผู้ปกครองในฐานะผู้ร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาปฐมวัย 2) ผู้ปกครองในฐานะผู้เสริมสร้างประสบการณ์แก่เด็กปฐมวัย 3) ผู้ปกครองในฐานะผู้สนับสนุนสถานศึกษาปฐมวัย และในแง่ของภารกิจที่ผู้ปกครองสามารถให้ความร่วมมือกับโรงเรียน กัมภณฑ์ จุนโท (2543 : 37) เสนอแนะดังนี้

1. การเข้ามาช่วยเหลือ ครูในการดูแลผู้เรียนทั้งบุตรหลานตนเองและเด็กคนอื่น
 2. การเข้ามาให้ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ที่เชี่ยวชาญลึกซึ้งแก่ผู้เรียน โดยเฉพาะ “พาทำ” สิ่งต่างๆที่สืบทอดประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของชุมชนสืบไป
 3. การร่วมเรียนรู้กับครูเกี่ยวกับพฤติกรรมแนวทางการเรียนรู้ของผู้เรียนและแนวทางให้การสนับสนุน การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มที่ในแต่ละวัย แต่ละเรื่องที่ต้องการ
 4. การเป็นผู้ให้และผู้รับข้อมูล เกี่ยวกับตัวผู้เรียน ตลอดจนการนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนพัฒนาผู้เรียนที่เป็นลูกหลานร่วมกับครู และการวางแผนพัฒนาผู้เรียนทั่วไปให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
 5. การจัดการเรียนรู้เพิ่มเติม ให้แก่ผู้เรียน นอกเหนือจากโรงเรียนจัดเตรียมให้ โดยเฉพาะเป็นการจัดการเรียนรู้ในลักษณะที่ช่วยเสริมให้ความหมายและช่วยพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพมากยิ่งขึ้น
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544ก : 71 - 75) ได้สรุปแนวทางการร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนไว้ดังนี้ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดู

ผู้ปกครอง พัฒนาสมองลูกตั้งแต่ออยู่ในครรภ์ โดยรับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการมีประโยชน์ สร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว ให้ลูกรับประทานอาหารที่มีคุณค่าต่อร่างกาย ตรวจและพัฒนาสุขภาพลูกอย่างสม่ำเสมอ สังเกตแวดความสามารถของลูก อ่านหนังสือให้ลูกฟัง และเล่นกับลูกเพื่อฝึกการพูด การฟัง การสังเกต และการคิดวิเคราะห์

โรงเรียน ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ทั้งทางด้านการอบรมเลี้ยงดูตามหลักวิชาการ การสร้างภูมิคุ้มกันสำหรับเด็กแรกเกิด เปิดสนทนาปัญหาสุขภาพ เปิดห้องสมุดให้ผู้ปกครองหาความรู้และเป็นที่ปรึกษาเรื่องการเรียนรู้ของเด็ก

2. การสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน

ผู้ปกครอง พบปะครูของลูกอย่างสม่ำเสมอ ดูแลลูกเรื่องการไปโรงเรียน การเรียน การทำการบ้านอย่างใกล้ชิด ให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนในเรื่องต่างๆ และพบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรภายในโรงเรียน

โรงเรียน ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพบ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของเด็กที่อยู่ในโรงเรียน เผยแพร่ความรู้หรือวิธีการเรียนในห้องและนอกห้องเรียน การวัดผลประเมินผลให้ผู้ปกครองทราบและกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครองและจัดระบบพบปะผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียนรูปแบบต่างๆ เป็นต้น

3. การอาสาสมัครเพื่อการพัฒนาการศึกษา

ผู้ปกครอง ให้ความร่วมมือ เป็นอาสาสมัครเข้าร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านปัจจัย เพื่อพัฒนาบุคลากรครูของโรงเรียนและการลงมือช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน จัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง สร้างและขยายเครือข่ายผู้ปกครอง

โรงเรียน สืบหาข้อมูลผู้ปกครองในเรื่องของความรู้ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญด้านต่างๆ จัดห้องทำงานให้อาสาสมัครอย่างเหมาะสม สร้างบรรยากาศเป็นมิตรกับผู้ปกครอง ส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายผู้ปกครองด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การออกหนังสือการเป็นวิทยากรบรรยาย การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่จำเป็น

4. การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่บ้าน

ผู้ปกครอง จัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ และการคิดสร้างสรรค์ได้ด้วยตนเอง ถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมตามศักยภาพ

โรงเรียน ให้ความรู้เรื่องการจัดสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย ให้เป็นแหล่งความรู้ของเด็ก จัดกิจกรรมเด็กสืบสานวัฒนธรรมเพื่อให้เด็กได้แสดงออก

5. การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน

ผู้ปกครอง สมัครเข้าเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน ลูก เข้าร่วมฟังอบรมความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานในโรงเรียน การเข้าร่วมคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา สาเหตุ เช่น กระบวนการเรียนการสอน การบริหารการเงิน เป็นต้น

โรงเรียน ประกาศรับสมัครเข้าเป็นคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน เผยแพร่สิทธิรูปแบบวิธีการของผู้ปกครอง ในการมีส่วนร่วมการบริหารงานด้านต่างๆ ของโรงเรียน ให้ความรู้และอบรมแนวทางการบริหารงานที่ผู้ปกครองต้องดำเนินการร่วมกับโรงเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมประเมินผล ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงแก้ไข

6. การเป็นผู้ประสานงานระดมทรัพยากร

ผู้ปกครอง ทำหน้าที่เชื่อมโยง ระหว่างทรัพยากรที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา กับโรงเรียน ระดมทรัพยากรต่างๆ เช่น บุคคลหรือภูมิปัญญาในท้องถิ่น เพื่อช่วยให้โรงเรียนสามารถบริหารงานได้อย่างเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ

โรงเรียน ประสานกับแหล่งทรัพยากรที่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนและรู้จักใช้ทรัพยากรที่มีค่าอันสำคัญยิ่งให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มศักยภาพ

การศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่ควบคู่กับการดูแล ดังนั้นจึงแยกยกกว้างงานโรงเรียนไม่ใช่ งานของผู้ปกครอง งานของผู้ปกครองไม่ใช่งานของโรงเรียนแต่ต้องเป็นการประสานระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน ผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนได้หลายประการ ทั้งเป็นผู้ให้ข้อแนะนำแก่ทางโรงเรียน เป็นวิทยากรให้กับโรงเรียน เป็นอาสาสมัครแล้วแต่ถนัด (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2544 : 62) กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนนั้นทางโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมให้ง่ายและสะดวกในการเข้ามามีส่วนร่วมได้ดังนี้ คือ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2544ก : 34 -36)

1. กิจกรรมโรงเรียน ได้แก่ กิจกรรมที่เน้นให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม โดยทางโรงเรียนเป็นฐานของการจัดกิจกรรม ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแนะนำโรงเรียน วิธีปฏิบัติและการดำเนินงานของโรงเรียน การศึกษาผู้ใหญ่ การฝึกอบรม การหารายได้ การแสดงของนักเรียน และกิจกรรมอื่นๆที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นในโอกาสพิเศษต่างๆ

2. กิจกรรมสานสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่เน้นการสร้างสัมพันธ์และความคุ้นเคยกันในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสนทนาเยี่ยมเยียน ได้แก่การประชุมปรึกษา และการเยี่ยมบ้าน

3. กิจกรรมการสื่อสารสนเทศ เป็นกิจกรรมเน้นให้ผู้ปกครองเป็นผู้รับข้อมูลเป็นหลักส่วนใหญ่ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน เช่น นโยบายการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมของโรงเรียนและกิจกรรมเพื่อให้ผู้ปกครองเห็นภาพรวมของโรงเรียน เห็นภาพการเรียนการสอนของเด็ก นอกจากนี้ยังมี โทรศัพท์สายด่วน จดหมายข่าว โสมเพจ แผ่นพับข้อมูลโรงเรียนและปฏิทินการศึกษา

4. กิจกรรมการศึกษา เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้ปกครองเข้าถึงชั้นเรียนทั้งเป็นผู้สอน เป็นผู้ช่วยครู ตลอดจนถึงเป็นที่ปรึกษาสำหรับเป็นผู้ปกครองด้วยกัน

5. กิจกรรมการบริการ เป็นกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อเป็นบริการแก่สังคมและครอบครัว ได้แก่ ห้องสมุดของเล่น ศูนย์ดูแลเด็ก แลกเปลี่ยนสิ่งของของผู้ปกครองเหลือใช้ กิจกรรมสนับสนุนผู้ปกครองอื่นๆตามความต้องการของชุมชน

6. กิจกรรมการตัดสินใจ เป็นกิจกรรมของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองระดับสูง ที่ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนในการตัดสินใจ และวินิจฉัยสิ่งที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม ดังนี้ คือ การวางนโยบายร่วมกับโรงเรียน การสรรหาบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอน และการจัดหลักสูตร เป็นต้น

ลักษณะของความร่วมมือระหว่างบ้านผู้ปกครองและโรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ (ศศิลักษณ์ ชัยนิกิจ. 2544 : 23-24 ; อ้างอิงจาก Rasinski and Fredericks.1995)

ระดับที่ 1 ผู้ปกครองเป็นผู้สังเกตการณ์ เป็นขั้นต่ำสุดและผู้ปกครองส่วนมากจะอยู่ในระดับนี้ โดยผู้ปกครองรับข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นที่โรงเรียนผ่านการพูดคุยกับเด็ก การอ่านจดหมายข่าว หรือการรับข้อมูลจากการสื่อสารทางเดียวที่ส่งข่าวสารไปถึงบ้าน

ระดับที่ 2 ผู้ปกครองเป็นแหล่งให้ข้อมูล ผู้ปกครองสื่อสารข้อมูลกับครูในลักษณะของการสื่อสารสองทางผ่านทางโทรศัพท์ สมุดสื่อสาร จดหมาย และการประชุมผู้ปกครอง

ระดับที่ 3 ผู้ปกครองเป็นผู้เข้ามามีส่วนร่วม อาจเข้าร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นหรือเข้ามาเป็นอาสาสมัครในโรงเรียน

สรุปได้ว่าผู้ปกครองสามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนได้ในหลายลักษณะด้วยกันไม่ว่าจะเป็นการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง หรือ การแสดงข้อคิดเห็น

ข้อเสนอแนะจากผู้ปกครอง การรับรู้ข่าวสารข้อมูลของทางโรงเรียนผ่านสื่อ วิธีการต่างๆ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการเรียนการสอน

การมีส่วนร่วมในด้านการเรียนการสอน หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆให้แก่เด็กที่โรงเรียน อรุณี หรดาล (2536 : 68) ได้เสนอแนะรูปแบบของการเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้ปกครองไว้ดังนี้

1. การเป็นผู้ช่วยครู เช่น ช่วยครูดูแลเด็กขณะทำกิจกรรม ช่วยครูวางแผนการสอน ช่วยครูจัดเตรียมและจัดหาสื่อการสอน ฯลฯ เป็นต้น

2. การเป็นวิทยากรพิเศษ เช่น ให้ความรู้แก่เด็กเกี่ยวกับงานอดิเรกหรืออาชีพต่างๆ รวมทั้งให้โอกาสเด็กได้ซักถามข้อข้องใจหรือสิ่งที่เด็กอยากรู้

พัชรี สวนแก้ว (2536 : 83-100) ได้กล่าวถึงวิธีการที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการเรียนการสอนดังนี้ คือ

1. การร่วมประชุมวางแผนงาน เนื่องจากหลักสูตรการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องจัดให้ผู้ปกครองได้พบปะกันเพื่อให้ร่วมกันวางแผนการศึกษาในห้องเรียนอันเป็นแนวทางให้เข้าใจสาระวิชาต่างๆได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นผู้ร่วมงานและผู้ช่วยที่ดีในการดูแลการศึกษาให้แก่เด็ก รวมทั้งผู้ปกครองอาจรวมกลุ่มกันทำหนังสือเฉพาะขึ้นมาเป็นหนังสือประกอบการเรียนหรือแบบฝึกหัดในวิชาต่างๆที่สามารถนำมาใช้ในห้องเรียนได้

2. การเข้ามามีส่วนช่วยในศูนย์การเรียน โรงเรียนบางแห่งอาจจัดให้มีศูนย์การเรียน ซึ่งเป็นห้องที่ช่วยเสริมการเรียนของเด็ก ผู้ปกครองอาจเข้ามาช่วยวางแผนและจัดเตรียมกิจกรรมต่างๆในศูนย์การเรียนซึ่งมักจะมีกิจกรรมต่างๆ เช่น โต๊ะเล่นเกม , ศูนย์การอ่าน , ศูนย์การเรียน , ศูนย์ฝึกสมอง , ศูนย์สำหรับกิจกรรมแก้ปัญหา ศูนย์วิทยาศาสตร์ , ศูนย์การฟังและพูด , ศูนย์การสร้างสรรค์ เป็นต้น

3. การเป็นผู้ปกครองอาสาสมัคร ผู้ปกครองจะเป็นผู้ช่วยเหลือที่ดีที่สุด โดยการเป็นอาสาสมัครร่วมกับครู ควรให้ผู้ปกครองได้มีการจัดระบบในกลุ่มของตนเอง ทั้งนี้อาจนำระบบองค์กรต่างๆมาใช้ โดยจัดการดำเนินงานอย่างมีระบบ เพื่อพัฒนาการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างครูกับผู้ปกครองอันจะช่วยให้แผนที่กำหนดไว้ชัดเจนขึ้น

วิธีการหาอาสาสมัคร อาจดำเนินการได้โดยครูประจำชั้นจัดพบปะผู้ปกครองในช่วงเวลาเย็นแล้วอธิบายถึงหลักสูตรวิธีการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งให้เห็นถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับรวมทั้งเปิดโอกาสให้อาสาสมัครได้เลือกทำในสิ่งที่ชอบหรือทำได้สะดวก เช่น การเตรียมอุปกรณ์ การเตรียมของเล่น การดูแลเรื่องอาหาร การดูแลสนามเด็กเล่น หรือ การจัดโครงการศิลปะสำหรับเด็ก การช่วยเหลือเล่นิทานหรือการฝึกทักษะการอ่าน เป็นต้น นอกจากนี้ทางโรงเรียนอาจเชิญให้ผู้ปกครองเข้ามาเป็นอาสาสมัครในโรงเรียนสำหรับ เล่นิทาน สอนร้องเพลง เล่นดนตรี แนะนำสัตว์เลี้ยง ผู้ปกครองบางคนที่ว่างอาจมาช่วยเตรียมอาหาร พาเด็กไปทัศนศึกษา หรือช่วยในเรื่องต่างๆที่ครูเปิดโอกาสให้ (เยาวพา เดชะคุปต์ . 2525 : 88)

จะเห็นได้ว่าการเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการเรียนการสอนของผู้ปกครองกับโรงเรียนสามารถจัดทำได้ในหลายๆลักษณะไม่ว่าจะเป็นการให้ผู้ปกครองสามารถเข้ามาเป็นผู้ช่วยครู ร่วมมือวางแผนในการจัดกิจกรรมต่างๆร่วมกัน เป็นวิทยากรหรืออาสาสมัครแล้วแต่ความถนัด ความสามารถ และความสนใจของผู้ปกครองซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อเด็กทั้งยังส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียนได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

3.5 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง

การให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากมีผู้ปกครองเกือบร้อยละ ร้อยต้องการให้ลูกได้เรียนอ่านเขียนในระดับอนุบาลศึกษา ด้วยมีความเชื่อที่ว่ายิ่งเริ่มเรียนเร็วเท่าไร เด็กจะ ยิ่งเรียนหนังสือได้ดีและเก่งเท่านั้น การที่คนเกือบทั้งประเทศเข้าใจเช่นนี้มาจากสาเหตุการไม่เข้าใจพัฒนาการ ของเด็กนั่นเอง (จรรยา บัณฑิตสกุล.2537 : 30-31) ดังนั้น การให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองหรือการให้ความรู้ แก่ผู้ปกครองจึงมีความสำคัญที่จะช่วยให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย และพัฒนาการตามวัยของเด็กได้เป็นอย่างดี

การให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง หมายถึง การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรม เลี้ยงดู เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เป็นการทำความเข้าใจ และสร้างทัศนคติที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดู เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการร่วมมือกันพัฒนาเด็กโดยใช้สื่อ ต่างๆ และสื่อมวลชน มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญอยู่ 2 ประการ คือ (ฉันทนา ภาคบงกช .2531 : 1)

1. เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติและความต้องการของเด็ก โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ทางทฤษฎีเกี่ยวกับ จิตวิทยาเด็ก (Child Psychology)
2. เพื่อให้สามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆแก่เด็กอย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับทางโรงเรียน ยูเนสโก ได้ให้ความหมายการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองว่า หมายถึง การพัฒนาความรู้ เจตคติ และทักษะของการเป็นผู้ปกครองที่เป็นระบบ เพื่อการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนเด็ก สร้างสัมพันธภาพใน ครอบครัว และการปฏิบัติตนในบทบาทของพ่อแม่ในครอบครัวและสังคม (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 6 ; อ้างอิงจาก UNESCO.1979 : 56)

วาโร เฟ็งส์วีสต์ (2542 : 145) ได้ให้ความหมายของการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองว่า หมายถึง การให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นการสร้างความเข้าใจ สร้างทัศนคติที่ถูกต้อง ตลอดจนมี บทบาทหน้าที่ในการใช้สื่อต่างๆเพื่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง หมายถึง วิธีการ ต่างๆที่จะช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก เพิ่มทักษะความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู รั บบทบาทภาระหน้าที่ของตนในการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

คลิก และ คลิค (Click and Click.1990) กล่าวว่า การจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองมี หลากหลายวิธี อาจเป็นการสังเกตชั้นเรียน การอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้ปกครอง การฝึกอบรม และการเผยแพร่ความรู้ด้วยเอกสาร แต่ละวิธีการ ต่างมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับ เด็ก เข้าใจเด็ก รู้วิธีการเลี้ยงดูที่ถูกต้อง สร้างความมั่นใจให้กับตนเองว่าเลี้ยงลูกได้ถูกวิธี มีความสามารถ จริง นอกจากนี้ การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ยังมีจุดประสงค์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการศึกษาและดูแล เด็ก ระหว่างครอบครัวและโรงเรียนส่งเสริมความเข้าใจโรงเรียนเกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน รวมถึง การใช้สื่อที่โรงเรียนมีเพื่อการเรียนรู้ที่ดีให้กับเด็ก (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2541 : 65 ; อ้างอิงจาก Click and Click.1990 : 323-324)

เชียรศรี วิวิธสิริ (2527 : 115-120) ได้เสนอแนะวิธีการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองซึ่งมีรูปแบบและวิธีการที่ต่างกัน ดังนี้

1. การถ่ายทอดความรู้เป็นรายบุคคล ได้แก่ การเยี่ยมบ้าน การสอน การโต้ตอบจดหมาย การใช้โทรศัพท์ การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ ศูนย์การเรียนชุมชน

2. การถ่ายทอดความรู้เป็นกลุ่ม ได้แก่ การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การประชุม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม การฝึกอบรม การใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การเล่นเกม บทเพลง นิทาน สถานการณ์จำลอง การระดมสมอง การศึกษากรณีตัวอย่าง การเปิดอภิปรายทั่วไป

3. การถ่ายทอดความรู้ให้มวลชน ได้แก่ การถ่ายทอดความรู้โดยอาศัยสื่อมวลชน แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

3.1 สิ่งพิมพ์ต่างๆ อาจเป็นสิ่งพิมพ์ที่กล่าวถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เช่นตำรา แผ่นพับ ใบปลิว หรือบรรจุหลายเรื่องไว้ในสิ่งเดียวกัน เช่น วารสาร หนังสือพิมพ์

3.2 ภาพยนตร์ ให้ความรู้ ความบันเทิง โดยการสร้างเป็นเรื่องราวขึ้นมา อาจเป็นสารคดี ภาพยนตร์โฆษณา หรือประชาสัมพันธ์

3.3 วิทยุกระจายเสียง ได้แก่ รายการวิทยุที่ออกอากาศไปยังมวลชนทั่วไปหรืออาจจัดได้หลายลักษณะ เช่น บทความ ข่าว สารคดี ละคร เพลง ถาม-ตอบปัญหา

3.4 วิทยุโทรทัศน์ มีลักษณะคล้ายกับวิทยุกระจายเสียง ต่างกันที่เป็นการส่งทั้งภาพและเสียง ออกอากาศไปสู่มวลชน ซึ่งน่าสนใจมากกว่าวิทยุกระจายเสียง

3.5 สื่อพื้นบ้าน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้ ความบันเทิงกับกลุ่มคนเป็นจำนวนมาก จัดขึ้นมาเฉพาะสถานที่ เช่น ลิเก หมอลำ หนังตะลุง โขน ลำตัด นิทรรศการสัญจร ห้องสมุด หรือศูนย์การเรียน

นอกจากนี้ อรุณี หรดาล (2536 : 58-60) ได้แบ่งวิธีการให้การศึกษแก่ผู้ปกครองออกเป็น 2 รูปแบบใหญ่ๆ คือ แบบเป็นทางการ เช่น การบรรยาย การอภิปราย การโต้ว่าที่ ฯลฯ และแบบไม่เป็นทางการ เช่น การระดมสมอง การประชุมโต๊ะกลม การประชุมกลุ่มย่อย ฯลฯ โดยอาจใช้บ้าน หรือสถานศึกษาปฐมวัยเป็นสถานที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์และเผยแพร่ข้อมูลความรู้ ในสังคมไทยการให้การศึกษแก่ผู้ปกครองในรูปแบบที่เหมาะสมควรมีการผสมผสานกันระหว่างรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหา ความรู้ และขนาดของกลุ่มเป้าหมาย โดยทั่วไป มี 5 ลักษณะ คือ

1. เป็นรายบุคคล การให้การศึกษแก่ผู้ปกครองเป็นรายบุคคลส่วนมากจะเป็นแบบไม่เป็นทางการ เช่น การเยี่ยมบ้าน การสนทนาซักถาม เนื้อหาความรู้ควรมีลักษณะเฉพาะที่ผู้ปกครองสนใจหรืออาจกำลังเป็นปัญหา เช่น การฝึกหัดการขับถ่าย วิธีแก้ปัญหาเด็กไม่กินผัก ฯลฯ

2. กลุ่มขนาดเล็ก ส่วนมากจัดแบบไม่เป็นทางการ เช่น การพบปะสนทนา การประชุมกลุ่มย่อย การประชุมโต๊ะกลม การระดมสมอง เนื้อหาความรู้จะเป็นเรื่องที่สมาชิกในกลุ่มมีความสนใจร่วมกัน เช่น อิทธิพลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อเด็ก การสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็ก ฯลฯ

3. กลุ่มขนาดใหญ่ จัดได้ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การบรรยาย การอภิปราย การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น ความรู้ที่คนส่วนใหญ่มีความต้องการ เช่น วิธีการเล่นกับเด็กที่บ้าน กิจกรรมช่วงวันหยุด ลักษณะพัฒนาการด้านต่างๆของเด็ก ฯลฯ

4. ระดับชุมชน จัดได้หลายรูปแบบ เช่น การบรรยาย การปาฐกถาหมู่ การโต้วาที การอภิปรายกลุ่ม การสนทนา หัวข้อความรู้ที่จะเผยแพร่ผู้ปกครองในชุมชนจะเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ เช่น โรคที่เกิดบ่อยในเด็ก การป้องกันอุบัติเหตุภายในบ้าน วิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก บทบาทผู้ปกครองในการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก เป็นต้น

5. ระดับมวลชน อาจทำได้หลายทาง เช่น วิทยุ เทปเสียง วีดิทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ ฯลฯ หัวข้อความรู้ที่อาจเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน เช่น โรคติดต่อในเด็ก ลักษณะของอุปกรณ์ของเล่นที่ดี คุณลักษณะโรงเรียนอนุบาลที่ดี ลักษณะพัฒนาการเด็กปฐมวัย เป็นต้น

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2536 : 109) ได้สรุปถึงการจัดกิจกรรมและโครงการที่ให้การศึกษแก่ผู้ปกครองในประเทศอเมริกา ซึ่งเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน ดังนี้

1. กิจกรรมที่ผู้ปกครองมีส่วนช่วยเด็ก โรงเรียนอาจจะกำหนดกิจกรรมบางอย่างที่ผู้ปกครองต้องเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือเด็กเช่น การทำสวนครัวหรือเลี้ยงสัตว์ปีกที่บ้าน แล้วครูไปตรวจเยี่ยมให้คะแนนที่บ้าน

2. โครงการแม่สอนลูก โดยเฉพาะเด็กระดับอนุบาลและประถมศึกษา โครงการลักษณะนี้โรงเรียนต้องให้การอบรมผู้ปกครองในการสอนเด็ก ทำของเล่น ฝึกสติปัญญาให้กับเด็ก การอ่านนิทานให้เด็กฟังและช่วยเด็กทำการบ้าน เป็นต้น มะเตือ เสมา (2531 : 32-33) กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองในการช่วยเหลือเด็กในเรื่องการทำการบ้านว่า ผู้ปกครองควรคอยเป็นผู้ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลืออย่างพอเหมาะเพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจในการทำการบ้าน

3. โครงการคณิตศาสตร์ภายในครอบครัว โครงการลักษณะนี้เป็นการฝึกอบรมผู้ปกครอง บางคนมีทักษะทางคณิตศาสตร์ให้ช่วยเด็กเล็กทำการบ้านทางคณิตศาสตร์ โดยรวมเด็กหลายคนมาทำงานร่วมกันที่บ้าน หรือศาลาประชาคมของหมู่บ้านหลังเลิกเรียนหรือในวันหยุด โดยครูคอยให้ความช่วยเหลือ

4. โครงการอ่านนิทานหรือหนังสือ ฝึกทักษะเด็กเล็ก โดยเชิญผู้ปกครองบางคนมาอ่านหนังสือให้เด็กฟังและสนทนาเรื่องที่อ่านกับเด็กในห้องเรียน

นอกจากนี้โรงเรียนก็ควรคิดถึงโครงการอื่นๆที่จะช่วยนำผู้ปกครองมาช่วยผ่อนเบาภาระอันหนักของครู เพื่อเป็นการเสริมให้การเรียนการสอนดีขึ้นทั้งที่บ้านและโรงเรียนเพื่อประโยชน์แก่โรงเรียนและชุมชนโดยส่วนรวม

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542ก : 35) กล่าวว่า การจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง เป็นการศึกษาผู้ใหญ่ ที่ผู้รับมีทั้งวัย เพศ อาชีพ ประสบการณ์ ระดับความรู้ บุคลิกภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจ และลักษณะต่างๆกัน รูปแบบการศึกษา ต้องไม่น่าเบื่อหน่าย จูงใจ เวลาที่จัดต้องไม่รบกวนการประกอบอาชีพ แต่ให้ประโยชน์และคุณค่าแก่ผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กได้อย่างมีคุณภาพ จำแนกออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การศึกษาทางอ้อม เป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองทางสื่อมวลชนสำหรับผู้ปกครองที่สนใจสามารถเปิดรับได้ ฟัง หรือดูได้ มีเผยแพร่ทั้งที่เป็นสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และคอมพิวเตอร์ ในปัจจุบันการให้การศึกษทางอ้อมด้วยสื่อค่อนข้างแพร่หลาย

2. การศึกษาทางตรง เป็นการจัดการศึกษาอย่างเป็นทางการที่หน่วยงานหรือองค์กรจัดขึ้น ในรูปแบบของการฝึกอบรม การประชุมวิชาการ การสัมมนา หรือการให้การปรึกษา ลักษณะการจัดอาจจัดให้เป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม โดยจัดขึ้นที่หน่วยงาน การเยี่ยมบ้าน หรือการเข้าถึงชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นอีกรูปแบบหนึ่งด้วย

จะเห็นได้ว่า วิธีการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองทำได้หลากหลายรูปแบบเริ่มตั้งแต่การให้การศึกษารายบุคคล หรือรวมกันเป็นกลุ่มแล้วให้การศึกษในเรื่องที่มีความสนใจตรงกัน ทั้งนี้รูปแบบในการให้การศึกษามีทั้งแบบทางตรงที่ผู้ปกครองจะเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาด้วยตนเองโดยตรง หรือทางอ้อมในลักษณะของการรับข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เป็นต้น

3.6 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการสานต่อการเรียนรู้ระหว่างบ้านและโรงเรียน

การสานต่อการเรียนรู้ระหว่างบ้านและโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาปฐมวัยเพื่อให้ข้อคิดเห็น เสริมประสบการณ์และความรู้ สร้างลักษณะนิสัยที่ดี รวมทั้งเตรียมความพร้อมให้กับเด็กขณะอยู่ที่บ้าน ซึ่งผู้ปกครองสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง ให้เด็กช่วยเหลือตนเอง ช่วยให้อ่านและแนะนำเด็กเกี่ยวกับการทำงานที่คลุมอบหมายให้ การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นต้น ผู้ปกครองจะต้องมีส่วนช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็ก รู้จักแสวงหาความรู้จากสิ่งรอบตัวทั้งจากการสังเกตและการอ่าน รวมถึงต้องให้ความสนใจและสนทนาซักถามเด็กเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กทำในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมความรู้เด็กให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

หรรษา นิลวิเชียร (2535 : 250) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่บ้านเกิดขึ้นจากการที่พ่อแม่และลูกมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยการทำกิจกรรมประจำวันร่วมกัน ตั้งแต่ตื่นนอนเช้าจนถึงเวลาเข้านอนตอนกลางคืน ตัวอย่างเช่นการรับประทานอาหารเข้าร่วมกันที่โต๊ะอาหาร เด็กจะเรียนรู้เกี่ยวกับจำนวนคน จำนวนจาน จำนวนแก้ว ฯลฯ การพูดคุยและการชี้ชวนให้เด็กได้รู้จักสังเกตเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างไม่เป็นทางการแต่ให้คุณค่าด้านการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง แพคเกอร์ (หรรษา นิลวิเชียร .2535 : 250 ; อ้างอิงจาก Packer et al . 1976) ได้เสนอแนะรูปแบบการสอนให้เด็กรู้จักคิด และสอนทักษะในการปฏิบัติ ดังนี้คือ การสังเกต ผู้คน สถานที่ สิ่งของ , การเปรียบเทียบความเหมือน ความต่าง , การเลือก และจำแนกสิ่งของ , การรวบรวมข้อมูล,การคาดหวังผลที่เกิดขึ้น , การตั้งสมมุติฐาน , การแก้ปัญหา , การรู้จักใช้ภาษาอธิบายสิ่งต่างๆ , การดูแลตนเอง,การดูแลสิ่งของของตนเอง , การใช้เครื่องมือต่างๆ เช่น กรรไกร ช้อนส้อม และการเคลื่อนไหว เช่น เดิน วิ่ง กระโดด ปีน

นอกจากกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นแล้ว อาจนำแนวทางการจัดกิจกรรมที่โรงเรียนมาใช้ที่บ้าน เช่น กิจกรรมวาดภาพ ระบายสี ปั้น บทบาทสมมุติ อ่านหนังสือ เล่นเกม เล่นขายของ การใช้แว่นขยาย/แม่เหล็ก เป็นต้น ส่วนกิจกรรมอื่นๆ ที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรทำเพื่อเสริมประสบการณ์และสานต่อการเรียนรู้ให้แก่เด็ก ได้แก่ การเดินเล่นไปยังสถานที่ใกล้ๆ ไปจ่ายตลาด ไปสำนักงานไปรษณีย์ ชมพิพิธภัณฑ์และโบราณสถาน ฯลฯ

วิธีการที่จะช่วยสานต่อการเรียนรู้ระหว่างบ้านและโรงเรียนผู้ปกครองจึงมีบทบาทดังนี้ คือ (อรุณี หรดาล . 2536: 64-65)

1. การส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้เด็กเห็นความสำคัญของการอ่าน ถ้าเด็กมาจากครอบครัวที่รักการอ่านเด็กจะมีนิสัยรักการอ่านไปด้วย ผู้ปกครองต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก จัดหาและรวบรวมหนังสือที่เหมาะสมกับวัย และมีส่วนร่วมในการอ่านของเด็กทุกครั้งเท่าที่จะทำได้ วิธีการที่จะส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน ผู้ปกครองอาจกระทำดังนี้

1.1 เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก ผู้ปกครองต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน ชอบการอ่าน ใช้หนังสือเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ พูดถึงหนังสือในทางที่ดี เก็บสะสมหนังสือให้เรียบร้อย

1.2 เล่าเรื่องเกี่ยวกับหนังสือหรืออ่านหนังสือให้เด็กฟัง โดยเฉพาะถ้าเป็นนิทานเด็กจะชอบมาก ควรจัดวางหนังสือบนชั้นที่เด็กสามารถหยิบหนังสือมาเปิดดูด้วยตนเองได้

1.3 จัดหาและรวบรวมหนังสือที่เหมาะสมกับวัย นิสัย และความสนใจของลูกมาไว้ในบ้าน อาจให้เป็นของขวัญในโอกาสพิเศษ

1.4 มีส่วนร่วมในการอ่านของเด็กทุกครั้งเท่าที่จะทำได้ เช่น พูดคุยเกี่ยวกับหนังสือหรือเรื่องที่เด็กอ่าน

1.5 หาสัตว์เลี้ยงมาไว้ที่บ้านหรือพาเด็กไปตามสถานที่ต่างๆ เช่น ห้างสรรพสินค้า สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ เพราะสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เด็กสนใจและอยากรู้อะไรต่างๆ

2. การสานต่อความรู้ของเด็กให้สอดคล้องกับสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้จากโรงเรียน เด็กจะเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและสามารถจดจำได้นานถ้าผู้ปกครองจะช่วยเสริมประสบการณ์ หรือความรู้ให้สอดคล้องกับสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้จากที่โรงเรียน ซึ่งสามารถกระทำดังต่อไปนี้

2.1 พูดคุยสนทนากับเด็กเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้จากที่โรงเรียน พร้อมทั้งอธิบายเสริมหรือยกตัวอย่างเพิ่มเติมให้เด็กเข้าใจยิ่งขึ้น

2.2 กระตุ้นหรือเตือนให้เด็กทำกิจกรรมตามที่ครูได้มอบหมายให้ รวมทั้งคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ

2.3 จัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่จะช่วยเสริมความรู้ ความคิดที่เด็กได้จากโรงเรียนเมื่อมีโอกาส เช่น ถ้าเด็กเรียนเกี่ยวกับสัตว์ ผู้ปกครองอาจพาเด็กไปเที่ยวสวนสัตว์ในวันหยุด ให้เด็กได้เห็นสัตว์ตัวจริง ผู้ปกครองอาจให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับอาหารและสภาพความเป็นอยู่ของสัตว์ เป็นต้น

3. การส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กอย่างเหมาะสม โดยวิธีการดังนี้

3.1 จัดหาและซื้ออุปกรณ์เครื่องเล่นที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการและความสนใจของเด็ก เพื่อให้เด็กได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3.2 ให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเองในเรื่องต่างๆ เช่น การแต่งตัว การรับประทานอาหาร หรือมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบในบ้านที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก เช่น รดน้ำต้นไม้ เก็บใบไม้ที่สนาม

3.3 ชวนเด็กพูดคุยสนทนาและตอบคำถามเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ

แวลเบอร์ก (ซุมพร ยงกิตติกุล. 2534 : 55 ; อ้างอิงจาก Walberg .1984) พบว่า การกระตุ้นให้พ่อแม่ช่วยเหลือเด็กในการสานต่อการเรียนรู้ที่บ้านมีผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการทางการเรียนของเด็ก และเขาได้จัด “หลักสูตรสำหรับครอบครัว” เพื่อช่วยเหลือให้พ่อแม่สานต่อการเรียนรู้ของเด็กที่บ้านโดยได้รวบรวมหลายสิ่งหลายอย่างไว้ในหลักสูตร เช่น

1. การแนะนำให้พ่อแม่และเด็กคุยกันในเรื่องเหตุการณ์ประจำวัน
2. การกระตุ้นและถกแถลงการอ่านในเวลาว่าง
3. การดูรายการโทรทัศน์ด้วยกันแล้ววิเคราะห์
4. การตั้งเป้าหมายการเรียนและการดำรงชีวิต
5. การแสดงความใส่ใจกัน
6. การให้ความสนใจกับการเรียนของเด็ก
7. การพัฒนาตนเองของเด็ก

ในโรงเรียนอะเทเนอัสได้จัดกิจกรรมเพื่อเป็นการสานต่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยทำการจัดประชุมฝึกอบรมปฏิบัติการปีละ 10 ครั้ง เพื่อเป็นการช่วยให้ผู้ปกครองซึ่งเป็นครูคนแรกของลูกได้ช่วยเหลือลูกใน

การเรียนรู้ที่เหมาะสม และได้ทำการจัดกิจกรรมฝึกอบรมต่างๆ ได้แก่ การกระตุ้นให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน กระตุ้นให้เด็กพัฒนาการทางการภาษา ส่งเสริมทักษะคณิตศาสตร์ การช่วยลูกในเรื่องการบ้าน (ศิริจันทร์รัตน์ ทองปาน.2544 :36)

สรุปได้ว่า กิจกรรมการสานต่อการเรียนรู้ระหว่างบ้านและโรงเรียน ผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กได้มีการพัฒนาการเรียนรู้ในทุกๆด้านอย่างต่อเนื่องโดยการเชื่อมโยงความรู้จากประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากโรงเรียนแล้วนำมาพูดคุย สนทนา หรือจัดกิจกรรมต่างๆเพิ่มเติมจากสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้มาแล้ว อันจะช่วยให้สามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กไปในทิศทางเดียวกัน

3.7 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการสนับสนุนโรงเรียน

พินิจดา วีระชาติ (2542 : 9) ได้กล่าวถึงความร่วมมือที่ผู้ปกครองสามารถร่วมสนับสนุนโรงเรียนในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. สนับสนุนให้ความร่วมมือ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนและปรับปรุงกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน
2. ให้การสนับสนุนในด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ และแรงงานที่จำเป็นในการช่วยเหลือโรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียน
3. ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เป็นกรรมการ เป็นเจ้าหน้าที่หรือช่วยรับผิดชอบในการทำหน้าที่ต่างๆให้แก่โรงเรียน ในส่วนที่โรงเรียนขาดและจำเป็นต้องช่วยเหลือ
4. เป็นวิทยากร ช่วยเหลือการเรียน การสอน และกิจกรรมของโรงเรียน เช่น มาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียนในบางวิชา หรือช่วยในกิจการอื่นของโรงเรียน
5. ประชาสัมพันธ์โรงเรียนโดยที่พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเมื่อเข้าใจจุดมุ่งหมายและการดำเนินงานของโรงเรียน ก็จะเป็นผู้หนึ่งที่ช่วยประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้เป็นอย่างดี และจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการที่จะสร้างเสริมความร่วมมือจากประชาชนทั่วไป

อรุณี หรดาล (2536 : 66-68) ได้กล่าวถึงบทบาทสำคัญของผู้ปกครองที่มีส่วนช่วยในการสนับสนุนโรงเรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ 1) การให้การช่วยเหลือและสนับสนุน และ 2) การเป็นที่ปรึกษาของสถานศึกษาปฐมวัย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้ปกครองในฐานะผู้ช่วยเหลือและสนับสนุน

ผู้ปกครองสามารถให้การสนับสนุนในการดำเนินงานด้านต่างๆได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความสนใจ ความสามารถ เวลาว่าง และกำลังทรัพย์

การให้การช่วยเหลือและสนับสนุนของผู้ปกครอง โดยทั่วไปสามารถแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1.1 การให้การช่วยเหลือสนับสนุนในรูปของวัสดุ สิ่งของ กำลังทรัพย์ หมายถึง การที่ผู้ปกครองบริจาคสิ่งของ เครื่องใช้ และทรัพย์สินให้กับโรงเรียน เพื่อนำไปใช้ในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้แก่เด็ก

1.2 การให้การช่วยเหลือและสนับสนุนในรูปของแรงงาน หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้ามาช่วยเหลือโรงเรียนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ เช่น ทาสีอาคารเรียน ช่วยประกอบอาหารกลางวันให้เด็ก ช่วยควบคุมดูแลเด็กขณะออกไปทัศนศึกษา เป็นต้น

2. ผู้ปกครองในฐานะที่ปรึกษา

ผู้ปกครองอาจเข้าเป็นสมาชิกในคณะกรรมการชุดใดชุดหนึ่งที่มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแก่โรงเรียนอาจอยู่ในรูปของคณะกรรมการต่างๆ เช่น สมาคมครูผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการอำนวยการโรงเรียน ฯลฯ คณะกรรมการเหล่านี้มีหน้าที่เสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการวางแผน วางนโยบายปรึกษาหารือ เพื่อช่วยกันพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น โดยทั่วไป คณะกรรมการจะมีบทบาทหน้าที่ในการให้คำแนะนำ หรือ ข้อเสนอแนะกับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจใน 4 เรื่องใหญ่ คือ แนวทางจัดประสบการณ์ การจัดสรรงบประมาณ การจัดหาบุคลากร และการจัด

กิจกรรมสำหรับผู้ปกครอง

2.1 แนวทางจัดประสบการณ์ คณะที่ปรึกษาของโรงเรียนมีหน้าที่ทบทวนเกี่ยวกับแผนการจัดประสบการณ์รวมทั้งการใช้อุปกรณ์ของเล่น เพื่อสรุปหาข้อดีข้อเสีย รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น แล้วนำข้อมูลเสนอต่อผู้บริหาร

2.2 การจัดสรรงบประมาณ คณะที่ปรึกษาของโรงเรียนมีหน้าที่ช่วยผู้บริหารจัดสรรงบประมาณในส่วนต่างๆว่าควรมีการตัด ลด หรือเพิ่มงบประมาณในส่วนใดเพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานประจำปี

2.3 การจัดหาบุคลากร คณะที่ปรึกษาของโรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในการสัมภาษณ์เพื่อคัดเลือกบุคคลที่สมัครเป็นผู้ช่วยครู รวมทั้งสนับสนุนให้คำแนะนำผู้บริหารเพื่อให้พิจารณาบุคคลที่มีความสามารถและมีความเหมาะสมกับตำแหน่งต่างๆเป็นพิเศษ

2.4 การจัดกิจกรรมสำหรับผู้ปกครอง คณะที่ปรึกษาของโรงเรียนมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปฐมวัยศึกษา เช่น ประเภทของกิจกรรมที่จัดให้กับผู้ปกครอง วิธีการจัดกิจกรรม วิธีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง เป็นต้น

ในแง่ของการสนับสนุนโรงเรียนของผู้ปกครองในลักษณะของการรวมกลุ่มกันเป็นสมาคมครูและผู้ปกครอง (PTA) โคจิลักษณ์ กมลศักดิ์วิกุล (2539 : 18) ได้สรุปบทบาทหน้าที่ของสมาคมครูและผู้ปกครองในการสนับสนุนโรงเรียนมีดังต่อไปนี้ คือ

1.บทบาทในการก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียนด้วยการส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านและโรงเรียน และการส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับครูและทางโรงเรียน เพื่อช่วยให้เด็กได้รับประโยชน์สูงสุดจากการศึกษา และเพื่อให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจในนโยบายการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ ปัญหาต่างๆของโรงเรียน รวมทั้งเพื่อให้ผู้ปกครองและครูมีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาของเด็กร่วมกัน

2.บทบาทในการจัดสวัสดิการและบริการสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมสวัสดิภาพเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน รวมทั้งการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก คือ ครูและผู้ปกครอง

3. บทบาทในการเป็นผู้ให้คำแนะนำแก่ผู้บริหารโรงเรียนในเรื่องราวต่างๆ ที่ผู้บริหารขอคำปรึกษาช่วยเหลือไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การคัดเลือกครู การจัดสรรงบประมาณ การป้องกันและแก้ไขปัญหาความประพฤติของนักเรียนและการจัดกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน เพื่อช่วยให้การศึกษาของท้องถิ่นดีขึ้น รวมทั้งช่วยให้โรงเรียนทราบถึงทัศนคติ ค่านิยม และความคิดเห็นต่างๆที่ชุมชนมีต่อโรงเรียน

การเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนโรงเรียนของผู้ปกครองนั้นสามารถทำได้ในหลายบทบาทด้วยกันทั้งการเป็นคณะกรรมการ เป็นที่ปรึกษา ช่วยการบริหารงานของโรงเรียนในด้านต่างๆที่ผู้ปกครองมี

ความรู้ความสามารถ ช่วยเหลือด้วยการใช้แรงงาน หรือกำลังทรัพย์ ย่อมขึ้นอยู่กับความต้องการ ความสามารถของผู้ปกครอง โรงเรียนควรสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนโรงเรียน เพื่อดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.8 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับครูและผู้บริหารที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมของโรงเรียน

ความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ปกครองจะเป็นไปได้ด้วยดี ถ้าครูให้ความสำคัญและตระหนักว่า ผู้ปกครองเป็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นแหล่งข้อมูลที่ดีที่สุดเกี่ยวกับเด็ก ควรรับฟังในสิ่งที่ผู้ปกครองพูด และกระตุ้นให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาเด็ก ซึ่งทำได้โดยครูคอยให้ความช่วยเหลือ และแนะนำให้ผู้ปกครอง ปฏิบัติต่อลูกได้อย่างมีประสิทธิภาพ แล้วช่วยให้ผู้ปกครองตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองที่มีต่อเด็ก (ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์. 2539 : 24 ; อ้างอิงจาก Nedler and McAfee. 1997.) ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่สำคัญของ ครูที่จะสร้างบรรยากาศด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู ตลอดจนผู้บริหารเพื่อเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน

วิจิตรา กองกลาง (2530 : 25-26) ได้กล่าวว่าการแสดงออกถึงการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง ผู้ปกครองกับโรงเรียนมี 4 ลักษณะ คือ

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรกระตุ้นหรือประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบถึงประโยชน์ในการเข้ามามี ส่วนร่วมศึกษาพัฒนาพฤติกรรมเด็กร่วมกับครูที่โรงเรียน
2. ควรใช้วิธีการศึกษาพฤติกรรมด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ของ ผู้ปกครองและครู หรือแบบไม่มีส่วนร่วมโดยให้รู้ตัว
3. โรงเรียนควรมีการให้ความรู้เพิ่มเติมจัดห้องสมุด จัดมุมหนังสือที่มีความรู้เกี่ยวกับเด็กในแง่ต่างๆ ไว้อย่างเพียงพอ และอำนวยความสะดวกให้ผู้ปกครองได้ค้นคว้าข้อมูลไปอ่านได้
4. ควรมีแบบฟอร์มง่ายๆติดตามพฤติกรรมของเด็ก โดยให้ผู้ปกครองและครูช่วยกันกรอกให้ทุกวัน เพื่อดูพัฒนาการของเด็ก (วิจิตรา ชันทะชา.2543 : 27 ; อ้างอิงจาก วิจิตรา กองกลาง. 2530 : 25-26)

ชุมพร ยงกิตติ (2534 : 28) ได้กล่าวถึงวิธีการสร้างปฏิสัมพันธ์ในการนำไปสู่การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองกับโรงเรียนมีดังต่อไปนี้ คือ

1. บุคลากรของโรงเรียนอันได้แก่ ผู้บริหาร คณะครู เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆรวมทั้งนักเรียน ครู ต้องมีความปรองดองกัน ช่วยกันปรับปรุงโรงเรียนทั้งทางด้านกายภาพและกิจกรรมให้เป็นศูนย์กลางของ ชุมชน จะทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีความศรัทธาต่อโรงเรียน ความร่วมมือในการทำงานร่วมกันระหว่างบ้าน และโรงเรียนจะเกิดขึ้นมาเอง
2. บุคลากรของโรงเรียนต้องช่วยกันสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน จะทำให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับ ของชุมชน
3. ผู้บริหารและคณะครูให้พยายามผูกมิตรกับคนในชุมชนและผู้ปกครองของนักเรียน พยายาม สร้างบรรยากาศอันดีระหว่างโรงเรียนกับบ้านด้วยวิธีการต่างๆ
4. โรงเรียนพยายามจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ดึงพ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และทำให้ผู้ปกครองและคนในชุมชนเห็นประโยชน์ในการสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน
5. จัดประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและคนในชุมชนได้ทราบ
6. จัดกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน และกลุ่มผู้ปกครองตามโอกาสอันเหมาะสม พยายามทำงาน สาธารณะประโยชน์ร่วมกับคนในชุมชน

เฮนเดอร์สัน และคณะ (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2536 : 109 ; อ้างอิงจาก Henderson,etal.1986) ได้กล่าวถึง หลักการสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนซึ่งมีแนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ทุกกิจกรรมของโรงเรียนควรมีบรรยากาศเปิดช่วยเหลือ บริการและเป็นกันเอง
2. การติดต่อกับผู้ปกครองควรมีอย่างสม่ำเสมอ ชัดแจ้ง และเป็นแบบสองทาง
3. ควรให้การยอมรับนับถือผู้ปกครองว่าเป็นครูพิเศษ คอยให้ความช่วยเหลือเด็ก ๆ และกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน
4. บางกรณีควรให้ผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมในการตัดสินใจและเตรียมกิจกรรมของโรงเรียน
5. โรงเรียนควรถือเป็นนโยบายว่าจะนำผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
6. ผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารการศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
7. โรงเรียนควรส่งเสริมและให้รางวัลหรือเอกสารแสดงความขอบคุณผู้ปกครองที่มีส่วนช่วยเหลือโรงเรียน

แพรวพรรณ เหลืองสุวรรณ และพูนสุข บุญยสวัสดิ์ (2537:279) ได้สรุปวิธีการนำไปสู่การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนควรปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ควรมีการพบปะกันกับพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กที่มารับส่งทุกวันที่มีโอกาส
2. ควรมีการพบปะกับพ่อแม่หรือผู้ปกครองเป็นรายบุคคล เพื่อหารือเกี่ยวกับปัญหาเด็ก
3. ให้ความช่วยเหลือ ให้ความรู้และให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองตามเหตุการณ์และสถานการณ์
4. มีการประชุมกลุ่มผู้ปกครองและครู
5. ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมของโรงเรียนทุกครั้งที่มีโอกาสอำนวย
6. ครูควรรหาโอกาสไปเยี่ยมครอบครัวเด็ก
7. ครูและผู้ปกครองมีความเข้าใจ และมีปรัชญาทางการศึกษาปฐมวัยแนวเดียวกัน

สรุปได้ว่า ปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครอง ครู และผู้บริหาร เกิดขึ้นได้จากการร่วมมือกันทุกฝ่ายทางโรงเรียนควรให้ผู้ปกครองได้รับรู้ข้อมูล มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกัน ทำการประชาสัมพันธ์โรงเรียนอย่างทั่วถึง มีการพบปะและช่วยเหลือผู้ปกครองให้ความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอซึ่งจะช่วยให้ผู้ปกครอง ครู และผู้บริหารมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเนื่อง การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนโดยการต้อนรับอย่างเต็มใจ มีการประสานงาน การช่วยเหลือและมีนโยบายในการทำงานที่ชัดเจนจากทางโรงเรียนจะช่วยให้ผู้ปกครองรู้สึกอบอุ่นใจ เชื่อมั่น เห็นประโยชน์ของการทำงานร่วมกัน

3.9 หน้าที่ครูและโรงเรียนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

พิชญ์ ประเสริฐสินธุ์ (2545 : 6) กล่าวว่า สิ่งสำคัญที่ครูต้องใส่ใจ คือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองควรได้รับรู้งานของโรงเรียน ออกความเห็น และมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ดังนั้นสิ่งสำคัญที่โรงเรียนควรจะทำเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ

1. ให้ข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้ปกครองเรื่องเกี่ยวกับโรงเรียน หลักสูตรและการเรียนการสอน
2. ให้ข้อมูลความรู้แบบการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง
3. สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองเป็นระยะ
4. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับการศึกษาของโรงเรียน
5. รับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง

กัมภณท์ จุนโท (2543 : 37) ได้สรุปถึงแนวทางดำเนินการในการสร้างความร่วมมือระหว่างบ้าน และโรงเรียนอันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอย่างมีประสิทธิภาพดังนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมวางแผน ร่วมรับผิดชอบ และร่วมตัดสินใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามนโยบายกระจายอำนาจ
2. ผู้ปกครองได้รับข่าวสารเกี่ยวกับแผนการเรียน ปรัชญา การปฏิบัติ และกรอบการประกันคุณภาพการศึกษา
3. คณะครูและผู้ปกครองแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก
4. มีการสื่อสารทางจดหมายและวิธีการอื่นๆ
5. การประชุมอภิปรายผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การพัฒนาและความก้าวหน้าในการเรียนรู้
6. ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมประเมินหลักสูตรและบริการต่างๆที่จัดขึ้นในโรงเรียน
7. ผู้ปกครองต้องได้รับการต้อนรับตลอดเวลา

สุมาลี คุ่มชัยสกุล (2544 : 17) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นความเข้าใจและความร่วมมือกันทางการศึกษาที่มีเป้าหมายสำคัญเพื่อพัฒนาผู้เรียน วิธีการที่จะนำไปสู่การร่วมมือของผู้ปกครอง จะต้องเกิดจากการประสานงาน และการสนับสนุนงานระหว่างครูและผู้ปกครองและการบริหารงานของโรงเรียนซึ่งจะทำให้ข้อมูลข่าวสารและความเข้าใจกันระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนสำเร็จลงได้วิธีการที่สำคัญคือการทำหน้าที่ของครูและการทำหน้าที่ของโรงเรียนอันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองได้ ดังนี้ คือ

การทำหน้าที่ของครู

1. ครูต้องออกแบบกิจกรรมและวางแผนกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอย่างชัดเจน ว่าต้องการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมระดับใด ลักษณะใด และมากน้อยเพียงไร
2. ครูต้องประสานแผนและข้อมูลไปสู่ผู้ปกครองให้เกิดความชัดเจน ต้องมีทักษะการจัดการและการจัดสื่อสารที่ดีโดยเฉพาะการสื่อสารสองทางทั้งยังต้องมีความสม่ำเสมอจึงจะทำให้การดำเนินกิจกรรมเกิดความราบรื่นและได้ผล
3. ครูต้องมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ครูต้องฝึกตน หรือเตรียมตนเองไว้ให้พร้อมในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าหรือการมีปฏิสัมพันธ์กับเหตุการณ์เฉพาะหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ครูต้องเป็นนักวิจัยและสามารถใช้และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติงานในแต่ละบทบาททั้งในส่วนของผู้ปกครองและตนเองเพื่อนำไปสู่การศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ และพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและเด็กต่อไป

การทำหน้าที่ของโรงเรียน

โรงเรียนควรมีนโยบายและบรรยากาศที่เปิดกว้าง เอื้อเฟื้อและเป็นมิตรต่อผู้ปกครองและควรมีวิธีการสื่อสารทำความเข้าใจกับทุกฝ่าย

อภิญา เวชชัย (2544 : 153-157) ได้สรุปวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในสังคมไทยดังนี้ คือ

1. การเชิญผู้ปกครอง และผู้อาวุโส กรรมการชุมชน มาเยี่ยมโรงเรียน และจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสพบปะกับครู เห็นกิจวัตรการเรียนของเด็ก เห็นสภาพแวดล้อมที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่เด็กที่โรงเรียน ร่วมคิดร่วมประชุมในหัวข้อต่างๆในเวลาและสถานการณ์ที่เหมาะสม

2. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็ก เช่น การจัดห้องพบปะสังสรรค์แบบไม่เป็นทางการ เพื่อเป็นที่ที่ผู้ปกครองได้มาพักรอเด็กและได้พบปะกันอย่างไม่เป็นทางการ มีการจัดข้อมูลต่างๆให้ทราบ มีเอกสารหนังสือที่เป็นประโยชน์ให้อ่าน หรือร่วมหารือกัน ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันเกิดขึ้นก่อนนำไปสู่การยกระดับความสัมพันธ์กับทางโรงเรียนต่อไป

3. การเชิญผู้ปกครองเป็นอาสาสมัครในงานด้านต่างๆ เช่น การเป็นครูร่วมสอน การเป็นโค้ช นักกีฬาการตีหรือสอนพิเศษในความรู้เฉพาะด้าน การรับเป็นเจ้าภาพในการสนับสนุนค่าเดินทางทัศนศึกษาในบางรายการ การเปิดสถานที่ทำงานของผู้ปกครองให้เด็กๆดูงาน ไปฝึกงาน การจัดคณะเจ้าหน้าที่ของบริษัทมาให้ความรู้เสริมในเรื่องการงานอาชีพที่เด็กๆมีความสนใจ การคิดค้นรูปแบบการชักชวนที่สร้างสรรค์ อาจช่วยให้ผู้ปกครองมีความพอใจและมีความสนใจพิเศษมากขึ้นในการเข้าร่วม และควรมีการชี้แจงบทบาทหน้าที่ในงานที่โรงเรียนต้องการขอความร่วมมือ

4. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อต่างๆที่หลากหลาย โดยมีการกำหนดปฏิทินการประชุมไว้ล่วงหน้า เพื่อปลูกเร้าความสนใจและจะได้เตรียมตัวและเวลาไว้ก่อนล่วงหน้า

5. การจัดกิจกรรมตามวาระ เช่น การจัดติววิชาต่างๆในช่วงใกล้สอบ โดยอาศัยทรัพยากรจากศิษย์เก่า รุ่นพี่ ผู้ปกครองบางท่านที่มีความรู้ด้านนั้นอยู่แล้วมาช่วยให้ความรู้พิเศษเพิ่มเติม โดยโรงเรียนจัดหาที่รับรอง หรืออำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม

6. การจัดทำเอกสาร จดหมายข่าวจากโรงเรียนถึงผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ โดยหาอาสาสมัครผู้ร่วมเรียน ผู้ร่วมค้นข้อมูลจากกลุ่มผู้ปกครองที่มีความสนใจ

7. คณะกรรมการสมาคมครูผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ควรร่วมกันกำหนดนโยบายการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองให้ชัดเจนมากขึ้น โดยอาจเริ่มต้นจากการศึกษาทำความเข้าใจสิทธิอำนาจหน้าที่ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในสาระสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 การร่วมกันศึกษาดูตามนโยบาย มาตรการในการแสวงหาการมีส่วนร่วมจากหลายรูปแบบ หลายบทบาท เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเห็นทางเลือกและแนวทางที่ตนจะเข้าร่วมได้มากขึ้น

8. ในการกำหนดบทบาทและแนวทางดังกล่าว ควรมีการกำหนดขอบเขตอำนาจ ความรับผิดชอบในส่วนผู้ปกครองให้ชัดเจน การกระจายอำนาจให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมและมอบอำนาจการตัดสินใจบางระดับให้ จะส่งผลให้ผู้ปกครองเข้าใจขอบเขต บทบาทที่ชัดเจน รู้สึกมีพันธะผูกพัน เข้าร่วมงานด้วยความตั้งใจ และเต็มใจมากขึ้น

9. โรงเรียนควรทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน อำนวยความสะดวกให้ครอบครัวเข้ามาร่วมงาน โดยทำหน้าที่ประสานและให้ข้อมูลข้อเท็จจริงตามที่ผู้ปกครองต้องการหรืออาจจัดให้บุคลากรที่เป็นตัวแทนของผู้บริหาร เข้ามาทำหน้าที่ประสานอย่างใกล้ชิดมากขึ้นเพื่อติดตามผู้ปกครอง และพัฒนาความสัมพันธ์ให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนอย่างใกล้ชิดมากขึ้น

10. การกำหนดกิจกรรมพัฒนาความสัมพันธ์กับครอบครัวในลักษณะต่างๆ โรงเรียนและผู้ปกครอง ควรมีการคิดค้นรูปแบบกิจกรรมและมีการกำหนดให้หลากหลาย เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตามความสนใจของตนมากขึ้น

11. การส่งข่าวสารข้อมูลถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง อย่างไม่เป็นทางการ ด้วยจดหมายที่ไม่มีลักษณะเป็นทางการมากเกินไป ซึ่งอาจเป็นจดหมายที่ครูเขียนถึงผู้ปกครองบางรายด้วยตนเอง เพื่อบอกเล่าข้อมูลเกี่ยวกับเด็กในด้านต่างๆที่มีลักษณะเฉพาะ

12. การเยี่ยมบ้าน โดยผู้แทนผู้ปกครองและครูที่เด็กมีความสนิทสนมด้วย ในกรณีที่เด็กบางราย อาจมีความจำเป็นที่ครูต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และไม่สามารถนัดพบกันที่โรงเรียนได้ หรือทางผู้ปกครองไม่ว่างที่จะมาพบครูของเด็กในโรงเรียน

13. การจัดประชุม ฝึกอบรมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาความรู้ความเข้าใจร่วมกัน โรงเรียนควรจัด กิจกรรมการอบรมครู บุคลากรในโรงเรียน ให้รับทราบและมีความเข้าใจนโยบายของโรงเรียนที่มีต่อ ครอบครัวให้ชัดเจน เพื่อจะได้ร่วมกันเป็นตัวแทนในการตอบปัญหาของผู้ปกครองได้อย่างเหมาะสม

เอปสไตน์ (สตราตัน วัฒนธรรมศึกษา. 2545 : 50-54 ; อ้างอิงจาก Epstein. 1995 : 701-712) ได้ เสนอแนะกรอบการทำงานของโรงเรียนในการส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งมี ทั้งหมด 6 ด้าน ดังนี้

1. การช่วยเหลือผู้ปกครองในการพัฒนาความรู้ ความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร ได้แก่ การให้ คำแนะนำผู้ปกครองในการจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กแต่ละวัย เช่น การจัด ประชุม

เชิงปฏิบัติการ วีดีโอ คอมพิวเตอร์ การให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ นอกจากนี้โรงเรียนยังสามารถให้การ ศึกษาและฝึกอบรมผู้ปกครอง หรือจัดตั้งกลุ่มผู้ปกครอง เพื่อช่วยเหลือกันเองในเรื่องต่างๆ เช่น เรื่อง สุขภาพ พลาณามัย โภชนาการ ฯลฯ เป็นต้น และจัดให้มีการเยี่ยมบ้านนักเรียน จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อ สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน

2. การสร้างประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง กล่าวคือ โรงเรียนต้อง สร้างรูปแบบการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างโรงเรียนกับบ้านและบ้านกับโรงเรียน เกี่ยวกับรูปแบบ การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนและรายงานความก้าวหน้าของเด็ก ได้แก่ จัดประชุมผู้ปกครองอย่าง น้อยปีละ 1 ครั้ง และควรมีการติดตามผลงาน จัดทำจุลสารรายสัปดาห์หรือรายเดือน เพื่อแจ้งสิ่งที่นักเรียน ต้องทำหรือเรียนเพื่อให้ผู้ปกครองทราบและส่งคืนโรงเรียน ให้ผู้ปกครองหรือนักเรียนได้รับรายงานผลการ เรียนและพัฒนาการต่างๆของนักเรียน รูปแบบที่มักใช้กันประจำ ได้แก่ บันทึกรายชื่อ ความ โทศัพท์ จดหมาย ฯลฯ ซึ่งข่าวสารที่ส่งถึงผู้ปกครองต้องมีความชัดเจนเกี่ยวกับโปรแกรมกิจกรรมต่างๆภายใน โรงเรียน นโยบายทั้งหมดของโรงเรียน ข่าวสารเรื่องการปฏิรูปการศึกษา และให้ผู้ปกครองทราบว่า จะ ติดต่อกับโรงเรียนได้อย่างไร

3. การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาเป็นอาสาสมัครช่วยโรงเรียน ครูและนักเรียน กล่าวคือ โรงเรียนมีกระบวนการสรรหาและจัดให้ผู้ปกครองเข้ามาช่วยและสนับสนุนโรงเรียนอย่างทั่วถึงและกว้างขวาง ซึ่งผู้ปกครองทุกคนต้องรับรู้ ว่า โรงเรียนยินดีเสมอที่จะยอมรับเวลาและความสามารถของทุกคน เปิดโอกาส ให้ผู้ปกครองเข้ามาช่วยในโรงเรียนและชั้นเรียน เช่น ช่วยครูสอน ช่วยนักเรียน และผู้ปกครองคนอื่นๆ จัด ให้มีศูนย์ครอบครัวสำหรับช่วยงานอาสาสมัคร จัดการประชุมพบปะกัน และเป็นแหล่งค้นข้อมูลต่างๆ ต้อง จัดให้มีการสำรวจประจำปีเพื่อพิจารณาความสามารถ ความพร้อมของผู้ปกครองที่เป็นอาสาสมัคร จัดให้มี การรวมกลุ่มของผู้ปกครองร่วมห้องเพื่อช่วยให้ข้อมูลซึ่งกันและกันเมื่อต้องการ

4. การช่วยเหลือผู้ปกครองเรื่องการเรียนรู้อยู่ที่บ้าน คือ การให้ข้อมูลข่าวสารและแนวคิดแก่ ผู้ปกครองในการช่วยเหลือเด็กที่บ้านเกี่ยวกับการทำการบ้าน หลักสูตร และกิจกรรมการเรียนการสอน ช่วย ให้ผู้ปกครองสามารถตัดสินใจวางแผนเรื่องการเรียนของเด็ก โรงเรียนต้องให้ข้อมูลแก่ผู้ปกครองเรื่องนโยบาย การให้การบ้าน วิธีการสอนการบ้าน ให้ผู้ปกครองสามารถที่จะช่วยนักเรียนพัฒนาทักษะด้วยวิธีการประเมิน ที่หลากหลาย และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการศึกษาของนักเรียนในแต่ละปี

5. การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหาร กล่าวคือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และพัฒนาทักษะภาวะความเป็นผู้นำและผู้แทนให้กับผู้ปกครอง โรงเรียนต้องส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการการบริหารชมรม หรือสมาคมผู้ปกครองและครู (PTA) หรือร่วมเป็นคณะกรรมการฝ่ายต่างๆของโรงเรียน เช่น ฝ่ายหลักสูตร ความปลอดภัย ฝ่ายบุคคล ฯลฯ สนับสนุนให้ผู้ปกครองได้ทำงานอย่างอิสระเพื่อที่จะทำงานให้โรงเรียนในด้านการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนต้องรวบรวมผู้นำของผู้ปกครองซึ่งเป็นตัวแทนจากกลุ่มต่างๆมาเป็นกรรมการ จัดให้มีการฝึกอบรมผู้ปกครองเพื่อสร้างผู้นำที่สามารถเป็นตัวแทนครอบครัวอื่น ๆ ได้ เปิดโอกาสให้นักเรียนและผู้ปกครองร่วมกันตัดสินใจในรูปของคณะกรรมการ

6. การประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆในชุมชนเพื่อช่วยเหลือและบริการครอบครัวนักเรียนในทุกๆด้าน กล่าวคือ โรงเรียนเป็นผู้ประสานและรวบรวมแหล่งทรัพยากรและบริการต่างๆภายในชุมชน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของโรงเรียน ทักษะของผู้ปกครอง โรงเรียนจัดหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพอนามัย สวัสดิการสังคม และรูปแบบหรือบริการต่างๆ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ แก่ชุมชนเพื่อสร้างทักษะการเรียนรู้ความสามารถของนักเรียน ประสานงานระหว่างองค์กรและหน่วยงานต่างๆในชุมชน เพื่อช่วยเหลือและบริการครอบครัวของนักเรียนในทุกๆด้าน เช่น การแนะแนว สุขภาพอนามัย ฯลฯ การให้บริการสังคมโดยนักเรียนผู้ปกครอง และโรงเรียน เช่น การแสดงศิลปะ ดนตรี การละคร ฯลฯ

จะเห็นได้ว่าหน้าที่ของครูและโรงเรียนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนั้นครูและบุคลากรภายในโรงเรียนจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง หาวิธีการต่างๆเพื่อให้ผู้ปกครองได้รับทราบข้อมูลของทางโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ และขณะเดียวกันต้องเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นว่าต้องการสิ่งใดจากทางโรงเรียน ทั้งยังต้องให้ความช่วยเหลือโรงเรียนตามความสามารถที่มี รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อให้ผู้ปกครองรับทราบนโยบายของทางโรงเรียนโดยตลอดเพื่อการประสานงานและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้าใจบทบาทที่ชัดเจนของตนเองในการเข้ามามีส่วนร่วม

3.10 วิธีการสร้างการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองให้ประโยชน์หลากหลายทั้งต่อผู้ปกครอง ครู และเด็ก แต่สิ่งที่คุณปกครองไม่ชอบในการมีส่วนร่วมหรือต้องมาโรงเรียน คือความรู้สึกขัดแย้งและอคติของครูที่มีต่อผู้ปกครอง และผูกพันอยู่กับโรงเรียนซึ่งเป็นพิธีการ ดังนั้นการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมต้องให้เป็นไปอย่างสบายวิธีการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนสามารถทำได้ดังนี้ คือ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2544ก : 33)

1. วิธีให้มีส่วนร่วมในการทำงาน เป็นวิธีที่มุ่งให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานตามความสามารถของผู้ปกครองเอง เช่น การเป็นผู้ช่วยครู การเป็นพี่เลี้ยงเด็ก การหาทุน การร่วมทำงานธุรการ เป็นต้น การมีส่วนร่วมแบบนี้ผู้ปกครองจะได้รับผลประโยชน์ร่วมด้วยและค่อนข้างเป็นเอกเทศ
2. วิธีให้มีส่วนร่วมโดยเน้นกระบวนการ เป็นการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการศึกษา เป็นผู้ให้แนวคิด เสนอแนะการจัดการศึกษา เช่น การวางแผนหลักสูตร การคัดเลือกตำรา การวางมาตรฐานการทำงาน เป็นต้น วิธีการนี้กำลังแพร่หลาย เพราะทั้งผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการตัดสินใจทางการศึกษา

3. วิธีการมีส่วนร่วมโดยเน้นการพัฒนา เป็นการมีส่วนร่วมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพครอบครัวเป็นหลัก ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองโดยตรง เพราะผู้ปกครองที่เข้าร่วมจะได้เรียนรู้ และวิถีปฏิบัติที่เป็นการส่งเสริมครอบครัวการมีส่วนร่วมลักษณะนี้พบในโครงการความร่วมมือของโรงเรียนชุมชน โรงเรียนสหกรณ์และโครงการเฮดสตาร์ทของสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

4. วิธีการมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ คือการประมวลวิธีดังกล่าวข้างต้นมาประสานกัน โดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และกิจกรรมของโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 :19-23) ได้เสนอวิธีการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนไว้ 6 ประเด็นดังนี้ คือ

1. การส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูตามธรรมชาติในฐานะพ่อแม่ โดย
 - สร้างสัมพันธภาพที่ดีในครัวเรือน
 - กำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ส่งเสริมสนับสนุนหน้าที่ ความรับผิดชอบ ความสามารถของพ่อแม่และผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
 - สร้างเครือข่ายการให้บริการต่างๆของชุมชนที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
 - เพิ่มจำนวนพ่อแม่ ผู้ปกครองที่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมโดยตรงกับโรงเรียน
 - สร้างศูนย์ข้อมูลด้านการเรียนการสอน ที่พ่อแม่ผู้ปกครองสามารถเรียกใช้ได้
 - อบรมบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนให้สามารถถ่ายทอดความรู้ทักษะ และความชำนาญในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
2. การส่งเสริมระบบการสื่อสารระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครองกับโรงเรียน โดย
 - ส่งเสริมการสร้างระบบการสื่อสารสองทาง โดยใช้วิธีการสื่อสารต่างๆ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาของนักเรียนแต่ละคนได้มีความทันสมัยและทันต่อความต้องการของพ่อแม่ ผู้ปกครอง นักเรียน และโรงเรียน
 - ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และโรงเรียนสร้างฐานข้อมูลของเด็กร่วมกัน เช่น ด้านพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจของเด็ก
 - จัดระบบการประชุมพบปะสังสรรค์ร่วมกันระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง โรงเรียน และเขตการศึกษา ทั้งที่เป็นรูปแบบดั้งเดิมและกระทำปีละ 1 – 2 ครั้ง เช่น การประชุมครูผู้ปกครอง หรือการประชุมประจำเมือง มาสู่ระบบที่ทันสมัยและประหยัด เช่น การสร้างโฮมเพจ จดหมายข่าว ซึ่งสามารถกระทำได้หลายครั้ง รวมทั้งสามารถปรับปรุงสาระที่ต้องการส่งให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา
 - ส่งเสริมการสร้างสื่อให้มีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองกับความต้องการของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่ อาทิ การใช้ภาษาอังกฤษควบคู่กับภาษาถิ่น
3. การส่งเสริมให้พ่อแม่ และผู้ปกครองมีบทบาทในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน โดย
 - ส่งเสริมให้ผู้ปกครองได้รับรู้กระบวนการเรียนรู้ของเด็กทั้งในและนอกชั้นเรียน
 - ชี้แจงจุดประสงค์ในการวัดผลการศึกษาในแต่ละวิชาเพื่อให้ทราบว่าโรงเรียนมีความคาดหวังสัมฤทธิ์ผลในตัวนักเรียนระดับใด
 - เผยแพร่ความรู้ และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในและนอกห้องเรียน เพื่อสร้างทางเลือกในการกำหนดบทบาทของตนต่อการศึกษาของบุตรหลาน

- มอบหมายการบ้านให้นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้นักเรียนนำไปปัญหาและข้อข้องใจไปปรึกษากับผู้ปกครองเพื่อแสวงหาคำตอบร่วมกัน
 - จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ครูและพ่อแม่ ผู้ปกครอง ได้ปรับเปลี่ยนและเรียนรู้บทบาทหน้าที่และรูปแบบในการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก
4. การสร้างพ่อแม่ ผู้ปกครอง ให้เป็นอาสาสมัครทางการศึกษา โดย
- สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรระหว่างผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียนกับผู้ปกครอง
 - สสำรวจข้อมูลผู้ปกครองทั้งในเชิงความรู้ ความเชี่ยวชาญพิเศษ ระดับความสนใจในกิจกรรมทางการศึกษาและเวลาที่อาจสามารถทำหน้าที่อาสาสมัครทางการศึกษา โดยเฉพาะในระดับโรงเรียน
 - ฝึกอบรมและทำความเข้าใจเกี่ยวกับภาระหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะอาสาสมัครทางการศึกษา
 - ส่งเสริมปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานของอาสาสมัครทางการศึกษาในโรงเรียน เช่น การจัดหาห้องทำงานที่เหมาะสม การมอบรางวัลและคำชมเชยแก่อาสาสมัครทางการศึกษาดีเด่น
 - สร้างหลักประกันว่า บทบาทและสถานะหน้าที่ของอาสาสมัครทางการศึกษาจะต้องมั่นคงและเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป
5. การส่งเสริมระบบการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม โดย
- เผยแพร่สิทธิและรูปแบบวิธีการของพ่อแม่ และผู้ปกครอง ในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านต่างๆของโรงเรียน
 - ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มครู ผู้ปกครอง ในทุกๆโรงเรียน
 - อบรมความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานการศึกษาในระดับโรงเรียน เช่น การบริหารหลักสูตรการเงิน บุคลากร การสร้างสวัสดิภาพโรงเรียน
 - จัดหาตำแหน่งและส่งเสริมโอกาสให้พ่อแม่ และผู้ปกครอง สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการศึกษา
 - ส่งเสริมแนวคิดเกี่ยวกับหุ้นส่วนการดำเนินงาน
 - ให้เกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ให้แก่ผู้ปกครองในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน
 - อบรมครูและบุคลากรในการทำงานเป็นหมู่คณะกับผู้ปกครอง
6. การส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชน โดย
- เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางด้านวิชาการ สังคม วัฒนธรรม นันทนาการและสุขภาพที่โรงเรียนนั้นๆ ให้บริการแก่ชุมชน
 - ส่งเสริมระบบหุ้นส่วนการดำเนินงานกับภาคธุรกิจในท้องถิ่น เพื่อระดมการสนับสนุนในโอกาสต่อไป
 - เปิดโอกาสให้เด็กที่ด้อยโอกาสได้รับการอุปการะคุณจากสังคมให้มากที่สุด
- สรุปได้ว่าวิธีการสร้างการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนทำได้โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานกับโรงเรียนตามความสามารถ มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษารวมทั้งการให้แนวคิด การพัฒนาคุณภาพของครอบครัว สร้างเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกวิธีให้เข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้ของเด็ก และเข้ามาเป็นอาสาสมัครทางการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้มีการตัดสินใจร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน

3.11 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

เพ็ญศรี พิชัยสนธิ (2539 : 21-22) ได้กล่าวถึงความสำคัญของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีต่อการศึกษาว่า พ่อแม่ผู้ปกครองถือได้ว่าเป็นครูคนแรก เป็นบุคคลสำคัญที่ถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึกรู้สีกิตติต่าง ๆ ให้แก่ลูก เช่น การรักตนเอง การรักผู้อื่น รวมทั้งสอนวิธีการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม คือ สอนการให้การรับ การเอื้ออาทรต่อผู้อื่น (อภิชาติ เศรษฐวิชัยกิจการ. 2539 : 21-22 ; อ้างอิงจาก เพ็ญศรี พิชัยสนธิ. 2539 : 21-22) ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญของบ้านกับโรงเรียนที่จะต้องร่วมมือกันตั้งแต่เด็กยังเล็กจนเจริญเติบโต จะต้องช่วยกันประคับประคองโดยครูควรจะรู้ความเป็นอยู่ทางบ้านของเด็ก เช่นเดียวกับผู้ปกครองควรจะรู้ความเป็นไปทางโรงเรียนของเด็ก และให้ความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดจะช่วยให้เด็กได้พัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และยิ่งผู้ปกครองมีส่วนร่วมร่วมในการศึกษาของเด็กก็จะทำให้เด็กรู้จักและเข้าใจตนเองดีขึ้น ความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียนจะช่วยให้เด็กสามารถดำรงชีวิตได้อย่างผาสุกและราบรื่นอันเป็น

จุดหมายที่สำคัญยิ่งของการศึกษา

กัมภณท์ จุนโท (2543 : 37) กล่าวว่าศักยภาพและความรู้ความสามารถของผู้ปกครองมีปริมาณมหาศาลไม่จำกัด หากครูสามารถดึงมาใช้ได้เต็มที่ ย่อมสามารถช่วยเหลือโรงเรียนได้ ถ้าครูดำเนินการได้ ผู้ปกครองก็จะเป็นเครือข่ายที่เป็นกำลังสำคัญพร้อมที่จะร่วมมือกับโรงเรียน ซึ่งจะช่วยให้การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เกิดผลอย่างจริงจังและรวดเร็ว เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม บ้านและโรงเรียนมีส่วนร่วมสำคัญในการให้การศึกษแก่เด็ก ดังนั้นในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียนจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กดังที่ ซาร์ฮาร์ และคณะ(อรุณี หรดาล. 2536:8 ; อ้างอิงจาก Sarah and others.1957 : 373) ได้กล่าวว่า ถ้าขาดความร่วมมือและการช่วยเหลือจากทางบ้านในการพัฒนาเด็ก โรงเรียนจะไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของครอบครัวนั้น ถือเป็นภาระหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครองและครอบครัว ที่ต้องให้ความสำคัญและร่วมมือกับสถานศึกษา ในการช่วยกันพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพและศักยภาพสูงสุด ดังนั้นหากบ้านและโรงเรียนได้ร่วมมือกันจัดการศึกษาให้แก่เด็กแล้ว จะทำให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องต่อเนื่อง

ผู้ปกครองถือได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเอาใจใส่ ชี้นะ และอธิบายเหตุผลในสิ่งที่เด็กสนใจอย่างเหมาะสมเพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สามารถปรับตัวและรู้จักระเบียบสังคมประเพณีวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ผู้ปกครองสามารถจัดการศึกษาเสริมเสริมประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็กโดยคำนึงถึงธรรมชาติและความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ เนื่องจากเด็กเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา (ดวงพร สถาปนกุล. 2542 : 55 ; อ้างอิงจาก สำลี ทองธิว. 2535 : 55) ชนิกา ตูจินดา กล่าวว่า พ่อแม่คือครูที่แสนวิเศษที่สุดของลูก ที่สำคัญต้องรู้จักพัฒนาการของเด็กตามขั้นตอน สมองเด็กพัฒนาตลอดตั้งแต่อยู่ในท้อง นาทิทองของเด็กคือ 2 ขวบแรกแล้วช่วงอนุบาลถือว่าสำคัญที่สุดเพราะสมองจะเติบโตที่สุด การเรียนรู้มากที่สุด ความอยากรู้ของเด็กจึงเป็นสิ่งที่เราจะต้องส่งเสริม (รายงานปฏิรูปการศึกษาไทย. 2544ข : 7) พ่อแม่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการให้การศึกษแก่ลูก ลักษณะการสอนของพ่อแม่จะเป็นการสอนแบบไม่เป็นทางการเป็นไปตามธรรมชาติ วิธีการที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูกส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กทั้งการเรียนรู้ด้านกายภาพ ด้านสังคม และด้านการให้เหตุผล (หรรษา นิลวิเชียร. 2535 : 235) จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์การช่วยเหลือ การร่วมมือกันระหว่างบ้านและโรงเรียนจะก่อให้เกิดประโยชน์มากมายดังที่มีผู้ได้สรุปถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองกับโรงเรียนไว้ดังต่อไปนี้

สุมาลี คุ่มชัยสกุล (2543 : 11-12) ได้สรุปถึงประโยชน์การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีต่อ
 ตัวเด็ก ผู้ปกครอง ครูและโรงเรียน ได้แก่

1. ตัวเด็ก จะมีพัฒนาการทางสติปัญญาในระดับที่สูงขึ้นกว่าปกติ นอกจากนี้พัฒนาการทางด้าน
 จิตใจอารมณ์สังคมก็จะเป็นไปในทางที่ดีขึ้น เพราะครูและผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ตัวเด็กรู้สึก
 ถึงความสนใจ เอาใจใส่ จนทำให้มั่นใจในความสัมพันธ์อันอบอุ่นภายในครอบครัว ซึ่งจะส่งผลต่อบุคลิกภาพ
 และพัฒนาการด้านอื่น ๆ อีกด้วย

2. ครูและโรงเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกระตุ้นให้การดำเนินงานของครูและโรงเรียนเป็นไป
 โดยคำนึงถึงคุณภาพ ตามปรัชญา หลักการ ความคาดหวัง หลักสูตรทั้งในส่วนของกาหนดนโยบาย
 แผนงานและการตรวจสอบ ติดตามผลโดยผู้ปกครองที่มีศักยภาพหรือประสบการณ์ทางด้านการศึกษาปฐมวัย
 สามารถมีส่วนร่วมในระดับปฏิบัติการหรือมีบทบาทในการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองคน
 อื่นๆ เกี่ยวกับกิจกรรมการดำเนินงานของโรงเรียนหรือแม้แต่เป็นหลักการในการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงให้
 ผู้ปกครองที่รู้จักกันอยู่แล้ว มีความเข้าใจในบทบาทของผู้ปกครองที่ควรจะเป็น แล้วช่วยให้เกิดการขยาย
 กลุ่มของผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นได้

3. ผู้ปกครอง ผู้ปกครองที่มีบทบาทในการมีส่วนร่วมจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และมีความ
 มั่นใจมากขึ้นในการแสดงบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย นอกจากนี้ยังมีโอกาสได้เรียนรู้
 เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อรุณี หรดาล (2536 : 9-12) ได้สรุปเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นเมื่อผู้ปกครองและโรงเรียน
 ร่วมมือกันดังนี้

1. ตัวเด็ก

- มีความรู้สึกปลอดภัย ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองมีความสนิทสนมกับบุคลากรในโรงเรียนจนเด็ก
 รู้สึกเหมือนอยู่กับผู้ใหญ่ที่ตนเองมีความคุ้นเคยด้วย
- มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์และมีความสนใจในกิจกรรมต่างๆ
- มีความสามารถสติปัญญา และมีความพร้อมมากขึ้น
- มีโอกาสได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆจากการที่ได้
 มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองที่มีภูมิหลังต่างกัน
- มีเจตคติที่ดีต่อผู้ปกครอง ครู และโรงเรียน

2. ผู้ปกครอง

- สามารถแสดงความคิดเห็น หรือให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็ก
- มีความกระตือรือร้นในการให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆของชุมชนมากขึ้น
- มีเจตคติที่ดีต่อตนเอง มีความเชื่อมั่น และเห็นความสำคัญของตนเองที่มีต่อบุตรหลาน
- มีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน เพราะได้เห็นปัญหาและอุปสรรคต่างๆโรงเรียนประสบอยู่ จึงมี
 แนวโน้มในการวิพากษ์วิจารณ์สถานศึกษาน้อยลง
- มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักพัฒนาการเด็ก หลักการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และหลักการศึกษา
 ปฐมวัยซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการอบรมเลี้ยงดูและเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กที่บ้าน
- มีความสามารถในการเสริมความรู้ และประสบการณ์ให้เด็กที่บ้านมากขึ้น รวม
 ทั้งรู้จักใช้การเสริมแรงทางบวกมากขึ้น

- ได้เรียนรู้งานต่างๆในโรงเรียนซึ่งจะช่วยเสริมประสบการณ์ให้กับชีวิตตนเอง
- ได้รับการยอมรับ ยกย่องจากครู และผู้บริหารในโรงเรียน

3. โรงเรียน

- สามารถรู้ถึงความต้องการ ความสนใจของผู้ปกครอง ทำให้จัดกิจกรรมต่างๆได้ตรงตามความต้องการ ความสนใจของผู้ปกครอง
- โรงเรียนจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับหลักปรัชญาการศึกษาที่เน้นเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
- ประหยัดค่าใช้จ่ายในการจ้างบุคลากรเพิ่ม รวมทั้งทำให้อัตราส่วนระหว่างผู้ใหญ่ต่อเด็ก มีสัดส่วนที่เหมาะสมมากขึ้น
- เป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ผู้ปกครองคนอื่นๆและชุมชนได้รู้จักและเข้าใจโรงเรียนมากขึ้น
- ช่วยให้ครูมีแนวโน้มที่จะจัดกิจกรรมในลักษณะของการคำนึงถึงตัวเด็ก มากกว่าคำนึงถึงด้านวิชาที่จะให้กับเด็ก
- การได้รับข้อมูลย้อนกลับจากผู้ปกครองทำให้ครูมีความเชื่อมั่นและเกิดความภาคภูมิใจในตนเองมากยิ่งขึ้น

ปรีชา เศรษฐจิธร ได้กล่าวประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในการติดต่อสัมพันธ์กับระหว่างครูและผู้ปกครองมีดังนี้ (พิมพา ตามี . 2540 : 32 ; อ้างอิงจาก ปรีชา เศรษฐจิธร .2527 : 34-35)

1. ทำให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ การจัดกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนส่งผลให้งานบรรลุเป้าหมายเต็มที่ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อพัฒนาเด็กให้เจริญงอกงามในทุกๆด้าน
2. ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับผู้ปกครอง ช่วยให้เข้าใจเด็กได้อย่างถ่องแท้
3. ครูและผู้ปกครองได้ร่วมมือกันวางแผนในการให้ความรู้ เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการเจริญงอกงามตามที่เด็กควรจะเป็น หรือตามที่เขาต้องการ
4. ช่วยเปลี่ยนทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียนไปในทางที่ดีได้ ทำให้ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษา ช่วยให้เกิดความกระตือรือร้นและช่วยสร้างความคุ้นเคยต่อโรงเรียน
5. เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนรับผิดชอบต่อเด็กของตน มิใช่โยนภาระให้กับทางโรงเรียนแต่เพียงฝ่ายเดียว

อนุพล มาชนะสารวุฒิ (2543 : 22) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมว่าจะช่วยให้

1. การยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีมากกว่า โดยบุคคลที่มีส่วนร่วมจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น เนื่องจากมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความราบรื่นมากขึ้น ทำให้มีการร้องทุกข์น้อยลงส่งผลดีต่อองค์กรโดยรวม
3. มีความผูกพันกับองค์กรมากขึ้น
4. มีความไว้วางใจในฝ่ายบริหารมากขึ้น
5. การบริการงานมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกันมากขึ้น
6. การตัดสินใจในการทำงานต่างๆดีขึ้นเพราะได้รวบรวมความรู้ความสามารถจากบุคคลหลายฝ่าย
7. มีการติดต่อสื่อสารที่ดีขึ้น

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2544ก : 32-33) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้จากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่พึงจะได้รับ มีดังนี้

1. สมาชิกในครอบครัว
 - มีโอกาสได้เรียนรู้วิธีการใหม่ๆเกี่ยวกับการแนะแนว การเจริญเติบโตและพัฒนาการ
 - มีความรู้ความเข้าใจโดยตรงเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้หรือหลักสูตรที่สามารถนำมาประยุกต์ที่บ้านได้
 - ได้มีสมรรถนะ ความรู้สึกในการมีสมรรถนะในการมีส่วนร่วมไปกับโปรแกรมการเรียน
2. ตัวเด็ก
 - ได้เห็นบทบาทของสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างจากบ้าน
 - มีความคุ้นเคยกับผู้ใหญ่ที่มีทักษะความรู้สึก และวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่นอกเหนือจากครอบครัวและครู
 - มีความสนใจเป็นเอกเทศมากขึ้น
 - ได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายกว่าในหลักสูตร
3. ครูผู้สอน
 - มีโอกาสขยายโปรแกรมเพราะมีอัตราการเรียนรู้ที่สูง
 - สามารถเรียนรู้จากข้อความรู้ที่ผู้ปกครอง จากความรู้ประสบการณ์ที่ผู้ปกครองนำมาแลกเปลี่ยน
 - มีโอกาสสังเกตเห็นความสัมพันธ์ของเด็กกับสมาชิกในครอบครัว
 - มีโอกาสสร้าง และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว
 - มีโอกาสแสดงปฏิสัมพันธ์กับเด็กเป็นรายบุคคล

จากรายงานการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา ของ อภิญา เวชชัย (2544 : 151) ได้สรุปผลดีของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาขององค์ประกอบต่างๆที่มีต่อเด็ก ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และองค์กรภาคธุรกิจ ดังนี้

1. เด็ก
 - จะได้รับประโยชน์สูงสุด และมีโอกาสในการเตรียมความพร้อม ด้านทักษะทางสังคมในระหว่างเรียน
 - มีโอกาสปรับปรุงระดับการเรียนและการพัฒนาศักยภาพอื่นๆ
 - มีผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด และได้รับการป้องกันจากภาวะเสี่ยง
2. ครอบครัว
 - เป็นผู้ช่วยเหลือ และเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนรู้ให้แก่เด็ก
 - เป็นการทำงานร่วมกันนำไปสู่ความสัมพันธ์ในเชิงอาชีพและการทำงาน
 - มีโอกาสเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ในการพัฒนาการศึกษาลูกและการพัฒนาตนเอง
3. โรงเรียน
 - ครูและบุคลากรได้รับการเสริมทักษะในการทำงานกับพ่อแม่
 - ได้เพิ่มประสบการณ์ในการทำงานกับพ่อแม่ที่มีความหลากหลาย
 - นำไปสู่การพัฒนาตนเอง และการพัฒนาการสื่อสารอย่างเหมาะสม

- เพิ่มความมั่นใจในการจัดการปัญหาของเด็ก นำไปสู่การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. ชุมชน

- มีโอกาสเรียนรู้ระบบการจัดการศึกษาในโรงเรียน และนำมาปรับปรุงในชุมชน
- ได้รับความร่วมมือจากครอบครัวต่างๆในการพัฒนาชุมชน
- นำไปสู่การขยายจิตสำนึกการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการสนับสนุนการศึกษาของเด็กใน

ชุมชน

5. องค์กรภาคธุรกิจ

- ความร่วมมือกับโรงเรียนนำไปสู่การสร้างจิตสำนึกทางสังคมแก่พนักงานทั่วไป
- บุคลากรในองค์กรมีโอกาสพัฒนาความรู้จากการเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครของโรงเรียน
- เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความเชื่อมั่นในคุณค่าของตนเอง และรู้สึกมีส่วนร่วมทั้งกับโรงเรียน

และชุมชนมากยิ่งขึ้น

เอปสไตน์ ได้ทำการสรุปผลดีของการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองจากรายงานการวิจัยต่างๆ ว่า มีประโยชน์มากมายหลายประการ เช่น ช่วยสร้างความอบอุ่นใจให้กับเด็กเล็กๆ ช่วยเสริมแรงจูงใจให้กับเด็ก ผู้ปกครองและครูมีความเข้าใจกันดีขึ้น และทำงานประสานกันในการส่งเสริมการเรียนการสอนดีขึ้น (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2536 : 108 ; อ้างอิงจาก Epstein .1990)

เดคเคอร์ และ เดคเคอร์ (โคจิลักษณ์ กลมศักดิ์วิกุล. 2539 : 22 ; อ้างอิงจาก Decker and Decker.1984 : 129-131) ได้สรุปถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาว่ามีประโยชน์ต่อเด็กดังนี้

1. เด็กจะมีความรู้สึกปลอดภัยขณะอยู่ในโรงเรียนมากกว่าเด็กอื่น ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองมีความสนิทสนมคุ้นเคยกับบุคลากรในโรงเรียนจนเด็กรู้สึกเหมือนอยู่กับผู้ใหญ่ที่ตนเองมีความคุ้นเคยด้วย
2. เด็กจะมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และมีความสนใจในการร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองไม่มามีส่วนร่วม
3. เด็กจะมีความสามารถทางสติปัญญา และความพร้อมมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองไม่มามีส่วนร่วม
4. เด็กจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง
5. เด็กจะมีสติปัญญาสูงขึ้นจากการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง
6. เด็กมีโอกาสได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆจากการที่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองที่มีภูมิหลังต่างกัน
7. เด็กมีเจตคติที่ดีกับผู้ปกครองบุคลากรและโรงเรียนจากการที่ได้เห็นผู้ปกครองทำงานร่วมกับบุคลากรในโรงเรียน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนนำมาซึ่งประโยชน์ที่จะเกิดแก่บุคคลหลายฝ่ายด้วยกันทั้งตัวเด็ก ครู ผู้ปกครอง สถานศึกษา ตลอดจนชุมชน เด็กจะได้รับโอกาสในการพัฒนาอย่างสมบูรณ์ต่อเนื่องทั้งจากโรงเรียนและบ้าน ครูและผู้ปกครองมีความเข้ากันมากขึ้น ส่งผลให้การทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนในด้านต่างๆเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และจากการทำงานที่มีการประสานสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบต่อเนื่องนี้เป็นผลให้การพัฒนาการศึกษาของชาติดำเนินไปในทิศทางเดียวกันอย่างเหมาะสม

3.12 บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปี พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ตราขึ้นโดยเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนไว้ในหลายๆมาตราด้วยกัน ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 6-12)

หลักการจัดการศึกษา

มาตรา 8 (2) : ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

การจัดโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา

มาตรา 9 (6) : การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

หน้าที่ของบิดา มารดา ผู้ปกครอง

มาตรา 11 : บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีหน้าที่จัดให้บุตร หรือบุคคล ซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 17 ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจนให้ได้รับการศึกษา นอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว

หน่วยการจัดการศึกษา

มาตรา 12 : นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎกระทรวง

สิทธิที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองได้รับ

มาตรา 13 : บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้

- (1) การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล
- (2) เงินอุดหนุนจากรัฐ สำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลที่ครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ตามกฎหมายกระทรวง

(3) การลดหย่อน หรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษา ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 18 (3) : ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษาออกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่น เป็นผู้จัด

แนวการจัดการศึกษา

มาตรา 23 : การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องต่อไปนี้

- (1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ยั่งยืน

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(4) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(5) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

กระบวนการเรียนรู้

มาตรา 24 (6) : สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือระหว่างบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

หลักสูตร

มาตรา 27 : วรรคสอง ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดี ของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ความเข้มแข็งของชุมชน

มาตรา 29 : ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความ ต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชนศึกษาใน รูปแบบที่หลากหลาย

การบริหารการศึกษา

มาตรา 38 : วรรคสอง คณะกรรมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคม ผู้ประกอบการวิชาชีพบริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู ผู้นำทางศาสนา และผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

การศึกษาเอกชน

มาตรา 44 : ให้สถานศึกษาเอกชนตามมาตรา 18 (2) เป็นนิติบุคคลและมีคณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ ทรัพยากรและการลงทุน

มาตรา 58 (2) : ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นให้แก่ สถานศึกษาและมีส่วนรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 จะเห็นได้ว่ามีบัญญัติสาระที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการจัดและพัฒนาการศึกษาอยู่หลายมาตราด้วยกัน ด้วยเห็นความสำคัญที่ว่าความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการให้พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษากับทางโรงเรียนเพื่อช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาได้เป็นอย่างดี

3.13 ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

เท่าที่ผ่านมาโรงเรียนมักจะละเลยการพัฒนาผู้ปกครองในการทำงานร่วมกับครูเพื่อพัฒนาเด็ก โดยแยกเด็กออกจากพ่อแม่ แยกบ้านออกจากโรงเรียนอย่างเด็ดขาด อันเป็นสาเหตุของการขาดความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน การที่ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในการศึกษาอย่างแท้จริงนั้น จะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ การขาดความหลากหลายในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการและความสนใจ (กิตติชัย การโสภณ. 2536 : 3 ; อ้างอิงจาก อุทัย ดุลยเกษม. 2531 : 26) ทำให้นามาสู่ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับทางโรงเรียนซึ่งมีสาเหตุต่างๆ มากมาย ยาใจ แสงศักดิ์ (2529 : 7) ได้กล่าวถึงปัญหาความร่วมมือที่เกิดขึ้นระหว่างครูและผู้ปกครองไว้ดังนี้

1. ผู้ปกครองไม่เข้าใจในข้อมูลข่าวสารจากทางโรงเรียน มีผู้ปกครองหลายรายเมื่อได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางโรงเรียนแล้วเกิดความคิดขัดแย้งกับโรงเรียน แทนที่จะรับเสนอความคิดขัดแย้งให้โรงเรียนทราบ กลับแสดงการต่อต้าน เช่น การโจมตีโรงเรียนให้บุตรหลานฟัง หากเด็กไม่เข้าใจหรือไม่ทราบข้อมูลก็จะไม่ชอบโรงเรียน ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกต่อต้านโรงเรียนในเวลาต่อมา
2. ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ เช่น ในการติดต่อขอไปเยี่ยมบ้านเด็ก ผู้ปกครองมักจะไม่อยู่บ้านเมื่อติดต่อขอให้ผู้ปกครองไปพบครูที่โรงเรียนก็อ้างว่าไม่ว่าง
3. ผู้ปกครองขาดความเอาใจใส่ต่อเด็ก โดยอ้างถึงความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ต้องออกไปทำงานนอกบ้านทำให้ไม่มีเวลาในการดูแลแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้แก่เด็ก

สุวดี สุมะโมสกุล ได้รวบรวมปัญหาการไม่เข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองดังนี้ คือ (ศิริจันทร์รัตน์ ทองปาน. 2544 : 25 ; อ้างอิงจาก สุวดี สุมะโมสกุล. 2532 : 31-32)

1. จำนวนนักเรียนในห้องหนึ่งมากเกินไป ทำให้ครูไม่สามารถดูแลได้ทั่วถึงว่าเด็กคนใดมีปัญหาใดที่ต้องขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ส่งผลให้ครูขาดความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง
2. หลักสูตรที่กำหนดมีมากเกินไปจนครูผู้สอนไม่อาจคำนึงถึงด้านอื่นๆ มุ่งแต่จะสอนให้ทันหลักสูตร
3. ครูบางคนขาดความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก เมื่อเด็กมีปัญหาจะไม่กล้าปรึกษาครู ทำให้ครูไม่ทราบปัญหาและไม่ได้ติดต่อกับผู้ปกครอง

กิติมา ปรีดีดิถ (2532) ได้กล่าวถึงปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองดังนี้ คือ

1. ครูไม่มีโอกาสได้ไปคลุกคลีกับผู้ปกครอง โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมและใช้ทรัพยากรของโรงเรียน และโรงเรียนขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จะให้บริการแก่ผู้ปกครองหรือชุมชน
2. ผู้ปกครองขาดความศรัทธาในตัวครูและผู้บริหาร เนื่องจากครูและผู้บริหารวางตัวไม่เหมาะสมขาดความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบ
3. ผู้ปกครองส่วนมากไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา เนื่องจากผู้ปกครองได้รับการศึกษาต่ำ ฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำ ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
4. ผู้ปกครองเข้าใจว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐเท่านั้น

5. ความแตกต่างกันทางภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม (นิภาพรรณ หงษ์ชูเกียรติ. 2544 : 59 ; อ้างอิงจาก กิติมา ปรีดีติลล. 2532)

อรุณี หรดาล (2536 : 72-75) ได้สรุปสาเหตุที่ทำให้ผู้ปกครองไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาว่าเกิดจาก

1. ผู้ปกครอง เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันค่อนข้างรัดตัว ผู้ปกครองจำเป็นต้องออกทำงาน นอกบ้านทั้งสองคน ดังนั้น จึงไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน นอกจากนี้ ผู้ปกครองยังมีอีกหลายลักษณะ คือ

1.1 ผู้ปกครองที่พยายามหลีกเลี่ยงการเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน ผู้ปกครองประเภทนี้ส่วนมากจะมีทัศนคติไม่ดีหรือมีประสบการณ์ไม่ดีกับโรงเรียน

1.2 ผู้ปกครองที่ต้องเชิญชวนหรือชักชวนให้เข้าร่วมกิจกรรม ผู้ปกครองประเภทนี้ต้องได้รับการกระตุ้นหรือชักชวนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมจึงจะสนใจให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในกิจการด้านต่างๆ

1.3 ผู้ปกครองที่พร้อมจะมีส่วนร่วมถ้าโรงเรียนต้องการ ผู้ปกครองประเภทนี้ไม่ค่อยมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบโรงเรียนเป็นพิเศษ แต่ถ้าโรงเรียนต้องการความช่วยเหลือหรือความร่วมมือในเรื่องใดที่สามารถช่วยได้ก็พร้อมที่จะช่วยเหลือ

1.4 ผู้ปกครองมีความยินดีและเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนในการดำเนินงานด้านต่างๆ ผู้ปกครองประเภทนี้ส่วนมากจะชอบและรู้สึกสนุกสนานที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม

1.5 ผู้ปกครองที่ชอบและกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือหรือมีส่วนร่วมกับโรงเรียน ผู้ปกครองประเภทนี้ส่วนมากจะเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมหรือดำเนินการในเรื่องต่างๆ

2. ผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญในการกำหนดนโยบายและการวางแผนการดำเนินงานด้านต่างๆในโรงเรียน ดังนั้น ถ้าผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาและไม่ให้การสนับสนุน โอกาสที่ผู้ปกครองจะได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วยคงเป็นไปได้ยาก สาเหตุที่ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองสรุปได้ดังนี้

2.1 ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม

2.2 การขาดเงินงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม

2.3 ผู้บริหารเกรงว่าผู้ปกครองจะเข้ามาวุ่นวายในการบริหารงาน และรู้ความลับบางอย่างที่ไม่อยากเปิดเผยต่อคนทั่วไป

2.4 ผู้บริหารคิดว่าการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมเป็นการเพิ่มภาระงานให้กับตนเอง และบุคลากรของโรงเรียน ซึ่งปกติมีงานมากอยู่แล้ว

2.5 ผู้บริหารขาดความรู้ความสามารถในการดำเนินการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. ครู มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการทำงานหรือร่วมกิจกรรมต่างๆกับผู้ปกครอง ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวครูมีหลายประการ คือ

3.1 ครูไม่แน่ใจว่าจะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะใด และมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ครูบางคนยังไม่แน่ใจบทบาทหน้าที่ของตนเมื่อผู้ปกครองเข้ามาร่วมงานด้วย

3.2 ครูเกรงว่าจะมีปัญหากับผู้ปกครองเนื่องจากแนวความคิดในการดูแลเด็กของครูและผู้ปกครองอาจไม่เหมือนกัน

3.3 ครูเชื่อว่าการจัดกิจกรรมที่จะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมต้องใช้เวลามากในการวางแผนและการเตรียมการ

3.4 ครูกังวลว่าผู้ปกครองที่สมัครเป็นผู้ช่วยครูที่ไม่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการสอนเด็กมาก่อน อาจก่อให้เกิดความยุ่งยากในการจัดการเรียนการสอนได้

3.5 ครูเชื่อว่าผู้ปกครองบางคนไม่สามารถเก็บรักษาความลับได้ ดังนั้นจึงอาจเอาข้อมูลบางอย่างที่เป็นความลับของเด็กหรือโรงเรียนไปเล่าให้ผู้อื่นฟัง

จากรายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา อภิญา เวชชัย (2544 : 152-153) ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาความร่วมมือของผู้ปกครองและโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ปกครองที่ยึดติดกับความเคยชินเดิม ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียม ความไม่คุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองและครู ทำให้ผู้ปกครองเป็นฝ่ายมารับสิ่งที่ครูหรือโรงเรียนต้องการบอก โดยขาดการจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมในการเสนอความเห็นต่าง ๆ ขณะเดียวกันครูจำนวนหนึ่งก็ลำบากใจในความสัมพันธ์และความคาดหวังของผู้ปกครอง และไม่มั่นใจว่าผู้ปกครองจะยอมรับความคิดเห็นของครูหรือไม่ โดยเฉพาะในปัญหาที่เกี่ยวกับความประพฤติหรือการตัดสินใจ ความผิดของเด็ก

2. การขาดการสื่อสารเชิงข้อมูลในความเคลื่อนไหวของนโยบายโรงเรียนทำให้ผู้ปกครองไม่รับรู้ไม่ได้เข้าร่วมอย่างที่ควรเป็น

3. การบริหารจัดการเวลาที่ไม่เหมาะสมของพ่อแม่ ผู้ปกครองอันเนื่องมาจากภารกิจในการทำงานประจำ ทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมกับทางโรงเรียนได้บ่อยนักหรือไม่อาจเข้าร่วมได้เลย สภาพปัญหาดังกล่าว โรงเรียนอาจจัดช่องทางเชิงรุกให้ผู้ปกครองสามารถติดต่อกับทางโรงเรียนได้ในเวลา นอกเวลา อาจเป็นการติดต่อทางโทรศัพท์กับครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษาของเด็กหรือเปิดสายการติดต่อผ่านอีเมลล์ของโรงเรียนได้ตลอดเวลา เพื่อจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูล รับรู้ปัญหาและดำเนินการตอบข้อมูลให้ความช่วยเหลือในกรณีเร่งด่วนได้ และถือเป็นช่องทางในการทำความเข้าใจกันเป็นเบื้องต้นได้ตลอดเวลา

สุมาลี คุ่มชัยสกุล (2543 : 14) ได้สรุปจากงานของ เดวิด (David.1993) ถึงปัญหาการมีส่วนร่วมในสหราชอาณาจักรหรือประเทศอังกฤษว่า ผู้ปกครองไม่สามารถให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในกิจกรรมบางอย่างได้เนื่องจากภารกิจในการทำงาน และจากงานของ เดคเคอร์ และ เดคเคอร์ (Decker & Decker.1992) ได้กล่าวถึงการประสบปัญหามากมายในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในประเทศสหรัฐอเมริกาว่า เกิดจาก ปัญหาด้านเจตคติของครูกับผู้ปกครอง หรือของผู้ปกครองต่อครูและโรงเรียน หรือปัญหาช่องว่างระหว่างบ้านและโรงเรียน ปัญหาการสื่อสาร ปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับหลักการ ความคิดเห็น และแนวนโยบาย หรือแม้แต่ความคาดหวังที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

สรุปได้ว่าปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเกิดจากการขาดความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองไม่เข้าใจในนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียน ขาดความศรัทธาในตัวครูและผู้บริหาร

มีทัศนคติที่ไม่ตรงกัน และคิดว่าหน้าที่การจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียนและครูเท่านั้น ส่วนด้านครูขาดความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ปกครอง และไม่ทราบว่าจะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนในลักษณะใด มากน้อยเพียงใด

3.14 ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วม

ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้ปกครองในการเข้ามามีส่วนร่วมนั้นได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็ก ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงปัจจัยด้านต่างๆเหล่านี้ว่ามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของผู้ปกครองในการเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนมีรายละเอียดดังนี้ คือ

1. ระดับการศึกษา

เยาวนุช ทานาม (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนสอนภาษาจีน พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยต่างกัน เช่นเดียวกับ ลารู (Lareau, 1989) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของครอบครัวต่างพื้นที่กับการมีส่วนร่วมในการศึกษาพบว่า ระดับความรู้ของครอบครัวยังส่งผลต่อการสร้างความสัมพันธ์กับทางโรงเรียน เนื่องจากพ่อแม่ที่ได้รับการศึกษาสูงจะมีความมั่นใจในการแลกเปลี่ยนความรู้กับครู ในทางตรงกันข้าม พ่อแม่ที่ได้รับการศึกษาน้อยจะรู้สึกไม่มั่นใจในการพูดคุยกับครู (นภเนตร ธรรมบวร.2541 : 34)

2. รายได้ต่อเดือนของครอบครัว

อารยา วัฒนกิจ (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยการเข้าร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ระดับสูง จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากกว่าผู้ปกครองที่มีสถานภาพตรงกันข้าม เช่นเดียวกับ ลารู (Lareau, 1989) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของครอบครัวต่างพื้นที่กับการมีส่วนร่วมในการศึกษาพบว่า ในครอบครัวคนยากจน (Working-class parents) มีแนวโน้มที่แบ่งแยกชีวิตครอบครัวออกจากสถาบันการศึกษา โดยพ่อแม่ยากจนจะวางใจครูและมอบหน้าที่ความรับผิดชอบทั้งหมดไว้ที่โรงเรียน ในทางกลับกัน ครอบครัวที่ร่ำรวย (Upper-middle class families) มีแนวโน้มที่จะใช้เวลาและเตรียมเด็กสำหรับสังคมโรงเรียนมากขึ้น (นภเนตร ธรรมบวร.2541 : 34 ; อ้างอิงจาก Lareau .1989) นอกจากนี้ กุลยา ตันติผลลาชีวะ (2545ก : 71) กล่าวว่า ผู้ปกครองที่มาจากครอบครัวที่ต่างฐานะจะแสดงการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน คือ ผู้ปกครองที่มาจากครอบครัวฐานะปานกลางและสูง จะเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้ปกครองที่มาจากครอบครัวรายได้ต่ำ

3. อาชีพ

ชุมพร ยงกิตติกุล และคณะ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูในการพัฒนาเด็กและเยาวชน พบว่า ปัญหาสำคัญในการดำเนินงานของสมาคม คือ ผู้ปกครองไม่สามารถให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เพราะอาชีพของทั้งผู้ปกครองและคณะกรรมการบริหารสมาคมส่วนใหญ่ คืออาชีพรับราชการ ดังนั้นเมื่อทางสมาคมจัดกิจกรรมใดๆซึ่งมักเป็นในเวลาราชการ ผู้ปกครองจึงไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวเนื่องจากตรงกับเวลาทำงานของตน เช่นเดียวกับ โสจิลักษณ์ กมลศักดิ์วิกุล (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของสมาคม

ผู้ปกครองและครูในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสมาคมผู้ปกครองและครู ที่ทำให้ผู้ปกครองไม่มีโอกาสสละเวลาที่เข้ามา มี

ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเนื่องจากมีภาระในการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545 : 71) พบว่า ปัจจุบันผู้ปกครองส่วนใหญ่จะมีอาชีพและทำงาน การจัดกิจกรรมในเวลาราชการจะไม่เอื้อหรือให้ความสะดวกแก่ผู้ปกครองในการเข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากการประกอบอาชีพของผู้ปกครอง รวมถึงความไม่สะดวกในการเดินทางไปโรงเรียนทำให้ผู้ปกครองไม่ต้องการไปโรงเรียน

4. ความสัมพันธ์กับเด็ก

พ่อแม่มีบทบาทสำคัญในการสอนลูกให้มีความมั่นใจในตนเอง ช่วยเหลือตนเอง แก้ปัญหาต่างๆ ของตนเองได้ ฉะนั้นพ่อแม่จึงจำเป็นต้องใกล้ชิดกับลูกให้มากขึ้น เป็นที่ปรึกษาและตอบปัญหาของลูกได้สร้างบรรยากาศในบ้านให้อบอุ่นด้วยความรัก ช่วยเหลือลูกประสบความสำเร็จในชีวิต รู้จักแสดงความรู้สึกและข้อคิดเห็นของตนเอง มีความคิดริเริ่ม และสามารถจัดการกับตนเองและสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี โดยที่พ่อแม่จำเป็นต้องให้การเลี้ยงดูเพื่อเสริมสร้างสุขภาพทางกายและจิตใจ เสริมสร้างวินัย ศีลธรรม จริยธรรม และขนบธรรมเนียมอันดีงาม รวมทั้งส่งเสริมให้ลูกมีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย ความสนใจและสติปัญญา (อำไพพรรณ ปัญญาโรจน์.2545 : 33-37) หากครอบครัวซึ่งมีพ่อแม่ที่มีความรักต่อกัน ปรับตัวเข้ากันได้ดีก็ย่อมจะพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีซึ่งจะส่งผลให้เด็กได้มีพัฒนาการที่ครบถ้วนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สามารถปรับตัวได้มีความสุขและมีชีวิตที่ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในเวลาต่อมา นักจิตวิทยาพัฒนาการต่างก็เห็นว่าในช่วงห้าขวบแรกของชีวิต เป็นช่วงสำคัญที่สุดในการพัฒนาบุคลิกภาพ เพราะเด็กในวัยนี้หากได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องด้วยความรัก ความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ก็สามารถจะช่วยกล่อมเกล้าให้เด็กมีความเจริญเติบโตสมบูรณ์ทั้งกายและใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีบุคลิกภาพที่มั่นคง ไม่อ่อนไหวง่าย มีความหนักแน่นและเห็นคุณค่าของตนเอง อยากจะแสดงออกถึงความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อความสำเร็จให้ปรากฏเป็นที่ยอมรับแก่ครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่เด็กได้เรียนรู้ตามแบบอย่าง และเด็กได้ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง หากครอบครัวมีความมั่นคงเป็นครอบครัวที่มีความสมบูรณ์ ก็พร้อมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กได้ (สายวริน จินวุฒิ. 2541:39-44) แต่ในปัจจุบันพบว่าเด็กถูกละเลยจากการเลี้ยงดู พฤติกรรมการเลี้ยงดูของพ่อแม่เปลี่ยนแปลงไปจากเคยใกล้ชิดเป็นห่างเหินคนในครอบครัวต่างคนต่างไปประกอบอาชีพ คงเหลือลูกคนเดียวที่อยู่กับพี่เลี้ยง ปู่-ย่า ตา-ยาย การที่เด็กต้องห่างเหินจากพ่อแม่ อาจมีผลกระทบต่อเด็กทั้งทางร่างกายและจิตใจ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 ก : 6) และจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมปัจจุบัน ทำให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ทำให้เวลาในการเลี้ยงดูลูกของผู้หญิงน้อยลง และนอกจากนี้ครอบครัวส่วนใหญ่ยังเปลี่ยนแปลงจากครอบครัวขยายเป็นครอบครัวเดี่ยวที่มีขนาดเล็กลง ดังนั้นผู้ชายหรือพ่อจึงควรมีบทบาทในการเลี้ยงดูลูกมากขึ้นเพื่อเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของแม่ ซึ่งจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับแม่และลูกดียิ่งขึ้น (อุไรวรรณ คงเกษมสุข. 2541 : คำนำ) พ่อและแม่มีความสำคัญเท่าเทียมกันต่อลูก ทั้งพ่อและแม่จะสามารถเชื่อมความสัมพันธ์กับลูกได้ตั้งแต่ลูกยังเล็ก โดยอาจใช้เวลาเล็กน้อยสังเกตโรงเรียนที่ลูกๆ เรียนอยู่ดูว่าลูกทำอะไร มีความประพฤติอย่างไร ตัวของลูกเองจะรู้สึกที่บ้านกับโรงเรียนเป็นที่แห่งเดียวกันโดยที่พ่อแม่อาจจะให้ลูกทำกิจกรรมต่างๆ ได้ทั้งที่บ้านและโรงเรียนด้วยซึ่งจะทำให้ลูกมีความสุขและรู้สึกว่าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพ่อแม่ (บุญถิ่น อัตถากร. 2512 : 95)

ความสัมพันธ์ที่ดีของพ่อแม่ที่มีต่อโรงเรียนจะส่งผลต่อการพัฒนาเด็กตั้งที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 28) ได้สรุปผลจากงานวิจัยเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง พบว่านักเรียนที่พ่อแม่เข้ามามีส่วนในการศึกษามีแนวโน้มจะประสบความสำเร็จได้มากเช่นเดียวกับ นกเนตร ธรรมบวร (2541 : 29) ที่ได้กล่าวถึงงานวิจัยในประเทศอังกฤษที่พบว่า การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการศึกษาของลูกมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับการประสบความสำเร็จของลูกมากกว่าคุณภาพของโรงเรียน

สรุปได้ว่า ปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครองในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็ก ล้วนมีผลต่อความคิดเห็นของผู้ปกครองในการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนมากหรือน้อยแตกต่างกันออกไป

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

บัณฑิต พรสินชัย (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการบริหารงานของสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในเขตการศึกษา 6 พบว่า สภาพการบริหารงานของสมาคมผู้ปกครองและครูในด้านการวางแผนสมาคมมการวางแผนการปฏิบัติงาน จัดทำโครงการประจำปีโดยเลขานุการเป็นผู้จัดทำ ในด้านการจัดสรรทรัพยากรสมาคมได้กรรมการมาโดยวิธีการเลือกตั้ง ได้เงินจากการจัดงานและการบริจาคโดยจัดสรรทรัพยากรตามความเหมาะสมและความจำเป็นในด้านการกระตุ้นการทำงานสมาคมใช้วิธีการประชุมปรึกษาหารือและให้คำชมเชย ในด้านการประสานงานสมาคมไม่มีแผนภูมิโครงสร้างการบริหาร ส่วนการติดต่อสื่อสารใช้แบบทางการ ในด้านการประเมินผลงานสมาคมมีการประเมินผลงานเฉพาะบางกิจกรรมและประเมินผลหลังการดำเนินงานโดยใช้แบบสอบถาม สำหรับปัญหาการบริหารงานของสมาคมผู้ปกครองและครู คือ กรรมการสมาคมให้เวลากับกิจกรรมของสมาคมน้อย และกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน

ไศยลักษณ์ กมลศักดิ์วิกุล (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาพบว่าสมาคมผู้ปกครองและครูมีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน และบทบาทในการวางแผนเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อย แต่ผู้ปกครองได้ให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนในรูปของวัสดุ สิ่งของ และทุนทรัพย์กับทางโรงเรียนซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมมาก สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสมาคมผู้ปกครองและครู พบว่า ผู้ปกครองไม่มีโอกาสและเวลาที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เนื่องจากมีภาระในการประกอบอาชีพ และสมาคมขาดการสำรวจรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและความสนใจของผู้ปกครอง

อนุพล มาธนะสารวุฒิ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสันติศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่พบว่า ในภาพรวมผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสันติศึกษาทั้งในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านปรากฏว่าผู้ปกครองมากกว่าร้อยละ 50 ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านหลักสูตรและการสอน คือ ร่วมรับฟัง ร่วมคิด ร่วมประชุม นำปัญหาและความต้องการของชุมชนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ร่วมจัดกลุ่มการเรียนรู้วิชาการต่างๆ ร่วมจัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ร่วมหาทุนและอุปกรณ์การเรียนการสอน สนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ร่วมรับรู้ในการดำเนิน

กิจกรรมต่างๆ ร่วมกิจกรรมและร่วมรับผลที่เกิดขึ้นในการดำเนินการ ร่วมสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ให้แก่กิจกรรม ร่วมติดตามตรวจสอบการจัดกิจกรรม รับรู้รับทราบ ร่วมคิด ร่วมกิจกรรม ร่วมกับโรงเรียนและชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของชุมชน ร่วมสนับสนุนกิจกรรมต่างๆที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อชุมชน ร่วมแนะนำทรัพยากรในชุมชนแก่โรงเรียน ร่วมตรวจสอบติดตามการประชาสัมพันธ์ชื่อเสียงโรงเรียน และพบว่าปัญหาของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ ผู้ปกครองไม่มีความรู้ ไม่มีความเข้าใจ ไม่ทราบในเรื่องต่างๆ ผู้ปกครองไม่มีความพร้อมหรือมีภาระมาก กิจกรรมบางอย่างขัดกับความเชื่อทางศาสนา สถานที่ของโรงเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อกิจกรรมกีฬา โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับชุมชนน้อยและชุมชนไม่เห็นความสำคัญของโรงเรียน ขาดความร่วมมือระหว่างองค์กร ส่วนข้อเสนอแนะปรากฏว่าผู้ปกครองเสนอให้จัดการประชุมปรึกษาหารือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง หรือมีการแจกเอกสารแนะนำแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน ควรจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

ผู้ปกครอง สภาพสังคม และชีวิตประจำวัน ควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มากหรือหลากหลายและเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ควรจัดให้มีกิจกรรมระหว่างโรงเรียน บ้านชุมชนให้มากขึ้น

พวงผกา จิตติยตรา (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารงานระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาด้านวิชาการที่เกิดขึ้น คือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาเข้าร่วมประชุมกับโรงเรียน และปัญหาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น เกิดจากการที่ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมของโรงเรียน

นิภาพรรณ หงษ์ชูเกียรติ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล พบว่า ผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้างใน 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาเด็ก ด้านกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง และด้านการติดต่อสื่อสาร ส่วนด้านการช่วยเหลือและการสนับสนุนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับการปฏิบัติเป็นประจำ ได้แก่ การรับบริจาคสิ่งของวัสดุเหลือใช้และใช้เงินทุน การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาสภาพแวดล้อม ตกแต่งอาคารสถานที่ เข้าร่วมช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆของศูนย์ฯ การเป็นผู้ช่วยดูแลเด็กในชั้นเรียน และการจัดหาสื่อประกอบการเรียนรู้ สำหรับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง และด้านการติดต่อสื่อสาร นอกนั้นมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางในด้านการพัฒนาเด็กและระดับมากที่สุดในการช่วยเหลือและสนับสนุน ได้แก่ การร่วมบริจาควัสดุสิ่งของเหลือใช้และเงินทุน การช่วยเหลือผู้ดูแลเด็กและกิจกรรมต่างๆ การจัดหาสื่อประกอบการเรียนรู้ การร่วมเป็นกรรมการประสานการทำงานระหว่างบ้านกับศูนย์ฯ การให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดอัตราค่าใช้จ่าย การใช้บริการของศูนย์ฯ การร่วมพัฒนาสภาพแวดล้อม ตกแต่งอาคารสถานที่ และจัดงานพิเศษเพื่อหารายได้บำรุงศูนย์ฯ และพบว่าปัญหาการมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครองและการติดต่อสื่อสาร คือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาและไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาเด็ก ส่วนปัญหาด้านการช่วยเหลือและสนับสนุน คือ ผู้ปกครองฐานะยากจน สำหรับปัญหาของผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่พบในด้านการพัฒนาเด็ก คือ การขาดสื่ออุปกรณ์และการที่ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาเด็ก ด้านกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง คือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม และด้านการสนับสนุนและช่วยเหลือ คือ การขาดงบประมาณ

ศิรินทรรัตน์ ทองปาน (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบและบทบาทของการมี

ส่วนร่วมที่พึงประสงค์ของผู้ปกครอง: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ปกครองที่เป็นกรรมการโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของโรงเรียน คือ เรื่องฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเข้ามามีส่วนร่วม การขาดทุนทรัพย์ในการดำเนินงาน และมีภาระในการประกอบอาชีพ จึงทำให้ไม่มีเวลาและโอกาสที่จะเข้ามามีส่วนร่วม และยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนจึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย

สุดารัตน์ วัฒนพฤษา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของครูใหญ่ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตการศึกษา 1 พบว่า ปัญหาในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตการศึกษาที่ 1 ที่มีค่าร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ผู้ปกครองไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมการให้ความรู้เรื่องการดูแลเด็ก 2) ผู้ปกครองไม่มีเวลาเข้ามาเป็นอาสาสมัคร 3) ผู้ปกครองไม่กล้าแสดงความคิดเห็นและผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก

ภัทรภรณ์ นันทวงศ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครลำปาง พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการมีส่วนร่วมด้านการดูแลสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครลำปางจำแนกตามสภาพทั่วไปและภูมิภาคพบว่า ผู้ปกครองที่มีสภาพเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม เพศ อายุ รายได้ของครอบครัวแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ปกครองที่มี สภาพพลัดถิ่นจากบุคคลอื่น ในการเป็นผู้นำ เป็นตัวแทน และเป็นสมาชิก มีวุฒิการศึกษา มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกัน

สิรินทร์ทิพย์ เกสร (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้นำชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร พบว่า ด้านงานวิชาการ ด้านงานกิจการนักเรียน ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับปานกลาง และมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับมาก ส่วนด้านงานธุรการ การเงิน และพัสดุ ด้านงานบุคลากร ด้านงานอาคารสถานที่ ด้านงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับน้อยและมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับมาก บทบาทการมีส่วนร่วมที่ปฏิบัติจริงและบทบาทการมีส่วนร่วมที่คาดหวังของผู้ปกครองและผู้นำชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งโดยรวมในทุกด้าน และในแต่ละด้านแตกต่างกัน

เพ็ญศรี สมร่าง (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในภารกิจจัดการศึกษาทั้ง 6 งาน คือ งานบุคลากร งานวิชาการ งานธุรการการเงินพัสดุ งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อย คือ งานกิจการนักเรียน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานวิชาการ งานอาคารสถานที่ งานธุรการการเงินพัสดุ และงานบุคลากรตามลำดับ เมื่อแยกตามกลุ่มอายุ เพศ และระดับการศึกษา พบว่า ทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในงานกิจการนักเรียนค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น เพศชายมีส่วนร่วมในงานด้านความสัมพันธ์ระหว่าง

โรงเรียนกับชุมชนค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น เพศหญิงมีส่วนร่วมในงานกิจการนักเรียน ค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น และระดับการศึกษา ประถมศึกษามีส่วนร่วมในงานกิจการนักเรียน ค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ระดับมัธยมศึกษามีส่วนร่วมในงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น และระดับอุดมศึกษามีส่วนร่วมในงานธุรการการเงินพัสดุ ค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น และพบว่า มีแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปางดังนี้คือ 1)การดำเนินกิจกรรมในทุกๆด้านของทางโรงเรียน ควรแจ้งให้ผู้ปกครองทราบทุกครั้ง เพื่อผู้ปกครองจะได้ช่วยเหลือหรือร่วมกิจกรรมนั้นๆ 2)การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และจุดศึกษาที่สำคัญๆในท้องถิ่นหรือในเขตบริการของโรงเรียน เพื่อผู้ปกครองจะได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม 3)การจัดสภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียน ควรให้ผู้ปกครองได้ร่วมพัฒนาและปลูกต้นไม้ ดอกไม้ ตลอดจนการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายและร่วมบริจาคในบางโอกาส 4)ครูควรร่วมกิจกรรมในท้องถิ่น เช่น งานประเพณีท้องถิ่นต่างๆ เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง 5)การจัดหาทุนการศึกษาหรือจัดหาเงินนอกงบประมาณมาใช้ในการพัฒนาโรงเรียน ควรให้ผู้ปกครองเข้าร่วมดำเนินการด้วยทุกครั้ง 6)การดูแลนักเรียนให้ห่างไกลจากยาเสพติดทุกอย่าง ทางโรงเรียนควรติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องและแจ้งผลการดำเนินงานทุกครั้ง

ระวี เคนตาโพย (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกระบี่นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับปานกลาง ในงานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ การเงิน และพัสดุ และงานสัมพันธ์ชุมชน และมีส่วนร่วมในระดับมากในงานอาคารสถานที่ รายการที่จัดอยู่ในระดับสูงสุดของแต่ละงานเรียงตามลำดับดังกล่าวคือ การมีส่วนร่วมวางแผนงานวิชาการของโรงเรียน การพิจารณาตัวแทนชุมชนเข้าเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การช่วยเหลือกิจกรรมของนักเรียน การจัดซื้อจัดจ้างในโรงเรียน การเข้าร่วมตัดสินใจในกิจกรรมวันสำคัญ และการเข้ามาใช้ประโยชน์ในอาคารเรียน สนาม และอุปกรณ์ต่างๆส่วนปัญหาการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกงาน รายการที่จัดเป็นปัญหาอันดับสูงสุดของแต่ละงาน ดังกล่าวคือ สภาพเศรษฐกิจของชุมชน ขาดบุคลากรด้านวิชาชีพที่จะเป็นวิทยากรให้กับชุมชน การโอนอำนาจการจัดโครงการอาหารกลางวัน และอาหารเสริมนม การจัดสรรวัสดุที่ขาดคุณภาพ ขาดงบประมาณในการจัดพิมพ์เอกสาร และการ

สรรหาวัสดุครุภัณฑ์เพื่อบริการชุมชน

น้ำทิพย์ เสือสารรัตน์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร โดย ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอนุบาล 3 ฐานะคือ 1)การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในฐานะผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยเป็นผู้ปกครองอาสาในกิจกรรมพิเศษ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในฐานะผู้เสริมประสบการณ์แก่นักเรียน พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการ

ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยจัดหาหนังสือภาพ ดูแลแนะนำให้เด็กทำการบ้าน แนะนำช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ 3) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในฐานะผู้สนับสนุนสถานศึกษา พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมสนับสนุนในเรื่องการทำความเข้าใจและให้ความร่วมมือตามข้อกำหนดของโรงเรียน ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา คือ 1) ผู้ปกครองไม่มีเวลา 2) ไม่ได้รับแจ้งข่าวสารข้อมูล 3) ผู้ปกครองไม่ทราบความต้องการของโรงเรียน

กวิน เสือสกุล (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของผู้ปกครองในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่บ้านอยู่ในระดับสูง และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่โรงเรียนและชุมชนอยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมโดยรวมทั้งที่บ้านและโรงเรียนและชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของผู้ปกครองที่บ้านได้แก่ อาชีพหลักของผู้ปกครอง ความเพียงพอของรายได้ การได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาและการให้ความสำคัญเห็นคุณค่าในการจัดการศึกษา ส่วนปัจจัยการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาที่โรงเรียนและชุมชน ได้แก่ การได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา และถ้าเป็นภาพรวมได้แก่ สถานภาพสมรส ความเพียงพอของรายได้ การรับรู้ข่าวสารการศึกษา และการได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาหรืออุปสรรคในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ถ้ามีปัญหาส่วนใหญ่คือการไม่มีเวลาและมีข้อเสนอให้โรงเรียนประชาสัมพันธ์ข่าวความเคลื่อนไหวของโรงเรียนอยู่เสมอ นอกจากนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้องเห็นความสำคัญในบทบาทของผู้ปกครองและชุมชนให้มากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและจำเป็นต้องให้ผู้ปกครองทุกคนเข้าใจว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของทุกคน โดยมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เบล (Bell.1992) ได้วิจัยเรื่อง การตัดสินใจของผู้ปกครองในการเข้ามามีส่วนร่วมและไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาของโรงเรียน พบว่า เหตุผลของผู้ปกครองที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการศึกษาของโรงเรียนคือ ผู้ปกครองเชื่อว่าการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนเป็นการช่วยเหลือครูและเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ส่วนเหตุผลของผู้ปกครองที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการศึกษาของโรงเรียนคือโรงเรียนไม่ได้เรียกร้องขอความร่วมมือและผู้ปกครองไม่มีเวลาต้องทำงาน

เฮนเดอร์สัน และเบอร์ล่า (Henderson & Berla.1994) ได้ทำการศึกษากลุ่มนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในโรงเรียน จำนวน 66 คน พบว่าการที่พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนการศึกษาของลูกที่โรงเรียน ได้ก่อให้เกิดผลดีต่อการศึกษาของเด็กหลายประการ คือ (อภิญา เวชชัย. 2544 : 10 ; อ้างอิงจาก Henderson & Berla.1994)

1. คะแนนของเด็กอยู่ในระดับสูง
2. เด็กสามารถทำการบ้านได้สำเร็จ และทำได้ด้วยตนเองดีขึ้น
3. เด็กไม่ประสบปัญหาในการลดชั้นหรือลดระดับการเรียน
4. เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน และมีพฤติกรรมเชิงบวกทั้งในกลุ่มเพื่อนฝูง และในกลุ่มครูของโรงเรียน
5. อัตราการเรียนจบสูง ไม่มีการตกซ้ำชั้น

6. เด็กประสบความสำเร็จในการศึกษาระดับสูง

เวป (Webb .1997) เสนอโครงการวิจัยเรื่องการทำงานกับผู้ปกครองของเด็กวัยทารกถึงอนุบาล : ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับโรงเรียนของรัฐ เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างชุมชนมาร์ติน (Martin Community) และมหาวิทยาลัยมิชิแกนฟลินท์ (University of Michigan Flint) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของเด็กและสร้างให้เกิดการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนตั้งแต่เด็กเริ่มเข้าโรงเรียน ผลปรากฏว่า (1) ผู้ปกครองมีความรู้สึกในเชิงบวกต่อโรงเรียนของเด็ก (2) ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับผู้ปกครองมากขึ้น และ (3) ผู้ปกครองและเด็กได้รับประสบการณ์ที่ดีเกี่ยวกับโรงเรียนของรัฐว่าเป็นบรรยากาศของการทำงานร่วมกันที่ให้ความรู้สึกปลอดภัยและได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากครู

เดวิส (Davis.1997) ได้ทำการศึกษาเรื่องมุมมองของครูและผู้บริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในอิริโซนา จุดประสงค์ของการศึกษานี้อธิบายเกี่ยวกับผู้ปกครอง , ครู , และความเข้าใจของผู้บริหารเกี่ยวกับประเภทของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง , ผู้ปกครองควรจะมีส่วนร่วมมากน้อยแค่ไหน และเรื่อง que ผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมได้มากที่สุด ในกระบวนการตัดสินใจที่โรงเรียน เม้าท์เทนพอยท์ไฮสคูล (Mountain Pointe High School) ผลการศึกษาพบว่าผู้ปกครองที่ไม่ค่อยจะมีส่วนร่วมและผู้ปกครองควรจะมีส่วนร่วมในทุกะดับของการตัดสินใจมากกว่าที่เป็นอยู่ สมาคมผู้ปกครองเห็นด้วยที่จะให้

ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากขึ้นในการตัดสินใจ สภาการบริหารของโรงเรียนเห็นว่าผู้ปกครองควรจะมีส่วนร่วมในโรงเรียนน้อยกว่ากลุ่มอื่น ทั้งกลุ่มผู้ปกครองและครูส่วนใหญ่เห็นด้วยกับระดับของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในปัจจุบันและเห็นว่าผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่างๆไปแต่อย่างไรก็ตามในการตัดสินใจบางประเภทก็ไม่น่าจะมีส่วนร่วม เช่นในด้านหลักสูตร วิธีการสอน และครูผู้สอนนอกจากนี้ยังพบว่าวิธีที่ให้ข้อมูลที่เพียงพอแก่ผู้ปกครองทำให้มีจำนวนผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจมากขึ้น และควรพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการตัดสินใจให้แก่ผู้ปกครองเพื่อเพิ่มความเข้าใจและความชำนาญ ความสามารถในการตัดสินใจ การศึกษาระยะยาวแนะนำให้ค้นหาผลกระทบของการมีส่วนร่วมที่เพิ่มขึ้นของผู้ปกครองในเรื่องเกี่ยวกับ 1) ทศนคติของสมาชิกในชุมชนของโรงเรียนและ 2)ความสำเร็จในการศึกษาของนักเรียน

เดลลีคอลลี (DelliColli .1998) ได้วิจัยเรื่อง ทศนคติและการรับรู้ของผู้ปกครองที่ไม่เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ในความเป็นจริงผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาของเด็กหลายรูปแบบเมื่ออยู่ที่บ้าน สำหรับเหตุผลของผู้ปกครองที่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม เพราะผู้ปกครองมีความรู้สึกห่างเหินและไม่ได้รับการต้อนรับจากโรงเรียน และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองคือ วัฒนธรรม ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการในการนำผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน ความไม่เข้าใจกันของผู้ปกครองและโรงเรียนที่เกี่ยวกับความต้องการและลักษณะของการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียน

มาคอน (Macon.1999) ทำการวิจัยเรื่อง พัฒนาการและความสามารถทางด้านวิชาการของเด็กอนุบาลในโรงเรียนที่ตั้งอยู่เขตเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่เพิ่มขึ้นและระดับความร่วมมือของผู้ปกครองที่สูงขึ้นส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการในด้านการสื่อสาร ด้านทักษะการปฏิบัติกิจวัตร ด้านสังคม และด้านร่างกาย รวมทั้งทักษะความพร้อมทางด้านเรียน คือ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การใช้ภาษา สังคม และร่างกาย เพิ่มขึ้นทุกด้าน (ศตลักษณ์ ชัยนิกิจ.2544 : 44 ; อ้างอิงจาก Macon .1999)

พีนา (Pena . 2000 : 42-52) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษา คือ ภาษา สมาคมผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ทักษะคิดของบุคลากรในโรงเรียน วัฒนธรรม สภาพครอบครัว และความไม่ตระหนักของครูเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ลาฟท์แมน (Laughman. 2000) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลกระทบของโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองที่ส่งผลต่อทัศนคติ , การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและความสำเร็จของนักเรียนในโรงเรียนประถมเกรด 3 ซึ่งตั้งอยู่ใน 7 เขตการศึกษา จาก 4 เมืองในดินแดนตอนกลางฝั่งตะวันออกของมิสซูรี พบว่า จำนวนปี 0,1,2 และ 3 ปีที่เข้าร่วมโปรแกรมไม่มีผลต่อระดับความสำเร็จของนักเรียนและการรักษาระดับคะแนนของนักเรียน แต่จะพบว่า มีผลเป็นอย่างมากสำหรับผู้ปกครองที่เข้าร่วมกับโปรแกรมการประเมิน มิสซูรี โดยผู้ปกครองที่เข้าร่วมโปรแกรมตั้งแต่ 2-3 ปีจะมีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียน แต่จะไม่มีผลต่อทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อเด็กนักเรียนในสถานศึกษา

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะพบว่า พ่อแม่และครอบครัวเป็นจุดแรกที่ต้องเป็นรากฐานของชีวิตที่ดีให้เด็ก อีกทั้งยังให้ความรัก ความอบอุ่น ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกที่ดีงามให้ลูกปฏิบัติ พร้อมทั้งถ่ายทอดความรู้ ความสามารถขั้นพื้นฐานต่างๆให้แก่เด็ก (กรมวิชาการ. 2541 : 16) การที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของเด็กโดยถือว่า ความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียนหรือพ่อแม่ผู้ปกครองกับครูเป็นจุดมุ่งหมายร่วมกันเพื่อช่วยให้เด็กก้าวไปสู่ความสำเร็จในชีวิตด้วยดี และจะช่วยให้การศึกษาก่อเกิดผลดีที่สุด เพราะมีความต่อเนื่องในการเรียนรู้อย่างสอดคล้องกัน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจในการจัดการศึกษาปฐมวัยมากขึ้น ทั้งยังสามารถนำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง เด็ก และ โรงเรียน ทางฝ่ายของโรงเรียนก็มีความเข้าใจผู้ปกครองและเด็กมากขึ้นด้วย (นิภาพรรณ หงษ์ชูเกียรติ. 2544 : 36) หากโรงเรียน บุคลากรและหน่วยงานทางการศึกษาเห็นความสำคัญในศักยภาพของพลังผู้ปกครองในการปฏิรูปการศึกษาก็จะทำให้สถาบันผู้ปกครองเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ ผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่นจะเป็นเสมือนครูและเจ้าของสถานศึกษา เจ้าของแผนการเรียนรู้อะไรและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของนักเรียน ผลผลิตทางการศึกษาคือ ผู้เรียน ครอบครัว ชุมชนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อโรงเรียน ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมพัฒนาทักษะทั้งส่วนตัวและส่วนรวม และนี่คือมิติใหม่แห่งการพัฒนาที่ครูและผู้ปกครองต้องร่วมมือกัน (กัมภณท์ จุนโท. 2543 : 35-40) ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญของโรงเรียนที่จะต้องพยายามหาวิธีการแนวทางต่างๆที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน การสร้างการมีส่วนร่วมเป็นบทบาทหน้าที่ของครู และโรงเรียนที่จะประสานแนวคิดระบบการศึกษาสู่ผู้ปกครองให้เกิดความเข้าใจตรงกันเพื่อการพัฒนาการศึกษาที่ดีที่สุดให้กับเด็ก (สุมาลี คุ่มชัยสกุล. 2543 : 19) ด้วยความสำคัญและความจำเป็นของการเข้ามามีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองกับโรงเรียนอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อหลายฝ่ายตามที่กล่าวมาข้างต้นนี้จึงเป็นเหตุให้นำมาศึกษาว่า ผู้ปกครองมีทัศนคติต่อการเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนอย่างไร ข้อมูลจากการวิจัยจะได้นำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับฝ่ายบริหารในพัฒนาปรับปรุงและสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนในด้านต่างๆอย่างเหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองกับโรงเรียนอย่างมีคุณภาพต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านความรู้ ความรู้สึก และการปฏิบัติที่มีต่อการมีส่วนร่วมของโรงเรียน และเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมของโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ของครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็ก มีรายละเอียดในการวิจัยเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ทั้งหมด 50 เขต 431 โรงเรียน มีผู้ปกครองทั้งสิ้น 63,438 คน (สำนักการศึกษา กองวิชาการ. 2546 : 1)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2540 : 277) ดังนี้

- 1) สุ่มเขต ตามระบบโควตา (Quota) มีจำนวนเขตทั้งหมด 50 เขต สุ่มมาร้อยละ 10 ได้จำนวนเขตเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 5 เขต
- 2) จากข้อ 1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนเขตละ 3 โรงเรียนโดยเลือกสุ่มโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยการจับสลากได้โรงเรียนทั้งสิ้น 15 โรงเรียน หลังจากนั้นจึงกำหนดเกณฑ์จำนวนประชากรตามตารางที่กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยใช้สูตรของเครซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 303) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 382 คน
- 3) สุ่มผู้ปกครองแต่ละชั้นเรียนตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ โดยให้ครูประจำชั้นอนุบาลเป็นผู้เลือกผู้ปกครองจากห้องเรียนในความดูแลของตนตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดโดยมีเงื่อนไขให้ครูแจกแบบสอบถามเฉลี่ยให้กับผู้ปกครองทุกกลุ่ม จากจำนวนประชากรทั้งหมด 382 คน ได้แบบสอบถามคืน ตรวจสอบความสมบูรณ์คงเหลือ 351 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.00

ตาราง 1 จำนวนผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เขต	ชื่อโรงเรียน	จำนวนผู้ปกครอง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
เขตบางกะปิ	1. โรงเรียนวัดเทพศิลา	147	17
	2. โรงเรียนวัดศรีบุญเรือง	169	23
	3. โรงเรียนบ้านบางกะปิ	455	52
เขตบางขุนเทียน	1. โรงเรียนวัดกก	175	20
	2. โรงเรียนวัดเลา	254	29
	3. โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา	273	32
เขตภาษีเจริญ	1. โรงเรียนวัดโตนด	99	11
	2. โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานฆ่า)	306	35
	3. โรงเรียนวัดนิมมานรดี	501	57
เขตประเวศ	1. โรงเรียนกระทุ่มเสือปลา	193	22
	2. โรงเรียนสุเหร่าบึงหนองบอน	123	14
	3. โรงเรียนสุเหร่าบ้านม้า	59	7
เขตดุสิต	1. โรงเรียนวัดประหารระเบิดธรรม	215	25
	2. โรงเรียนเบญจมบพิตร	182	21
	3. โรงเรียนสุโขทัย	145	17
รวม		3,296	382

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ซึ่งมีบุตรกำลังศึกษาในระดับชั้นอนุบาลในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนของผู้ปกครอง ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ประกอบไปด้วยข้อคำถาม 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็ก ซึ่งเป็นข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการมีส่วนร่วมในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 90 ข้อ โดยแยกเป็นข้อคำถามที่ครอบคลุมเนื้อหา ได้แก่

1) ด้านความรู้ในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน	จำนวน 30 ข้อ
2) ด้านความรู้สึกในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน	จำนวน 30 ข้อ
3) ด้านการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน	จำนวน 30 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามทัศนคติเชิงบวกของผู้ปกครองที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
ใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ได้	4	คะแนน
เห็นด้วยมาก	ได้	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ได้	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ได้	1	คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามทัศนคติเชิงลบของผู้ปกครองที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
ใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ได้	1	คะแนน
เห็นด้วยมาก	ได้	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ได้	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ได้	4	คะแนน

ตาราง 2 จำนวนข้อแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

รายการการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน	ข้อที่เป็นความรู้	ข้อที่เป็นความรู้สึก	ข้อที่เป็นปฏิบัติ
การเรียนการสอน	1,2,3,4	31,32,33,34	61,62,63
การให้การศึกษาผู้ปกครอง	5,6,7,8,9	35,36,37,38,39	64,65,66,67
การสานต่อการเรียนรู้ระหว่างบ้านและโรงเรียน	10,11,12,13,14	40,41,42,43,44	68,69,70,71,72
การสนับสนุนโรงเรียน	15,16,17,18,19,20	45,46,47,48,49	73,74,75,76,77,78
ปฏิสัมพันธ์กับครู	21,22,23,24,25	50,51,52,53,54	79,80,81,82,83,84
ปฏิสัมพันธ์กับผู้บริหาร	26,27,28,29,30	55,56,57,58,59,60	85,86,87,88,89,90

ตาราง 3 จำนวนข้อแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ

รายการข้อคำถาม	ข้อที่เป็นเชิงบวก	ข้อที่เป็นเชิงลบ	รวมด้านละ (ข้อ)
1.ความรู้ในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนของผู้ปกครอง	1,2,5,6,7,10,11,14,16,18 20,22,25,29,30 รวม 15 ข้อ	3,4,8,9,12,13,15,17,19 21,23,24,26,27,28 รวม 15 ข้อ	30
2.ความรู้สึกในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนของผู้ปกครอง	31,33,36,37,38,40,42,47 48,50,53,54,55,57,59 รวม 15 ข้อ	32,34,35,39,41,43,44,45 46,49,51,52,56,58,60 รวม 15 ข้อ	30
3.การปฏิบัติในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนของผู้ปกครอง	62,63,64,65,66,68,69,72 73,76,78,80,82,83,87,88 90 รวม 17 ข้อ	61,67,70,71,74,75,77,79 81,84,85,86,89 รวม 13 ข้อ	30
รวม (ข้อ)	47	43	90

การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย
2. นำข้อมูลที่ได้มาสร้างเครื่องมือโดยกำหนดแบบสอบถาม เป็น 2 ตอน ให้มีเนื้อหาครอบคลุม

วัตถุประสงค์ของการวิจัยทุกด้าน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็ก

ตอนที่ 2 ทศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในด้านความรู้ ความรู้สึก และการปฏิบัติของผู้ปกครอง รวมทั้งหมดจำนวน 102 ข้อ

3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนทั้ง 3 ตอน จากเอกสารและงานวิจัยที่ศึกษามา จำนวน 102 ข้อ

4. นำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจข้อคำถามและตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาปฐมวัย ด้านจิตวิทยา และผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. รศ.วราภรณ์ รักรวิชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประถม)
2. รศ.ดร.อารี พันธุ์ณี อาจารย์พิเศษประจำภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
3. นายพิชิต เย็นทรวง ผู้อำนวยการโรงเรียนสามเสนนอก (ประชากรศาสตร์อนุกุล)

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขข้อความและรูปแบบของแบบสอบถามตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เกณฑ์การตัดสิน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ใน 3 คน จากแบบสอบถามทั้งหมด 3 ด้าน ด้านละ 34 ข้อรวม 102 ข้อ ผู้เชี่ยวชาญให้ตัดข้อคำถามออกด้านละ 4 ข้อ คงเหลือข้อคำถาม 90 ข้อ และให้ปรับปรุงการใช้คำบางข้อคำถามให้กระชับรัด ใช้ภาษาให้ชัดเจน ได้แก่ ตอนที่ 2 ด้านความรู้สึกในการมีส่วนร่วมที่โรงเรียน ข้อที่ 33,34,36,44,45,46,47,48,49,53,56,57,59,60 และด้านการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมที่โรงเรียน ข้อที่ 61,62,63,64,65,66,67,68,69,70 ส่วนตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามให้ปรับรายละเอียดของครอบครัวทั้ง 3 ระดับให้ต่ำลง

6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขหลังจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วเสนอประธานเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำ แล้วผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อความและแก้ไขคำผิดของแบบสอบถามในบางส่วนก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ผู้ปกครองเด็กอนุบาลกับโรงเรียนที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบัค (Cronbach อ้างใน ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ .2538 : 200) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

8. ได้แบบสอบถามฉบับจริงเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปถึงผู้อำนวยการสำนักการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลภายในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร และนำหนังสือจากสำนักการศึกษาไปถึงผู้อำนวยการโรงเรียนรวมทั้งสิ้น 15 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำแบบสอบถามไปส่งยังผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 15 โรงเรียน เพื่อนำไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาระดับชั้นอนุบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยในการแจกแบบสอบถามผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากโรงเรียนโดยให้ครูประจำชั้นเป็นผู้แจกและเก็บแบบสอบถามคืนจากผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและผู้วิจัยเป็นผู้ไปเก็บแบบสอบถามคืนจากโรงเรียนต่างๆด้วยตนเองทั้งหมด

3. เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 26 มกราคม 2547 ถึงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2547 จำนวน 382 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนกลับมา 365 ฉบับ เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องได้จำนวน 351 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เพื่อคำนวณหาค่าสถิติดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ทัศนคติของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในภาพรวม จำแนกตาม การศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็ก โดยการหาค่าเฉลี่ย หาค่าความ เบี่ยงเบนมาตรฐานโดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของระดับทัศนคติของผู้ปกครองในการเข้ามามี ส่วนร่วมกับโรงเรียน ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์.2538 : 8-11)

คะแนนเฉลี่ย	3.50-4.00	หมายถึง	มีทัศนคติดีมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	มีทัศนคติดี
คะแนนเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	มีทัศนคติไม่ดี
คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	มีทัศนคติไม่ดีมาก

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับทัศนคติของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนจำแนก ตามการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็กโดยหาค่าทดสอบความ

แตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทาง เดี่ยว (One – Way ANOVA) หรือการทดสอบเอฟ (F-test) (ชูศรี วงศ์รัตน์.2544 : 236) และทดสอบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe') (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544 : 248)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด . 2535 : 101)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
f แทน ความถี่
n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544 : 36)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของข้อมูล
n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544 : 68)

$$S = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของข้อมูล
 n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. สถิติวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 S_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one way Analysis of variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544 : 236)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป
 MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว ตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบเชฟเฟ (Scheffe') (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2544 : 248 ; อ้างอิงจาก Byrkit . 1975 : 276-277)

$$CV_d = \sqrt{(k-1)(F^*)(MS_{\text{Within}})(2/n)}$$

เมื่อ	k	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	F*	แทน	ค่า F ที่เปิดจากตาราง
	MS _{Within}	แทน	ค่า Mean square within group
	n	แทน	จำนวนหน่วยตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมาย การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าเฉลี่ยที่ใช้พิจารณาในค่า F- distribution
SS	แทน	ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean of Squares)
df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยจำแนกการนำเสนอข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ระดับทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบระดับทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็ก วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำแนกตามตามระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็ก โดยคิดเป็นความถี่และร้อยละดังปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (n=351)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
1. ต่ำกว่าประถมศึกษา	19	5.4
2. การศึกษาขั้นพื้นฐาน	277	78.9
3. การศึกษาอุดมศึกษา	55	15.7
รายได้ต่อเดือนของครอบครัว		
1. น้อยกว่า หรือเท่ากับ 5,000 บาท	77	21.9
2. ตั้งแต่ 5,001 – 10,000 บาท	157	44.7
3. มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป	117	33.4
อาชีพ		
1. รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ / ลูกจ้างเงินเดือนประจำ	163	46.4
2. อาชีพอิสระ	129	36.8
3. งานบ้าน	59	16.8
ความสัมพันธ์กับเด็ก		
1. บิดา	120	34.2
2. มารดา	203	57.8
3. ผู้อุปการะ	28	8.0
รวม	351	100.0

จากตาราง 4 จะเห็นว่า ผู้ปกครองจำนวนสูงสุดร้อยละ 78.9 มีการศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองจำนวนสูงสุดร้อยละ 44.7 มีรายได้ตั้งแต่ 5,001-10,000 บาทต่อเดือน ผู้ปกครองจำนวนสูงสุดร้อยละ 46.4 ประกอบอาชีพรับราชการ , รัฐวิสาหกิจ , ลูกจ้างเงินเดือนประจำ ผู้ปกครองจำนวนสูงสุดร้อยละ 57.8 เป็นมารดาของเด็ก

ตอนที่ 2 ระดับทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

ทัศนคติ	\bar{X}	S	ระดับทัศนคติ
1. ความรู้ในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน	2.86	.23	ดี
2. ความรู้สึกในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน	3.01	.31	ดี
3. การปฏิบัติในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน	2.97	.27	ดี
รวม	2.95	.22	ดี

จากตาราง 5 จะเห็นว่าโดยเฉลี่ยแล้วทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.95$) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าผู้ปกครองมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับดีเช่นกัน

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วม
กับโรงเรียน ด้านความรู้

ข้อ	ทัศนคติด้านความรู้	\bar{X}	S	ระดับทัศนคติ
1	การเป็นผู้ช่วยครูในการสอนมีหลายวิธี ผู้ปกครองสามารถเลือกกิจกรรมในการช่วยเหลือครูได้ตามความสนใจและความสามารถของผู้ปกครอง	2.90	.55	ดี
2	ผู้ปกครองสามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับอาชีพต่างๆของตนเองเพื่อเสริมประสบการณ์ความรู้ให้แก่เด็ก	3.11	.59	ดี
3	ควรจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้เพียงกิจกรรมเดียวเพื่อที่ผู้ปกครองจะได้ช่วยเหลือครูในการดูแลเด็กทำกิจกรรมได้โดยสะดวก	2.38	.83	ไม่ดี
4	นอกจากผู้ปกครองจะสามารถช่วยเหลือลูกตนเองได้มากขึ้นแล้วยังทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ในการเรียนการสอนที่หลากหลายจากการเข้ามาเป็นวิทยากรร่วมกับทางโรงเรียน	2.95	.70	ดี
5	การที่ผู้ปกครองตอบจดหมายหรือแบบสอบถามเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับไปยังโรงเรียนด้วยตนเองเสมอ จะทำให้รู้จักลูกของตนเองอย่างชัดเจน	3.44	.59	ดี
6	การหาความรู้เพิ่มเติมจากสื่อมวลชนทางสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ที่ทางโรงเรียนแนะนำช่วยให้ผู้ปกครองสามารถพัฒนาตนเองในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานได้	3.16	.66	ดี
7	ผู้ปกครองควรเป็นผู้การเสนอหัวข้อในการอบรมสัมมนาที่ทางโรงเรียนจัด เพราะจะทำให้ได้รับความรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจของตนเอง	2.93	.62	ดี
8	การอบรมสัมมนาที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นมักจะเป็นเรื่องของ การดำเนินงานในโรงเรียนไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง	2.45	.74	ไม่ดี
9	ผู้ปกครองไม่สนใจหาความรู้เพิ่มเติมจากสื่อมวลชนทางสิ่งพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ที่ทางโรงเรียนแนะนำให้เพราะทำได้ยาก	2.24	.73	ไม่ดี
10	เด็กสนุกสนานและเห็นความสำคัญในงานที่ทำมากขึ้นเมื่อผู้ปกครองร่วมมือกับเด็กทำงานตามที่คุณครูมอบหมายเด็กมา	3.30	.62	ดี
11	ผู้ปกครองจะรู้ข้อมูลของเด็กเมื่ออยู่ที่โรงเรียนได้มากขึ้นจากการพบปะสนทนาอย่างสม่ำเสมอกับครู	3.44	.61	ดี
12	การที่ผู้ปกครองจัดหาแบบฝึกหัดมาให้เด็กได้ฝึกเขียน ฝึกอ่าน มากๆ จะช่วยส่งเสริมให้เด็กเรียนดี	1.54	.64	ไม่ดี
13	ถ้าผู้ปกครองบอกข้อมูลที่เป็นปัญหาของเด็กให้ครูทราบมากเกินไปจะทำให้ครูเกิดอคติต่อเด็กได้	2.05	.86	ไม่ดี

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	ทัศนคติด้านความรู้	\bar{X}	S	ระดับทัศนคติ
14	การที่ผู้ปกครองช่วยดูแลเด็กทำการบ้านทำให้เด็กมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น	3.43	.70	ดี
15	การดูแลเด็กเมื่ออยู่ที่โรงเรียนเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้ปกครองไม่จำเป็นต้องเข้าไปช่วยเหลือ	2.52	.96	ดี
16	ผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการทำงานของโรงเรียน	2.81	.72	ดี
17	การบริจาคทรัพย์สินหรือสิ่งของของผู้ปกครองให้กับทางโรงเรียนเป็นการร่วมมือกับทางโรงเรียนที่ดีมากกว่าการให้มาร่วมงานกับโรงเรียน	2.26	.80	ไม่ดี
18	ผู้ปกครองจะได้รู้พฤติกรรมของเด็กที่โรงเรียนและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ร่วมกับเด็กจากการเข้ามาช่วยเหลือครูในการประกอบอาหารกลางวัน หรือช่วยครูพาเด็กไปทัศนศึกษา	2.55	.77	ดี
19	ผู้ปกครองไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปรับปรุงพัฒนาการทำงานภายในโรงเรียนเพราะเป็นหน้าที่โดยตรงของครูและผู้บริหาร	2.48	.85	ไม่ดี
20	การที่ผู้ปกครองบริจาคทรัพย์สินรวมทั้งสิ่งของให้กับทางโรงเรียนจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ	2.78	.77	ดี
21	เมื่อครูมาเยี่ยมบ้านจะเป็นการรบกวนเวลาส่วนตัว รบกวนการทำงานของครู	1.94	.87	ไม่ดี
22	การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเด็กซึ่งกันและกันระหว่างครูกับผู้ปกครองจะทำให้สามารถพัฒนาและแก้ไขปัญหาของเด็กได้ดี	3.46	.70	ดี
23	ครูจะเรียกพบผู้ปกครองก็ต่อเมื่อเวลาที่เด็กมีปัญหาเท่านั้น	2.05	.88	ไม่ดี
24	ผู้ปกครองควรรีบกลับทันทีหลังจากส่งบุตรหลานถึงโรงเรียนเรียบร้อยแล้วเนื่องจากการเฝ้าสังเกตเด็กเป็นเวลานานทำให้ครูรู้สึกอึดอัด	2.25	.96	ไม่ดี
25	เมื่อผู้ปกครองมีปัญหาเกี่ยวกับเด็กครูควรให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหา	3.19	.73	ดี
26	ผู้ปกครองไม่สามารถมาในงานการประชุมต่างๆ รวมถึงมาร่วมงานของโรงเรียนเป็นประจำได้	2.22	.78	ไม่ดี
27	ผู้ปกครองไม่ค่อยเข้าใจในสิ่งที่ผู้บริหารอธิบาย และผู้บริหารก็มักจะพูดแต่เรื่องวิชาการ	2.18	.77	ไม่ดี

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	ทัศนคติด้านความรู้	\bar{X}	S	ระดับทัศนคติ
28	เมื่อผู้ปกครองเข้าไปติดต่อเพื่อปรึกษาหารือกับผู้บริหารจะเป็นการรบกวนเนื่องจากผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบงานในโรงเรียนมากมาย	2.09	.79	ไม่ดี
29	ผู้ปกครองควรรับฟังนโยบายการจัดการศึกษาของทางโรงเรียนจากผู้บริหารเพราะจะทำให้มีความเข้าใจได้ชัดเจนมากที่สุด	3.01	.76	ดี
30	เมื่อผู้ปกครองเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมของโรงเรียนทำให้มีโอกาสในการให้คำแนะนำ และร่วมปฏิบัติงานกับผู้บริหารเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน	2.82	.76	ดี
	รวม	2.86	.23	ดี

จากตาราง 6 จะเห็นว่าโดยเฉลี่ยแล้วผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้อยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อรายการที่ผู้ปกครองแสดงถึงการมีทัศนคติดี 4 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 22 ข้อ 11 ข้อ 5 และข้อ 14 ($\bar{X}=3.46,3.44,3.44,3.43$ ตามลำดับ) และข้อรายการที่ผู้ปกครองแสดงถึงการมีทัศนคติไม่ดี 4 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 12 ข้อ 21 ข้อ 13 และข้อ 23 ($\bar{X}=1.54,1.94,2.05,2.05$ ตามลำดับ)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วม
กับโรงเรียน ด้านความรู้สึก

ข้อ	ทัศนคติด้านความรู้สึก	\bar{X}	S	ระดับทัศนคติ
31	ผู้ปกครองรู้สึกว่าการช่วยเหลือคุณครูในการเตรียมสื่อ อุปกรณ์ การสอนจะช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น	2.94	.71	ดี
32	ผู้ปกครองกลัวว่าการเข้ามาสอนเด็กจะทำให้เด็กต้องเสียเวลาในการเรียนตามปกติ	2.23	.76	ไม่ดี
33	ผู้ปกครองรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เข้ามีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากร เพื่อให้ความรู้แก่เด็กตามความสามารถและความถนัด	2.71	.72	ดี
34	ผู้ปกครองไม่มาเป็นวิทยากรเพราะกลัวว่าไม่มีความสามารถที่จะอธิบายความรู้ให้เด็กเข้าใจได้	2.58	.87	ดี
35	ผู้ปกครองรู้สึกเสียเวลาในการทำงานเมื่อต้องเข้าร่วมกิจกรรม การอบรม สัมมนาสำหรับผู้ปกครองที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น	1.97	.77	ไม่ดี
36	ผู้ปกครองรู้สึกภูมิใจที่ได้ใช้ความสามารถในการเป็นวิทยากร ร่วมกับทางโรงเรียนเพื่อให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้ปกครองท่านอื่น	2.74	.70	ดี
37	ผู้ปกครองรู้สึกยินดีที่ได้มีส่วนร่วมในการเสนอหัวข้อความรู้ของ การอบรมสัมมนาร่วมกับทางโรงเรียน	2.79	.65	ดี
38	ผู้ปกครองสนใจติดตามหาความรู้เพิ่มเติมจากสื่อต่างๆทาง สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ที่ทางโรงเรียนแนะนำให้ เพราะมี ประโยชน์สามารถนำมาปรับใช้ในการเลี้ยงดูเด็กได้	3.19	.66	ดี
39	ผู้ปกครองรู้สึกเบื่อหน่ายที่จะต้องคอยตอบจดหมาย หรือ แบบสอบถามต่างๆของทางโรงเรียน	1.77	.74	ไม่ดี
40	ผู้ปกครองมีความภาคภูมิใจที่ได้ช่วยดูแลเด็กในการจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ	2.98	.72	ดี
41	ผู้ปกครองรู้สึกเบื่อหน่ายทุกครั้งที่คุณครูส่งให้เด็กจัดเตรียมหาวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆไปที่โรงเรียน	1.68	.76	ไม่ดี
42	ผู้ปกครองพึงพอใจที่จะคอยให้กำลังใจและให้แรงเสริมด้วยการ ชมเชยเสมอเมื่อเด็กประสบความสำเร็จในการทำงานที่โรงเรียน มอบหมายมา	3.42	.70	ดี
43	ผู้ปกครองรู้สึกอึดอัด ลำบากใจเมื่อต้องมีการติดต่อสื่อสารกับ ทางโรงเรียน	1.75	.78	ไม่ดี
44	ผู้ปกครองไม่ชอบที่เด็กต้องทำการบ้านเพราะคิดว่าเด็กยังเล็ก เกินไปอาจทำให้เด็กเกิดความเครียดได้	1.60	.74	ไม่ดี

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	ทัศนคติด้านความรู้สึกรู้สึก	\bar{X}	S	ระดับทัศนคติ
45	ผู้ปกครองรู้สึกว่าการที่จะเข้ามาเป็นกรรมการหรือเจ้าหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานในโรงเรียนจะทำให้เกิดความขัดแย้งต่อนโยบายการทำงานของโรงเรียนได้	2.23	.73	ไม่ดี
46	ผู้ปกครองรู้สึกเป็นภาระที่ยุ่งยากสำหรับการจัดหาวัสดุสิ่งของเพื่อนำมาบริจาคให้กับทางโรงเรียน	1.89	.70	ไม่ดี
47	ผู้ปกครองรู้สึกพอใจที่ได้ช่วยเหลือสนับสนุนด้านการเงินหรือบริจาคสิ่งของต่างๆให้กับทางโรงเรียนตามกำลังความสามารถ	3.03	.68	ดี
48	ผู้ปกครองรู้สึกมีความสุขที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลือครูดูแลเด็ก เช่นการประกอบอาหารกลางวันให้แก่เด็ก หรือพาเด็กไปทัศนศึกษาพร้อมกับทางโรงเรียน	2.40	.85	ไม่ดี
49	ผู้ปกครองรู้สึกกังวลใจในการทำงานร่วมกับครูในการดูแลเด็กที่โรงเรียน เพราะกลัวว่าบุตรหลานของท่านจะติดผู้ปกครองและปรับตัวเข้ากับเพื่อนหรือครูได้ยาก	2.60	.85	ดี
50	ผู้ปกครองรู้สึกยินดีที่ครูไปเยี่ยมที่บ้านเด็ก เพราะจะทำให้ผู้ปกครองและครูมีความเข้าใจกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากขึ้น	3.07	.77	ดี
51	การไปเยี่ยมบ้านเด็กของครูทำให้ผู้ปกครองรู้สึกสูญเสียความเป็นส่วนตัว	1.69	.74	ไม่ดี
52	ผู้ปกครองรู้สึกอึดอัดที่ต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของครูในการสอนเด็ก เพราะมีแนวคิดในการดูแลเด็กต่างกัน	1.85	.72	ไม่ดี
53	เมื่อได้รับการต้อนรับอย่างดีจากครู ผู้ปกครองจะรู้สึกยินดีในการเข้ามาช่วยเหลืองานในโรงเรียน	3.18	.65	ดี
54	การที่ครูดูแลเอาใจใส่เด็กโดยให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้นทำให้ผู้ปกครองรู้สึกพอใจ	3.50	.57	ดีมาก
55	ผู้ปกครองมีความพึงพอใจที่ได้แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาเด็กและโรงเรียนผ่านการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง	3.28	.60	ดี
56	ผู้ปกครองไม่ชอบเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมโรงเรียน เนื่องจากไม่เคยได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการใดๆของโรงเรียน	2.31	.80	ไม่ดี
57	ผู้ปกครองรู้สึกภูมิใจเมื่อเห็นว่าผู้บริหารเชิญท่านมาร่วมงานพิธีการต่างๆของโรงเรียนเสมอ	2.96	.64	ดี

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	ทัศนคติด้านความรู้สึก	\bar{X}	S	ระดับทัศนคติ
58	ผู้ปกครองรู้สึกกังวลใจในการเขียนแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับการดำเนินงานบางอย่างของโรงเรียนเพราะกลัวว่าจะมีผลเสียต่อบุตรหลานของท่าน	2.16	.81	ไม่ดี
59	ผู้ปกครองรู้สึกมีความมั่นใจมากขึ้นเมื่อได้ปรึกษาปัญหาข้อข้องใจกับผู้บริหาร	2.95	.66	ดี
60	ผู้ปกครองรู้สึกเบื่อหน่ายทันทีเมื่อผู้บริหารพูดถึงแต่เรื่องนโยบายทางการศึกษาของโรงเรียน	1.96	.76	ไม่ดี
	รวม	3.01	.31	ดี

จากตาราง 7 จะเห็นว่าโดยเฉลี่ยแล้วผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีทัศนคติต่อการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ด้านความรู้สึกอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=3.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อรายการที่ผู้ปกครองแสดงถึงทัศนคติที่ดีมากมีเพียงเดียวคือ ข้อ 54 ($\bar{X}=3.50$) และข้อรายการที่ผู้ปกครองแสดงถึงการมีทัศนคติไม่ดี 5 อันดับแรกได้แก่ ข้อ 44 ข้อ 41 ข้อ 51 ข้อ 43 และ ข้อ 39 ($\bar{X}=1.60, 1.68, 1.69, 1.75, 1.77$ ตามลำดับ)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วม
กับโรงเรียน ด้านการปฏิบัติ

ข้อ	ทัศนคติด้านการปฏิบัติ	\bar{X}	S	ระดับทัศนคติ
61	ผู้ปกครองจะหลีกเลี่ยงการช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอนเพราะว่าครูเป็นผู้มีความรู้ในการจัดการเรียนการสอนที่ดีที่สุดอยู่แล้ว	2.24	.86	ไม่ดี
62	ผู้ปกครองจะช่วยเหลืออย่างเต็มที่กำลังเสมอเมื่อครูขอความร่วมมือให้ช่วยจัดเตรียมหนังสือ อุปกรณ์การสอน	3.14	.60	ดี
63	ถ้าผู้ปกครองมีความสามารถพิเศษในการเล่นนิทาน ร้องเพลง หรือเล่นดนตรี จะเสนอจัดกิจกรรมให้กับเด็กๆที่โรงเรียนเสมอ	2.64	.77	ดี
64	ผู้ปกครองจะเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมสัมมนาที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ	2.79	.70	ดี
65	เมื่อผู้ปกครองได้รับจดหมายจากทางโรงเรียนจะเปิดอ่านและทำความเข้าใจกับข่าวสารนั้นๆทุกครั้ง	3.32	.61	ดี
66	ผู้ปกครองจะเสนอหัวข้อในการอบรมสัมมนาที่ตนเองสนใจทุกครั้ง เพื่อจะได้รับความรู้ตรงตามความต้องการ	2.74	.73	ดี
67	ผู้ปกครองไม่ต้องการเข้ามาเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครองท่านอื่น เพราะเกรงว่าจะมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกัน	2.39	.79	ไม่ดี
68	ผู้ปกครองมักจะอธิบายเพิ่มเติมในสิ่งต่างๆที่เด็กได้เรียนรู้จากโรงเรียน เพื่อให้เด็กเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น	3.23	.58	ดี
69	ผู้ปกครองจะแจ้งให้คุณครูรับรู้ปัญหาทุกด้านของเด็กเสมอเพื่อการร่วมมือกันแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้นๆ	3.21	.68	ดี
70	ผู้ปกครองจะไม่เข้าไปซักถามขณะที่เด็กทำงานเพราะจะเป็นการรบกวนทำให้เด็กขาดสมาธิและเลิกสนใจงานที่ทำอยู่	2.23	.90	ไม่ดี
71	ผู้ปกครองจะปกปิดข้อมูลส่วนตัวบางอย่างเกี่ยวกับเด็กเพราะเกรงว่าครูอาจจะไม่ชอบลูกของตน	1.67	.77	ไม่ดี
72	ผู้ปกครองและเด็กจะช่วยกันจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมสำหรับการไปเรียนเสมอ เพราะจะทำให้เด็กมีความใส่ใจต่อกิจกรรมการเรียนมากขึ้น	3.31	.75	ดี
73	ผู้ปกครองยินดีให้การสนับสนุนด้านการเงินบ้างในบางโอกาส เช่น การเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในการไปทัศนศึกษา	3.11	.61	ดี
74	ผู้ปกครองจะไม่ยอมเสียค่าใช้จ่ายใดๆที่นอกเหนือจากค่าบำรุงการศึกษาประจำปีเพิ่มเติมอีก	1.57	.66	ไม่ดี

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ทัศนคติด้านการปฏิบัติ	\bar{X}	S	ระดับทัศนคติ
75	ผู้ปกครองจะไม่เข้าไปก้าวก่ายเรื่องการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนอย่างเด็ดขาด เนื่องจากคณะผู้บริหารย่อมจัดทำได้ดีที่สุด	2.80	.93	ดี
76	ผู้ปกครองจะเข้าร่วมเพื่อช่วยทำงานให้กับทางโรงเรียนทุกครั้งที่มีโอกาสเพราะทำให้ได้มีความใกล้ชิดกับเด็กและรู้พฤติกรรมของเด็กเมื่ออยู่ที่โรงเรียน	2.97	.72	ดี
77	ผู้ปกครองจะหลีกเลี่ยงการเข้าไปช่วยทำงานต่างๆภายในโรงเรียน เพราะเป็นหน้าที่ของครูไม่ใช่ผู้ปกครอง	2.04	.77	ไม่ดี
78	ผู้ปกครองจะให้ความร่วมมือเป็นคณะกรรมการในการทำงานร่วมกับทางโรงเรียนเพราะต้องการเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลืองานของโรงเรียน	2.74	.70	ดี
79	ผู้ปกครองหลีกเลี่ยงที่จะแสดงข้อคิดเห็นต่อคุณครู เพราะมักจะได้รับการปฏิเสธ หรือให้คำตอบที่ไม่ชัดเจน	2.07	.76	ไม่ดี
80	ผู้ปกครองต้องการมาพบคุณครูอยู่เสมอเพราะรู้สึกอบอุ่นใจเมื่อได้รับการทักทายอย่างเป็นมิตรจากครู	3.29	.70	ดี
81	ผู้ปกครองมักจะหลีกเลี่ยงการพบปะกับคุณครูเนื่องจากคุณครูไม่ค่อยพูดจากับท่าน	1.94	.85	ไม่ดี
82	ผู้ปกครองจะรับฟังและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกับครูเมื่อลูกของตนถูกครูตำหนิ	3.32	.69	ดี
83	ผู้ปกครองจะแสดงข้อคิดเห็นที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับครูทุกครั้งที่มีโอกาส	2.89	.66	ดี
84	ผู้ปกครองจะไม่รับฟังคำตำหนิจากครูเกี่ยวกับลูกของตนเพราะครูไม่ควรตัดสินว่าเด็กทำผิด แต่ควรจะมีความเข้าใจในปัญหาของเด็กมากกว่า	1.92	.92	ไม่ดี
85	ผู้ปกครองจะไม่นำปัญหาไปปรึกษากับผู้บริหารอย่างเด็ดขาด เพื่อป้องกันการทำให้ครูไม่พอใจและมีอคติกับบุตรหลานของตน	2.02	.86	ไม่ดี
86	ผู้ปกครองมักจะหลีกเลี่ยงการเข้าพบผู้บริหารเสมอเพราะรู้สึกว่า เป็นเรื่องยุ่งยาก มีพิธีการมาก	2.10	.80	ไม่ดี
87	ผู้ปกครองจะเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆทุกครั้งที่มีโอกาสเมื่อได้รับทราบข่าวจากการประชาสัมพันธ์ให้มาร่วมงานกับทางโรงเรียน	3.03	.59	ดี
88	ผู้ปกครองพร้อมที่จะให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการบริหารโรงเรียนให้แนวทางเพื่อการประเมินการทำงานและการจัดบริการต่างๆของโรงเรียนเสมอ	2.85	.62	ดี

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ทัศนคติด้านการปฏิบัติ	\bar{X}	S	ระดับทัศนคติ
89	ผู้ปกครองไม่ต้องการไปร่วมงานพิธีการต่างๆของโรงเรียน เพราะทำให้เสียเวลาในการทำงาน	1.74	.67	ไม่ดี
90	ผู้ปกครองพยายามติดต่อผู้บริหารทุกครั้งเมื่อมีโอกาสเพราะจะทำให้ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนในทุกๆด้าน	2.51	.80	ดี
	รวม	2.97	.27	ดี

จากตาราง 8 จะเห็นว่าโดยเฉลี่ยแล้วผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีทัศนคติต่อการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อรายการที่ผู้ปกครองแสดงถึงการมีทัศนคติดี 5 อันดับแรกได้แก่ ข้อ 65 ข้อ 82 ข้อ 72 ข้อ 80 และข้อ 68 ($\bar{X}=3.32,3.32,3.31,3.29,3.23$ ตามลำดับ) และข้อรายการที่ผู้ปกครองแสดงถึงการมีทัศนคติไม่ดี 4 อันดับแรกได้แก่ ข้อ 74 ข้อ 89 ข้อ 84 และข้อ 81 ($\bar{X}=1.57,1.74,1.92,1.94$ ตามลำดับ)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบระดับทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็ก

ตอนที่ 3.1 ระดับการศึกษา

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนจำแนกตามระดับการศึกษา (n=351)

ระดับการศึกษา	ด้านความรู้			ด้านความรู้สึก			ด้านการปฏิบัติ			รวม		
	\bar{X}	S	การแปลความหมาย	\bar{X}	S	การแปลความหมาย	\bar{X}	S	การแปลความหมาย	\bar{X}	S	การแปลความหมาย
ต่ำกว่าประถมศึกษา (n=19)	2.72	.23	ดี	2.96	.31	ดี	2.88	.28	ดี	2.85	.21	ดี
การศึกษาขั้นพื้นฐาน (n=277)	2.85	.23	ดี	3.00	.31	ดี	2.97	.28	ดี	2.94	.23	ดี
การศึกษาระดับอุดมศึกษา (n=55)	2.94	.19	ดี	3.08	.30	ดี	3.03	.22	ดี	3.02	.19	ดี
รวม	2.86	.23	ดี	3.01	.31	ดี	2.97	.27	ดี	2.95	.22	ดี

จากตาราง 9 พบว่าผู้ปกครองเด็กปฐมวัยทุกกลุ่มเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษามีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.86$, $\bar{X}=3.01$, $\bar{X}=2.97$ ตามลำดับ)

ตาราง 10 การเปรียบเทียบทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนเป็นรายด้าน
จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง (n=351)

ทัศนคติที่มีต่อการมีส่วนร่วม กับโรงเรียน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านความรู้	ระหว่างกลุ่ม	.72	2	.35	6.81*	.001
	ภายในกลุ่ม	18.34	348	.05		
	รวม	19.06	350			
2. ด้านความรู้สึก	ระหว่างกลุ่ม	.30	2	.14	1.49	.226
	ภายในกลุ่ม	34.44	348	.10		
	รวม	37.74	350			
3. ด้านการปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	.38	2	.19	2.85	.077
	ภายในกลุ่ม	25.89	348	.07		
	รวม	26.27	350			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.44	2	.22	4.33*	.014
	ภายในกลุ่ม	17.54	348	.05		
	รวม	17.98	350			

จากตาราง 10 พบว่า ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความรู้สึกและด้านการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ที่ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
ด้านความรู้โดยจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา (\bar{X})	ต่ำกว่าประถมศึกษา ($\bar{X}=2.72$)	การศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X}=2.85$)	อุดมศึกษาขึ้นไป ($\bar{X}=2.94$)
ต่ำกว่าประถมศึกษา ($\bar{X}=2.72$)	-	.127	.215*
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X}=2.85$)		-	.088*
อุดมศึกษาขึ้นไป ($\bar{X}=2.94$)			-

จากตาราง 11 พบว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ($\bar{X}=2.94$) มีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้สูงกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา ($\bar{X}=2.72$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ปกครองที่มีการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ($\bar{X}=2.94$) มีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้สูงกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X}=2.85$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่เป็นนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3.2 รายได้ต่อเดือนของครอบครัว

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วม
กับโรงเรียนจำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว (n=351)

รายได้ต่อเดือนของ ครอบครัว	ด้านความรู้			ด้านความรู้ลึก			ด้านการปฏิบัติ			รวม		
	\bar{X}	S	การแปล ความหมาย	\bar{X}	S	การแปล ความหมาย	\bar{X}	S	การแปล ความหมาย	\bar{X}	S	การแปล ความหมาย
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท (n=77)	2.74	.20	ดี	2.91	.32	ดี	2.88	.29	ดี	2.84	.23	ดี
ตั้งแต่ 5,001-10,000 บาท (n=157)	2.89	.23	ดี	3.04	.29	ดี	2.97	.27	ดี	2.97	.21	ดี
มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป (n=117)	2.88	.22	ดี	3.04	.31	ดี	3.04	.23	ดี	2.99	.21	ดี
รวม	2.86	.23	ดี	3.01	.31	ดี	2.97	.27	ดี	2.95	.22	ดี

จากตาราง 12 พบว่าผู้ปกครองเด็กปฐมวัยทุกกลุ่มเมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว
มีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้ ด้านความรู้ลึก และด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับดี
(\bar{X} =2.86 , \bar{X} =3.01 , \bar{X} =2.97 ตามลำดับ)

ตาราง 13 การเปรียบเทียบทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนเป็นรายด้าน
จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว (n=351)

ทัศนคติที่มีต่อการมีส่วนร่วม กับโรงเรียน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านความรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.28	2	.64	12.60*	.000
	ภายในกลุ่ม	17.78	348	.05		
	รวม	19.06	350			
2. ด้านความรู้สึก	ระหว่างกลุ่ม	.92	2	.45	4.72*	.009
	ภายในกลุ่ม	33.82	348	.09		
	รวม	34.74	350			
3. ด้านการปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	1.28	2	.63	8.88*	.000
	ภายในกลุ่ม	24.99	348	.07		
	รวม	26.27	350			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.07	2	.53	10.97*	.000
	ภายในกลุ่ม	16.91	348	.04		
	รวม	17.98	350			

จากตาราง 13 พบว่า ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวแตกต่างกันจะมี
ทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้ปกครองเด็ก
ปฐมวัยที่มีรายได้ของครอบครัวแตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้ด้าน
ความรู้สึก และด้านการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้โดยจำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว

รายได้ต่อเดือนของครอบครัว (\bar{X})	น้อยกว่า/เท่ากับ 5,000 บาท ($\bar{X}=2.74$)	ตั้งแต่ 5,001-10,000 บาท ($\bar{X}=2.89$)	มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป ($\bar{X}=2.88$)
น้อยกว่า/เท่ากับ 5,000 บาท ($\bar{X}=2.74$)	-	.152*	.136*
ตั้งแต่ 5,001-10,000 บาท ($\bar{X}=2.89$)		-	.016
มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป ($\bar{X}=2.88$)			-

จากตาราง 14 พบว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวตั้งแต่ 5,001-10,000 บาท ($\bar{X}=2.89$) มีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้สูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท ($\bar{X}=2.74$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัว 10,000 บาทขึ้นไป ($\bar{X}=2.88$) มีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้สูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท ($\bar{X}=2.74$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้สึกโดยจำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว

รายได้ต่อเดือนของครอบครัว (\bar{X})	น้อยกว่า/เท่ากับ 5,000 บาท ($\bar{X}=2.74$)	ตั้งแต่ 5,001-10,000 บาท ($\bar{X}=2.89$)	มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป ($\bar{X}=2.88$)
น้อยกว่า/เท่ากับ 5,000 บาท ($\bar{X}=2.74$)	-	.121*	.126*
ตั้งแต่ 5,001-10,000 บาท ($\bar{X}=2.89$)		-	.004
มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป ($\bar{X}=2.88$)			-

จากตาราง 15 พบว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวตั้งแต่ 5,001-10,000 บาท ($\bar{X}=2.89$) มีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้สึกสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท ($\bar{X}=2.74$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัว 10,000 บาทขึ้นไป ($\bar{X}=2.88$) มีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในโรงเรียนด้านความรู้สึกสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท ($\bar{X}=2.74$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
ด้านการปฏิบัติโดยจำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว

รายได้ต่อเดือนของครอบครัว (\bar{X})	น้อยกว่า/เท่ากับ 5,000 บาท ($\bar{X}=2.74$)	ตั้งแต่ 5,001-10,000 บาท ($\bar{X}=2.89$)	มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป ($\bar{X}=2.88$)
น้อยกว่า/เท่ากับ 5,000 บาท ($\bar{X}=2.74$)	-	.096*	.165*
ตั้งแต่ 5,001-10,000 บาท ($\bar{X}=2.89$)		-	.069
มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป ($\bar{X}=2.88$)			-

จากตาราง 16 พบว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวตั้งแต่ 5,001-10,000 บาท ($\bar{X}=2.89$) มีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในโรงเรียนด้านการปฏิบัติสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท ($\bar{X}=2.74$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัว 10,000 บาทขึ้นไป ($\bar{X}=2.88$) มีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านการปฏิบัติสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท ($\bar{X}=2.74$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3.3 อาชีพ

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วม
กับโรงเรียนจำแนกตามอาชีพ (n=351)

อาชีพ	ด้านความรู้			ด้านความรู้สึก			ด้านการปฏิบัติ			รวม		
	\bar{X}	S	การแปล ความหมาย	\bar{X}	S	การแปล ความหมาย	\bar{X}	S	การแปล ความหมาย	\bar{X}	S	การแปล ความหมาย
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/ ลูกจ้างเงินเดือนประจำ (n=163)	2.86	.21	ดี	3.01	.30	ดี	2.98	.26	ดี	2.95	.21	ดี
อาชีพอิสระ (n=129)	2.86	.23	ดี	3.03	.29	ดี	2.98	.26	ดี	2.96	.21	ดี
งานบ้าน (n=59)	2.85	.27	ดี	2.97	.38	ดี	2.95	.32	ดี	2.92	.27	ดี
รวม	2.86	.23	ดี	3.01	.31	ดี	2.97	.27	ดี	2.95	.22	ดี

จากตาราง 17 พบว่าผู้ปกครองเด็กปฐมวัยทุกกลุ่มเมื่อจำแนกตามอาชีพมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วม
ร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.86$, $\bar{X}=3.01$,
 $\bar{X}=2.97$ ตามลำดับ)

ตาราง 18 การเปรียบเทียบทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนเป็นรายด้าน
จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง (n=351)

ทัศนคติที่มีต่อการมีส่วนร่วม กับโรงเรียน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านความรู้	ระหว่างกลุ่ม	.003	2	.002	.02	.973
	ภายในกลุ่ม	19.06	348	.05		
	รวม	19.06	350			
2. ด้านความรู้สึก	ระหว่างกลุ่ม	.18	2	.08	.88	.412
	ภายในกลุ่ม	34.56	348	.09		
	รวม	34.74	350			
3. ด้านการปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	.04	2	.02	.30	.740
	ภายในกลุ่ม	26.23	348	.07		
	รวม	26.27	350			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.04	2	.25	.47	.620
	ภายในกลุ่ม	17.93	348	.05		
	รวม	17.97	350			

จากตาราง 18 พบว่า ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีอาชีพแตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีอาชีพแตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3.4 ความสัมพันธ์กับเด็ก

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วม
กับโรงเรียนจำแนกตามความสัมพันธ์กับเด็ก (n=351)

ความสัมพันธ์ กับเด็ก	ด้านความรู้			ด้านความรู้สึก			ด้านการปฏิบัติ			รวม		
	\bar{X}	S	การแปล ความหมาย	\bar{X}	S	การแปล ความหมาย	\bar{X}	S	การแปล ความหมาย	\bar{X}	S	การแปล ความหมาย
บิดา (n=120)	2.88	.23	ดี	3.02	.30	ดี	2.97	.24	ดี	2.95	.22	ดี
มารดา (n=203)	2.85	.23	ดี	3.02	.31	ดี	2.98	.28	ดี	2.95	.22	ดี
ผู้อุปการะ (n=28)	2.80	.22	ดี	2.95	.37	ดี	2.94	.32	ดี	2.90	.26	ดี
รวม	2.86	.23	ดี	3.01	.31	ดี	2.97	.27	ดี	2.95	.22	ดี

จากตาราง 19 พบว่าผู้ปกครองเด็กปฐมวัยทุกกลุ่มเมื่อจำแนกตามความสัมพันธ์กับเด็กมีทัศนคติ
ต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.86$,
 $\bar{X}=3.01$, $\bar{X}=2.97$ ตามลำดับ)

ตาราง 20 การเปรียบเทียบทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนเป็นรายด้าน
จำแนกตามความสัมพันธ์กับเด็กของผู้ปกครอง (n=351)

ทัศนคติที่มีต่อการมีส่วนร่วม กับโรงเรียน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านความรู้	ระหว่างกลุ่ม	.20	2	.10	1.87	.155
	ภายในกลุ่ม	18.86	348	.05		
	รวม	19.06	350			
2. ด้านความรู้สึก	ระหว่างกลุ่ม	.12	2	.06	.60	.548
	ภายในกลุ่ม	34.62	348	.09		
	รวม	34.74	350			
3. ด้านการปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	.06	2	.02	.38	.683
	ภายในกลุ่ม	26.21	348	.07		
	รวม	26.27	350			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.08	2	.04	.81	.446
	ภายในกลุ่ม	17.89	348	.05		
	รวม	17.97	350			

จากตาราง 20 พบว่า ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีความสัมพันธ์กับเด็กแตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อ
การมีส่วนร่วมกับโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่
มีความสัมพันธ์กับเด็กแตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และ
ด้านการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลที่ได้มาสรุป อภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาระดับทัศนคติของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในด้านความรู้ ความรู้สึก และการปฏิบัติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
2. เปรียบเทียบระดับทัศนคติของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็ก

สมมติฐานของการวิจัย

ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้ ความรู้สึก และการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็กมีความแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) ทั้งหมด 15 โรงเรียน โดยให้ครูประจำชั้นอนุบาลในแต่ละโรงเรียนเป็นผู้เลือกผู้ปกครองจากห้องเรียนในความดูแลของตนตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดโดยใช้สูตรของเครซี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 303) รวมได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 382 คน

เครื่องมือในการเก็บข้อมูลวิจัย เป็นแบบสอบถามทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 90 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .90 โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธกับเด็ก ซึ่งเป็นข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการมีส่วนร่วมในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 90 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .90

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ขอความอนุเคราะห์ให้ออกหนังสือราชการถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 382 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 365 ฉบับ และคิดเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 351 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.00 ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 26 มกราคม 2547 ถึง วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2547 รวม 25 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าทางสถิติต่างๆ ดังนี้

1. บัญญัติพื้นฐานของผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ
2. ข้อมูลที่เป็นทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการปฏิบัติ วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การเปรียบเทียบทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ขึ้นไป ถ้าพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการเปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้วิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe') และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวน 351 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยพื้นฐานเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาระดับชั้นพื้นฐานมากที่สุด จำนวน 277 คน (ร้อยละ 78.9) เป็นกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวตั้งแต่ 5,001-10,000 บาทมากที่สุด จำนวน 157 คน (ร้อยละ 44.4) เป็นกลุ่มที่ประกอบอาชีพรับราชการ , รัฐวิสาหกิจ , ลูกจ้างเงินเดือนประจำมากที่สุด จำนวน 163 คน (ร้อยละ 46.4) และเป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับมารดาของเด็กมากที่สุด จำนวน 203 คน (ร้อยละ 57.8) จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลเป็นดังนี้

1. ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีทัศนคติต่อการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน โดยรวมและจำแนกรายด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการปฏิบัติ อยู่ในระดับดี
2. ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนจำแนกตาม อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็กไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนของครอบครัวต่างกันมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน พบว่า ผู้ปกครองมีทัศนคติอยู่ในระดับดี มีประเด็นสำคัญนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีทัศนคติต่อการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนโดยภาพรวม ด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.95$) สามารถอภิปรายได้ว่าอาจเนื่องจากระบบการศึกษาในโรงเรียนมีการพัฒนามากขึ้นสืบเนื่องจากการปฏิรูปการศึกษา หลังจากมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 หน่วยงานที่รับผิดชอบทางการศึกษามีการประชาสัมพันธ์ทั้งจาก ส่วนกลางและ

ภูมิภาคที่กระตุ้นให้ผู้ปกครองสนใจโรงเรียนมากขึ้น (รุ่ง แก้วแดง.2541:167) ประกอบกับผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ร้อยละ 78.9 มีความรู้อยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนั้นโอกาสที่จะรับรู้พระราชบัญญัติการศึกษาซึ่งเผยแพร่ทางสื่อมวลชนต่างๆจึงมีมากขึ้น ทั้งนี้สาระสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการศึกษาได้กำหนดไว้ในหลายมาตราที่สำคัญ คือ การให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานความร่วมมือในการจัดกระบวนการเรียนรู้กับบิดา มารดา ผู้ปกครองเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (ม.24(6)) นอกจากนี้ผู้ปกครองสามารถร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา (ม.40) รวมถึงการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา (ม.58(2)) อันเป็นการเอื้อให้พ่อแม่ ผู้ปกครองได้มีโอกาสเข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาได้หลายรูปแบบ การตื่นตัวในสิทธิอำนาจต่อบทบาทของตนเองและปัญหาของการศึกษา และการเรียนที่อ่อนแอลงนี้ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองต่างให้ความ

สนใจที่จะเข้าร่วมงานการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น และในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าครูไม่ใช่แหล่งความรู้เดียวที่จะให้ความรู้และพัฒนาเด็กได้มีแหล่งความรู้อื่นๆอีกมากมายที่เป็นผู้ช่วยที่มีประสิทธิภาพของครูซึ่งในนี้ได้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง (อภิญญา เวชยชัย .2544:11) อีกประการหนึ่ง นโยบายและแผนงานการศึกษาชาติสำหรับเด็กปฐมวัย (0-5ปี) พ.ศ.2545-2549 ได้กำหนดแผนงานในการพัฒนาพ่อแม่ ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัวโดยมีมาตรการให้สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งภาครัฐและเอกชน และสื่อมวลชนร่วมกันรณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนทั่วไปให้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย (นโยบายและแผนงานการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0-5ปี) พ.ศ.2545-2549.2544:14) นอกจากนี้หลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ทำให้มีการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องของการปฏิรูปการศึกษาทางสื่อประเภทต่างๆ ทั้งวิทยุ โทรทัศน์และสื่อสิ่งพิมพ์จำนวนมาก ทั้งในรูปของการเสนอข่าว บทความ รายงานพิเศษ ตลอดจนการจัดประชุมและการสัมมนาของหน่วยงานต่างๆอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ผู้ปกครองได้ทราบข่าวสารความเคลื่อนไหวเรื่องการศึกษามากยิ่งขึ้น (กวิณ เสือสกุล.2546:81) และเมื่อมีการให้การศึกษาแก่ประชาชน จึงทำให้เกิดความเข้าใจในการมีส่วนร่วม ซึ่งจะช่วยให้ประชาชน ผู้ปกครองได้ทราบบทบาทของตนเองและสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่าเดิม(เพ็ญศรี สมร่าง. 2545 : 76 ; อ้างอิงจาก สฤณี มินตระ.2526) จึงส่งผลให้ผู้ปกครองมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนอยู่ในระดับดี และข้อสังเกตจากการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีทัศนคติด้านความรู้ต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.86$) และมีทัศนคติด้านความรู้สึกต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนอยู่ในระดับดีเช่นกัน ($\bar{X}=3.01$) ส่วนทัศนคติด้านการปฏิบัติถึงแม้จะอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.97$) แต่ก็ยังมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าความรู้สึกต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนที่

เป็นเช่นนี้เนื่องจากถึงแม้ว่าผู้ปกครองจะมีความรู้และความรู้สึกที่ดีต่อการมีส่วนร่วม แต่ทางด้านการปฏิบัติ เมื่อผู้ปกครองจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ผู้ปกครองกลับเข้าร่วมไม่ได้ อาจเนื่องจากผู้ปกครองติดภารกิจในการทำงานประจำ (อภิญา เวชชัย.2544:152) อีกทั้งภาวะเศรษฐกิจที่ค่อนข้างรัดตัวทำให้ผู้ปกครองจำเป็นต้องออกทำงานนอกบ้านทั้งสองคน ดังนั้นจึงไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน (อรุณี หรดาล.2536:72-75) และอาจเกิดจากขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองทำให้ผู้ปกครองไม่ได้รับทราบเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนต้องการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม (นิภาพรณ หงษ์ชูเกียรติ.2544:59) ส่งผลให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในระดับปฏิบัติน้อย ผลจากการวิจัยเมื่อจำแนกเป็นรายด้านสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ทิศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้ พบว่า ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีทัศนคติต่อการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้ในระดับดี ($\bar{X}=2.86$) ความรู้ในแง่ทัศนคติ หมายถึง ความรู้ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในด้านที่ว่าสิ่งนั้นมีคุณ มีโทษมากน้อยเพียงใดนั้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน.2533:5)

ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองมีทัศนคติด้านความรู้ต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนที่ดีตามลำดับมีดังนี้ ข้อ 22 ผู้ปกครองกับครุควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเด็กซึ่งกันและกันเพราะจะทำให้สามารถพัฒนาและแก้ไขปัญหาของเด็กได้ดี ข้อ 11 ผู้ปกครองจะรู้ข้อมูลของเด็กเมื่ออยู่ที่โรงเรียนได้มากขึ้นจากการพบปะสนทนากันอย่างสม่ำเสมอ ข้อ 5 การที่ผู้ปกครองตอบจดหมายหรือแบบสอบถามเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับไปยังโรงเรียนด้วยตนเองเสมอจะทำให้รู้จักลูกของตนเองอย่างชัดเจน และข้อ 14 การที่ผู้ปกครองช่วยดูแลเด็กทำการบ้านจะทำให้เด็กมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้

พ่อแม่ ผู้ปกครองถือได้ว่าเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญสำหรับครู ตัวครูก็ต้องการที่จะให้ พ่อแม่ ผู้ปกครองบอกเล่าประสบการณ์ในครอบครัว ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลของเด็กจากทั้งสองฝ่ายอันจะช่วยให้เกิดความร่วมมือที่ดีระหว่างพ่อแม่กับโรงเรียน และยังทำให้พ่อแม่มีความภูมิใจว่าสามารถช่วยการศึกษาของลูกได้ (สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ.2529:48-49) นอกจากนี้การแลกเปลี่ยนข้อมูลของตัวเด็กระหว่างผู้ปกครองกับครูนั้นจะทำให้ทั้งสองฝ่ายมีภาพพจน์ที่สมบูรณ์เกี่ยวกับตัวเด็กมากขึ้น (สมาคมการศึกษาปฐมวัยนานาชาติ.2535:31) เนื่องจากผู้ปกครองจะเป็นผู้ที่มีข้อมูลที่เกี่ยวกับเด็ก รู้ประวัติเด็กเกี่ยวกับพัฒนาการทางร่างกาย สังคม สติปัญญา และสุขภาพ รู้พฤติกรรมของเด็ก การแสดงออกของเด็กในครอบครัว ซึ่งข้อมูลจากผู้ปกครองจะช่วยให้ครูเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตและพฤติกรรมของเด็กที่บ้าน สามารถสานต่อที่โรงเรียนได้อย่างสอดคล้อง อีกทั้งผู้ปกครองยังเป็นผู้ให้ข้อมูลสถานภาพของครอบครัว และบริบทที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลในรายละเอียดเกี่ยวกับเด็กจากผู้ปกครองประกอบกับข้อมูลที่ครูสังเกตและเก็บจากเด็ก จะช่วยให้ครูวินิจฉัยแนวทางนำไปสู่การพัฒนาเด็กเพื่อให้พร้อมอย่างถูกต้องทั้งโดยฝ่ายโรงเรียนปฏิบัติและผู้ปกครองปฏิบัติ (กุลยา ตันติผลาชีวะ.2542ก:24) ดังนั้นการแลกเปลี่ยนข้อมูลของเด็กซึ่งกันและกันจึงทำให้ผู้ปกครองและครูสามารถร่วมมือกันพัฒนาและแก้ไขปัญหาของเด็กได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ผู้ปกครองยังมีความต้องการอยากให้ครูติดต่อกับตนเองโดยการพบปะพูดคุยกันเพื่อที่ผู้ปกครองจะได้ขอคำปรึกษา รวมทั้งเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาแก่ทางโรงเรียนอีกด้วย (เพ็ญศรี สมร่าง.2545:74) ซึ่งสอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542ก:23) ที่กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนว่า คุณภาพของโรงเรียนปฐมวัยจะดีได้ต้องมีผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับเด็ก โรงเรียนไม่สามารถสอนโดยแยกเด็กออกจากครอบครัว เด็กควรได้เรียนรู้ร่วมกันทั้งโรงเรียนกับผู้ปกครอง การที่โรงเรียนทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมได้จะมีประโยชน์กับเด็กมาก และคุณค่าของความสัมพันธ์เมื่อ

ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ปกครอง นักเรียน โรงเรียน คือ

- 1) ผู้ปกครองและโรงเรียนได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกี่ยวกับสถานการณ์ทางบ้านและโรงเรียนของเด็กที่ผู้ปกครองสามารถบอกครู ครูสามารถบอกผู้ปกครองที่จะนำไปสู่การพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพได้ ลดข้อขัดแย้งระหว่างครูและผู้ปกครอง
- 2) ผู้ปกครองและโรงเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกับพัฒนาการเด็ก การสอนเด็ก หลักสูตรและการดำเนินงานร่วมมือเชิงบริหารงานการศึกษาาร่วมกันระหว่างครูและโรงเรียน
- 3) โรงเรียนสามารถใช้โอกาส การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองทั้งด้านการเลี้ยงดู พัฒนาการ การร่วมแก้ปัญหาเด็กจากการเลี้ยงดูและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการสานต่อการเรียนรู้ของเด็กระหว่างโรงเรียนและบ้านด้วย นอกจากนี้การให้ข้อมูลย้อนกลับไปยังโรงเรียนด้วยการตอบจดหมายหรือแบบสอบถามของผู้ปกครองนั้นถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะการสื่อสารที่ดีควรเป็นการสื่อสารระบบสองทาง นั่นคือ จากบ้านไปสู่โรงเรียนและจากโรงเรียนไปสู่อันจะทำให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตัวครูและผู้ปกครอง เพราะผู้ปกครองเองก็อยากจะทราบว่าตนเองควรจะช่วยเหลือในเรื่องอะไรบ้าง ส่วนครูก็ต้องการทราบข้อมูลจากผู้ปกครองที่จะช่วยให้จัดการเรียนการสอนแก่เด็กได้พัฒนายิ่งขึ้น (นิตยา ประพฤติกิจ.2539:267)

ส่วนในเรื่องของการที่ผู้ปกครองช่วยดูแลเด็กทำการบ้านแล้วจะทำให้เด็กมีความเข้าใจมากขึ้นนั้น เป็นเรื่องของการสานต่อการเรียนรู้ระหว่างบ้านและโรงเรียน ซึ่งต้องการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสริมประสบการณ์และความรู้ สร้างลักษณะนิสัยที่ดี รวมทั้งเตรียมพร้อมให้กับเด็ก สุภวัฒน์ อุฬารัตน์ (2541:17) กล่าวว่าผู้ปกครองเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้กำลังใจและให้ความร่วมมือในการติดตามการทำการบ้านของเด็ก ดังนั้นจึงควรแบ่งเวลาเพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือให้เด็กได้รับประโยชน์สูงสุดจากการทำการบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับ ปณิตา นิตยาพร (2542:31-32) ที่ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการที่ผู้ปกครองเข้ามาช่วยดูแลเด็กทำการบ้านว่าจะช่วยเพิ่มพูนศักยภาพในการเรียนรู้ และยังเป็นเครื่องมือในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็กได้เป็นอย่างดี และจากผลการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ใช้การบ้านแบบมีส่วนร่วม พบว่า บทบาทของผู้ปกครองในฐานะผู้ช่วยเหลือเด็กในการทำการบ้านอยู่ในระดับปฏิบัติมาก (มณฑิยา ทุมพันธ์.2546:59) แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแลเด็กทำการบ้านเนื่องจากจะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความเข้าใจในการทำการบ้านมากขึ้น

สำหรับทัศนคติด้านความรู้ต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนที่ไม่ดีของผู้ปกครอง มีข้อ 12 การที่ผู้ปกครองจัดหาแบบฝึกหัดมาให้เด็กฝึกเขียน ฝึกอ่านมากจะส่งเสริมให้เด็กเรียนดี ข้อ 21 การที่ครูมาเยี่ยมบ้านเด็กจะเป็นการรบกวนเวลาส่วนตัว รบกวนการทำงานของผู้ปกครอง ข้อ 13 ถ้าผู้ปกครองบอกข้อมูลที่เป็นปัญหาของเด็กให้ครูทราบมากเกินไปจะทำให้ครูเกิดอคติต่อเด็กได้ และข้อ 23 การที่ครูเรียกพบผู้ปกครองก็ต่อเมื่อเวลาที่เด็กมีปัญหาเท่านั้น ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อการดูแล และสร้างเสริมให้พัฒนาเต็มศักยภาพ มุ่งไปที่การพัฒนาเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยแบบองค์รวมให้ตรงกับความต้องการและความสนใจของเด็ก (กุลยา ตันติผลาชีวะ.2545ก:1) ไม่ใช่มีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้เด็กอ่านออก เขียนได้ แต่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ก็มักจะพอใจเมื่อลูกหลานของตนอ่านออก เขียนได้จึงพยายามจัดหาแบบฝึกหัดมาให้เด็กฝึกเขียนอ่าน เพราะคิดว่าเป็นวิธีการที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กเรียนดี ทั้งที่การเขียนเป็นงานที่ซับซ้อนและเป็นทักษะที่ยากที่สุดสำหรับเด็ก นอกจากนี้การที่พ่อแม่ขาดความเข้าใจพัฒนาการของเด็ก และไปเร่งเด็กเดี่ยวเข็ญ จะทำให้เด็กเขียนได้ไม่ดี หรือไม่ถูกต้อง ความไม่พร้อมทางวุฒิภาวะบวกกับการประสานงานของ

กล้ามเนื้อยังพัฒนาไม่ดีพอจะทำให้เด็กเขียนด้วยวิธีที่ไม่ถูกต้อง อาจทำให้เกิดผลเสียกับเด็กทั้งทางด้าน สายตา ความเครียด และความท้อแท้ผิดหวังที่ไม่สามารถเขียนได้ดีตีความตั้งใจและผลร้ายที่สุดก็คือ เด็ก จะเกลียดการเขียนไปเลย (พูนสุข บุญยสวัสดิ์.2544:7) ส่วนเรื่องของการเยี่ยมบ้านนั้น ผู้ปกครองคิดว่าการที่ครูมาเยี่ยมบ้านเด็กจะเป็นการรบกวนเวลาส่วนตัว รบกวนการทำงานของผู้ปกครอง ซึ่งอาจมีสาเหตุ มาจากผู้ปกครองกลัวการมาเยี่ยมบ้านของครู และมองการมาเยี่ยมบ้านว่าครูจะมาสอดแนมและจะรู้ข้อมูลที่ ผู้ปกครองไม่ต้องการให้ผู้อื่นทราบ (กุลยา ตันติผลาชีวะ.2542ก:43) จึงไม่ต้องการให้ครูมาเยี่ยมบ้านเด็ก และปฏิเสธการขอมาเยี่ยมบ้าน โดยมักจะอ้างว่าไม่ว่างมีความจำเป็นต้องออกไปทำงาน การมาเยี่ยมบ้าน เด็กของครูทำให้ตนเองต้องเสียเวลาในการทำงาน (ยาใจ แสงศักดิ์.2529:7) ซึ่งโดยแท้จริงแล้วนั้น ผู้ปกครองสามารถนัดหมายเวลาตามความสะดวกของผู้ปกครองในการที่จะให้ครูไปเยี่ยมบ้านเด็กได้ (นิตยา ประพุดกิจ.2539:269) และการไปเยี่ยมบ้านเด็กครูก็ได้ต้องการไปสอดแนมเรื่องของเด็กหรือผู้ปกครอง แต่อย่างไรก็ตาม แต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน และให้ความรู้แก่ผู้ปกครองใน การดูแลเด็ก การไปถึงบ้านเด็กจะทำให้ครูได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กสามารถให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเพื่อพัฒนา เด็กได้ถูกต้องกับบริบทของเด็กมากขึ้น สามารถช่วยเหลือเด็กได้ตรงประเด็น (กุลยา ตันติผลาชีวะ.2542 ก:43)

ส่วนในเรื่องของการที่ผู้ปกครองคิดว่าครูจะเรียกพบผู้ปกครองก็ต่อเมื่อเวลาที่เกิดปัญหาเท่านั้น อาจเกิดจากปัญหาในการสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครอง เพราะผู้ปกครองจะมีความเข้าใจว่า หากผู้ปกครอง ทำอันใดถูกครูเรียกหรือเชิญมาพบที่โรงเรียนแสดงว่าลูกหลานได้สร้างปัญหาอะไรให้เกิดขึ้น สภาพดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้ปกครองไม่ค่อยสบายใจนักเมื่อโรงเรียนติดต่อขอพบ ดังนั้นจึงควรที่จะพัฒนารูปแบบและคุณภาพของ การพบปะ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยที่ครูควรจะทำความรู้จักกับผู้ปกครองให้ใกล้ชิดตั้งแต่ต้นไม่ใช่ มารู้จักกันเมื่อเกิดปัญหาขึ้นแล้ว การได้พบผู้ปกครองล่วงหน้าทำให้ครูและผู้ปกครองเข้าใจกันมากขึ้น ได้ แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก ได้รู้พฤติกรรมของเด็กทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ซึ่งส่งผลให้ผู้ปกครองมี ความเข้าใจเด็กและได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนวิธีการในการดูแลเด็กอย่างมีคุณภาพมากขึ้น อันจะช่วยขยายไปสู่ ความร่วมมืออื่น ๆ ที่จะตามมาภายหลัง(อภิญา เวชชชัย.2544:124)นอกจากนี้การที่ผู้ปกครองบอกข้อมูลที่ เป็นปัญหาของเด็กให้ครูทราบมากเกินไปแล้วจะทำให้ครูเกิดอคติต่อเด็กได้นั้นอาจเนื่องมาจากเมื่อบุคคลได้รับรู้ เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ไม่ดีแล้วบุคคลนั้นก็ย่อมจะมีความรู้สึกที่สอดคล้องกับความรู้ คือ มีความรู้สึก ไม่ชอบ ไม่พอใจ (งามตา วรินทร์านนท์.2535:212-213) ซึ่งในที่นี้ผู้ปกครองคิดว่าเมื่อครูได้รับทราบข้อมูลที่ เป็นปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็กก็อาจจะส่งผลไปถึงความรู้สึกทำให้ครูมีความรู้สึกไม่ชอบเด็กจนเกิดอคติกับเด็กได้ และเมื่อครูมีอคติกับเด็กแล้วก็จะนำไปสู่การตัดสินที่ไม่มีเหตุผล ไม่มีพื้นฐานอยู่บนข้อเท็จจริง แต่อยู่บน พื้นฐานของอารมณ์ซึ่งมักจะเป็นการตัดสินในทางลบ (สุภาณี สนธิรัตน์.2539:376)แต่ในความเป็นจริงนั้นครู ควรจะได้รับทราบปัญหาทุกอย่างของเด็กจากผู้ปกครอง เพราะจะทำให้ทั้งครูและผู้ปกครองร่วมมือกันในการ แก้ปัญหาต่างๆของเด็กได้เป็นอย่างดี (พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์.2532:44) ที่สำคัญครูจะต้องมีวิธีการ กระตุ้นให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของเด็ก และสามารถวินิจฉัยปัญหาของเด็กได้อย่างถูกต้อง รู้วิธีการแก้ไขปัญหาของเด็กที่เหมาะสม พร้อมทั้งให้คำชี้แนะแก่ผู้ปกครองได้อย่างชัดเจน (กุลยา ตันติผลา ชีวะ.2542ก:31)

1.2 ทศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้สึก พบว่า ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีทัศนคติต่อการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านความรู้สึกอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=3.01$)

ความรู้สึกในแง่ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่แสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทิศทางที่ชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ ซึ่งมีความสอดคล้องกับความรู้ของบุคคลต่อสิ่งนั้นๆ คือ ถ้าบุคคลรู้เกี่ยวกับสิ่งหนึ่งในทางที่ดีก็ย่อมจะชอบสิ่งนั้น แต่ถ้ารู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นในทางที่ไม่ดีก็ย่อมจะไม่พอใจสิ่งนั้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน.2535: 5) ซึ่งหมายความว่า ถ้าผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนอยู่ในระดับดีแล้ว ความรู้สึกของผู้ปกครองที่มีต่อการเข้ามามีส่วนร่วมจะสัมพันธ์กับระดับความรู้

ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองมีทัศนคติด้านความรู้สึกต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนที่ดีมาก ข้อ 54 ผู้ปกครองรู้สึกพอใจที่ครูดูแลเอาใจใส่เด็กโดยให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น อภิปรายได้ว่า ลักษณะของครูที่ผู้ปกครองชื่นชมนั้นจะต้องเป็นผู้ที่ให้ความเอาใจใส่และให้การดูแลเด็กเป็นอย่างดี (พัชรี สวนแก้ว.2536:50) ทั้งยังต้องมีความเมตตา กรุณา และให้ความช่วยเหลือศิษย์ (วิไล ตั้งจิตสมคิด.2544:144) ทั้งนี้การช่วยเหลือของครูโดยการให้คำแนะนำและร่วมสนทนาซักถามกับผู้ปกครองซึ่งจัดเป็นรูปแบบหนึ่งในการให้การศึกษแก่ผู้ปกครองโดยเนื้อหาความรู้ที่ให้นั้นจะมีลักษณะเฉพาะที่ผู้ปกครองผู้นั้นสนใจหรืออาจเป็นปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ (อรุณี หรตล.2536:59) เมื่อครูมาดูแลเอาใจใส่โดยการให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองก็ย่อมจะส่งผลให้ผู้ปกครองพอใจ เพราะบทบาทหนึ่งที่สำคัญของครูอนุบาลคือ ต้องสามารถให้ข้อมูลทางวิชาการแก่ผู้ปกครองที่ต้องการ ชี้แนะ ให้คำปรึกษาที่ดีเพื่อพัฒนาเด็ก การใช้หลักจิตวิทยาที่เข้าถึงผู้ปกครองเช่นนี้จะเป็นทางหนึ่งของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ปกครอง ส่งผลให้ร่วมมือกันพัฒนาเด็กได้เป็นอย่างดี (พรรณิ ชุมพล.2541:5-7) ดังนั้นเมื่อครูดูแลเอาใจใส่เด็กโดยคอยให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองเพื่อการพัฒนาเด็กให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้นจึงทำให้ผู้ปกครองรู้สึกพอใจ

ส่วนทัศนคติด้านความรู้สึกต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนที่ไม่ดีของผู้ปกครอง มีข้อ 44 ผู้ปกครองไม่ชอบที่เด็กต้องทำการบ้านเพราะคิดว่าเด็กยังเล็กเกินไปอาจทำให้เด็กเกิดความเครียดได้ ข้อ 41 ผู้ปกครองรู้สึกเบื่อหน่ายทุกครั้งทีครูสั่งให้เด็กจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆไปโรงเรียน ข้อ 43 ผู้ปกครองรู้สึกอึดอัดลำบากใจเมื่อต้องมีการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียน และข้อ 39 ผู้ปกครองรู้สึกเบื่อหน่ายที่จะต้องคอยตอบจดหมายหรือแบบสอบถามต่างๆของทางโรงเรียน ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้

เด็กในวัยอนุบาลอาจยังเล็กเกินกว่าจะมีความสามารถในการจัดระเบียบความคิดในการทำการบ้านเองได้ พ่อแม่ ผู้ปกครองจำเป็นต้องมีบทบาทมาช่วยเด็กวางแผน จัดระเบียบขั้นตอนในการทำการบ้านและบ่อยครั้งที่เด็กอาจทำการบ้านไม่ได้ เพราะปัจจุบันนี้ทางโรงเรียนมีการบ้านให้มากมายเหลือเกิน และบางเรื่องก็ยากเกินไป มีพ่อแม่บางรายถึงขั้นเป็นผู้ทำการบ้านให้ลูกเลยเพราะคิดว่าลูกทำไม่ได้ (ทวีรัตน์. 2546: 77-79) อีกทั้งโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครยังมีการให้การบ้านสำหรับเด็กปฐมวัยในรูปแบบของการคัดการเขียน การบวกลบจำนวนตัวเลขเป็นส่วนใหญ่ ความยากเกินไปและความมากมายของการบ้านสำหรับเด็กอาจเป็นสาเหตุให้ผู้ปกครองไม่ชอบให้เด็กทำการบ้านเพราะเมื่อเด็กทำไม่ได้ก็จะส่งผลให้เด็กเกิดความเครียดได้ ดังนั้นการให้การบ้านหรือการทำแบบฝึกหัดที่ดีต้องมีความเหมาะสมกับพัฒนาการและความสามารถของเด็ก ไม่มากเกินไปจนทำให้เด็กเกิดความเครียดได้ (มณฑิยา ทุมพันธ์.2546:20) ด้วยประเด็นนี้ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2546) จึงพัฒนาการบ้านแบบมีส่วนร่วมที่ให้ผู้ปกครองและเด็กได้ใช้เวลาร่วมกันสั้นๆซึ่งได้ผลดีทั้งเด็กและผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังมีพ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่เข้าใจว่าการศึกษาคือเรื่องของครูกับโรงเรียนเท่านั้นจึงยกบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาของบุตรหลานให้กับโรงเรียนทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.2543:คำนำ) ดังนั้นเมื่อทางโรงเรียนขอความร่วมมือเพื่อให้เด็กจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆไปโรงเรียนผู้ปกครองจึงเกิดความเบื่อหน่าย อาจเพราะไม่มีเวลาในการจัดเตรียมและคิดว่าเมื่อตนเองได้ส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนแล้วก็ไม่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องใดๆอีก และ

ผู้ปกครองยังมีความรู้สึกที่โรงเรียนเป็นของทางราชการ ชาวบ้านไม่ควรเข้าไปก้าวก่ายภายในโรงเรียน รวมทั้งการที่ผู้ปกครองอาจจะไม่เคยได้รับการสื่อสารจากทางโรงเรียนให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ

(สุนีย์. 2539:16) ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับ สิริินทร์ทิพย์ เกสร (2545:130) ที่พบว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความลำบากใจเมื่อต้องมีการติดต่อสื่อสารกับทางโรงเรียนเนื่องจากกลัวว่าโรงเรียนจะไม่นิยมรับความคิดเห็นของตน และกลัวว่าเมื่อแสดงความคิดเห็นใดๆออกไปแล้วก็อาจจะถูกตำหนิได้ส่งผลให้ความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับโรงเรียนในการเข้ามาติดต่อสื่อสาร ร่วมคิด ร่วมทำงานกับทางโรงเรียนมีสภาพการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย ส่วนในเรื่องของการตอบจดหมายหรือแบบสอบถามต่างๆของทางโรงเรียนแล้วทำให้ผู้ปกครองรู้สึกเบื่อหน่าย อาจเนื่องจากผู้ปกครองรู้สึกว่าตนเองเป็นเพียงคนนอกหรือเป็นเพียงผู้เข้าร่วมกิจกรรม (Attend) เท่านั้น เพราะมีส่วนร่วมอยู่เพียงระดับแสดงความคิดเห็น ส่วนบทบาทหลักของการทำงานยังคงเป็นครูหรือบุคลากรทางโรงเรียนนั่นเอง ซึ่งโดยแท้จริงแล้วนั้นผู้ปกครองจะสนใจมีส่วนร่วมในระดับปฏิบัติมากกว่า เช่น การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนภายในห้องเรียนของเด็ก เป็นต้น (สุมาลี คุ่มชัยสกุล. 2543:24)

1.3 ทิศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านการปฏิบัติ พบว่าผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีทัศนคติต่อการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.98$) สามารถอธิบายได้ว่าการศึกษาที่ผู้ปกครองมีแนวโน้มในการปฏิบัติที่ดีนั้นเป็นผลสืบเนื่องที่สัมพันธ์กับด้านความรู้และด้านความรู้สึกของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมที่โรงเรียนในระดับดีเช่นกัน ($\bar{X}=2.86$, $\bar{X}=3.01$ ตามลำดับ) สอดคล้องกับ ดวงเดือน พันธุมนาวัน (2535:5) ที่กล่าวว่า เมื่อบุคคลมีความรู้และความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วก็พร้อมที่จะกระทำการให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตนออกมาต่อสิ่งนั้นด้วย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีทัศนคติด้านการปฏิบัติต่อการมีส่วนร่วมที่โรงเรียนที่ดี มีข้อ 65 เมื่อผู้ปกครองได้รับจดหมายจากทางโรงเรียนจะเปิดอ่านและทำความเข้าใจกับข่าวสารนั้นๆทุกครั้ง ข้อ 82 เมื่อลูกถูกครูตำหนิผู้ปกครองจะรับฟังและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาพร้อมกับครูเสมอ ข้อ 72 ผู้ปกครองและเด็กจะช่วยกันจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมสำหรับการไปเรียนเสมอเพราะจะทำให้เด็กมีความใส่ใจต่อกิจกรรมการเรียนมากขึ้น ข้อ 80 ผู้ปกครองต้องการมาพบครูอยู่เสมอ เพราะรู้สึกอบอุ่นใจเมื่อได้รับการทักทายอย่างเป็นมิตรจากครู และข้อ 68 ผู้ปกครองมักจะอธิบายเพิ่มเติมในสิ่งต่างๆที่เด็กได้เรียนรู้จากโรงเรียนเพื่อให้เด็กเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งอธิบายได้ว่า

ผู้ปกครองจะเอาใจใส่ต่อการเรียนของเด็กโดยจะให้ความสนใจในเรื่องของสื่อการเรียนการสอน เพราะจะทำให้เด็กมีความเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้น และยังมีส่วนช่วยให้การเรียนประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี (เฉลิมชัย วาสะศิริ. 2533:131) เนื่องจากวัสดุอุปกรณ์ต่างๆซึ่งจัดเป็นสื่อการเรียนการสอนจะเป็นตัวกลางหรือตัวพาความรู้ไปสู่เด็ก เป็นตัวกระตุ้นให้เด็กสนใจและมองเห็นภาพชัดเจนซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2533:24-25) และเมื่อเด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆจากทางโรงเรียนมาแล้วผู้ปกครองก็มักจะอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้เด็กมีความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้นซึ่งการที่ผู้ปกครองช่วยเสริมความรู้ให้เด็กสอดคล้องกับสิ่งที่ได้เรียนรู้มาจากโรงเรียนจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็วและสามารถจดจำได้นาน (อรุณี หรดาล. 2536:63-65) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ น้ำทิพย์ เสือสารรัตน์ (2546:75) ที่พบว่า ผู้ปกครองร้อยละ 68.79 ให้ความสำคัญในการเสริมความรู้ให้สอดคล้องกับสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้จากโรงเรียน โดยจะสนทนากับเด็กเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนมาแล้วจากโรงเรียน นอกจากนี้ผู้ปกครองควร

มีบทบาทช่วยเหลือกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนและการเสริมประสบการณ์แก่นักเรียนที่บ้านโดยการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา กระตุ้นให้เด็กคิดแก้ปัญหา ทำกิจกรรมต่างๆหรือเสริมประสบการณ์ที่ช่วยเสริมความรู้ให้กับเด็กเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้มาจากโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งผู้ปกครองยังมีความหวังว่าครูคือผู้ที่ช่วยได้เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับเด็กเกิดขึ้น ด้วยความเชื่อที่ว่าครูคือผู้ที่รู้เรื่องเด็กมากที่สุด (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542:23) ดังนั้นเมื่อลูกถูกครูตำหนิผู้ปกครองจะรับฟังและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกับครู ซึ่งจะช่วยให้เกิดผลดีในการอบรมสั่งสอนเด็ก เพราะครูและผู้ปกครองจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ขอความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมของเด็ก แต่ทั้งนี้ครูอาจจะต้องเป็นฝ่ายเริ่มต้นในการสร้างสัมพันธภาพด้วยการเข้าหาผู้ปกครอง อาจจะเป็นการแสดงการยอมรับความคิดเห็นของพ่อแม่ ผู้ปกครองมากกว่าให้พ่อแม่ผู้ปกครองมาเป็นฝ่ายรับฟังครูเพียงอย่างเดียว (อภิญา เวชยชัย. 2544:36) ซึ่งจะไปสู่การมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันมากขึ้น ส่วนการที่ผู้ปกครองได้รับการทักทายเป็นมิตรจากครูแล้วทำให้รู้สึกอบอุ่นใจนั้นเป็นเพราะว่า ครูได้แสดงออกถึงบุคลิกภาพของครูปฐมวัยที่ดีที่ควรมี คือ เป็นผู้ที่ใจดี ร่าเริง มีความอบอุ่นเป็นมิตร (ประอร อิศรเสนา ณ อยุธยา. 2544 :25-36) อันเป็นบุคลิกภาพของครูที่ดี ที่นอกเหนือจากจะแต่งกายสะอาดเรียบร้อย พุดจาสุภาพไพเราะนุ่มนวล มีลักษณะเป็นผู้นำแล้ว ยังต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีอัธยาศัยไมตรีกับทุกคนอีกด้วย (วิไล ตั้งจิตสมคิด. 2544:149) ดังนั้นบุคลิกภาพอันแสดงถึงความเป็นมิตรของครูจึงทำให้ผู้ปกครองมีความรู้สึกที่ดีรู้สึกอบอุ่น รู้สึกถึงความเป็นมิตรทำให้กล้าที่จะมาพบครูเสมอ ส่วนเรื่องของการที่ผู้ปกครองได้รับจดหมายจากทางโรงเรียนแล้วจะเปิดอ่านทำความเข้าใจกับข่าวสารนั้นๆทุกครั้งนั้นเนื่องมาจากในปัจจุบันผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ค่อยจะมีเวลาว่างพอที่จะได้ติดต่อกับครู อาจเพราะติดภาระในการทำงาน ดังนั้นเมื่อทางโรงเรียนมีการแจ้งข่าวผ่านทางจดหมายไปยังผู้ปกครองจึงให้ความสนใจ เพราะจะช่วยให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานของทางโรงเรียนมากขึ้น ทำให้ผู้ปกครองสามารถช่วยเหลือเด็กในการเพิ่มพูนประสบการณ์อย่างเหมาะสมและยังช่วยลดความขัดแย้งในเรื่องของเป้าหมายและวิธีการจัดการศึกษาของทางโรงเรียนได้อีกด้วยซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ปกครองเป็นอย่างมาก (นิตยา ประพุดติกิจ. 2539:282) ผู้ปกครองจึงสนใจที่จะศึกษาทำความเข้าใจกับข่าวสารต่างๆที่ได้รับจากทางโรงเรียนเสมอ

ส่วนทัศนคติด้านการปฏิบัติต่อการมีส่วนร่วมของโรงเรียนที่ไม่ดีของผู้ปกครอง มีข้อ 74 ผู้ปกครองจะไม่ยอมเสียค่าใช้จ่ายใดๆที่นอกเหนือจากค่าบำรุงการศึกษาประจำปีเพิ่มเติมอีก ข้อ 89 ผู้ปกครองไม่ต้องการไปร่วมงานพิธีการต่างๆของโรงเรียนเพราะจะทำให้เสียเวลาในการทำงาน ข้อ 84 ผู้ปกครองจะไม่รับฟังคำตำหนิจากครูเกี่ยวกับบุตรหลานของตน เพราะคิดว่าครูไม่ควรตัดสินว่าเด็กทำผิดแต่ควรจะมี ความเข้าใจในปัญหาของเด็กมากกว่า และข้อ 81 ผู้ปกครองมักจะหลีกเลี่ยงการพบปะกับครู เนื่องจากครูไม่ค่อย พุดจากับผู้ปกครอง ซึ่งอภิปรายได้ว่า

พ่อแม่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เข้าใจว่าการจัดการศึกษาเป็นเรื่องของครูกับโรงเรียนเท่านั้น จึงยกบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาของบุตรหลานให้กับโรงเรียนทั้งหมด โดยคิดว่าตนเองไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องใดๆอีก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543:คำนำ) ส่วนผู้ปกครองมีหน้าที่เพียงแต่ชำระเงินในการศึกษาของลูกเท่านั้น เรื่องอื่นเป็นของทางโรงเรียนต้องจัดการเอง และเมื่อโรงเรียนต้องการให้ผู้ปกครองช่วยเหลือหรือสนับสนุนเพิ่มเติมบ้าง ผู้ปกครองจะตอบปฏิเสธโดยบอกว่าไม่มีเงิน (เพ็ญศรี

สมราง. 2545:72) และไม่ยอมที่จะเสียค่าใช้จ่ายใดๆเพิ่มเติมอีก อีกทั้งภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันค่อนข้าง

รัดตัว ผู้ปกครองมีความจำเป็นต้องออกไปทำงานนอกบ้านทั้งสองคน ทำให้ไม่มีเวลาที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของทางโรงเรียนได้ (อรุณี หรตล. 2536:72-75) เช่นเดียวกับงานวิจัยของ อภิญา เวชชัย (2544:152-153) ที่พบว่า ผู้ปกครองติดภาระกิจในการทำงานประจำทำให้ไม่มีเวลา และไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนได้บ่อยนักหรือไม่อาจเข้าร่วมได้เลยซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่า ผู้ปกครองไม่ต้องการไปร่วมงานพิธีการต่างๆของทางโรงเรียนเพราะจะทำให้เสียเวลาในการทำงาน ยิ่งผู้ปกครองและครูไม่ค่อยได้มีเวลาพบปะกัน อีกทั้งผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลามาร่วมงานมาร่วมกิจกรรมต่างๆกับทางโรงเรียนก็ยิ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและครูมีความห่างเหินกันมากขึ้น สมพันธภาพระหว่างผู้ปกครองและครูก็จะเป็นไปในลักษณะของความสัมพันธ์ที่เป็นทางการ ก่อให้เกิดความกดดัน และความคาดหวังจากแต่ละฝ่าย ผู้ปกครองจำนวนไม่น้อย รู้สึกว่าครูมีอำนาจเหนือตน ทำให้ครูและผู้ปกครองมีความไม่เท่าเทียมกันอยู่ และเมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติหรือการตัดสินใจผิดพลาดของเด็ก ครูก็จะใช้อำนาจที่มีอยู่เหนือผู้ปกครองและเด็กตัดสินว่าเด็กทำผิด (อภิญา เวชชัย. 2544:30) ซึ่งอาจเป็นการตัดสินที่ครูใช้อำนาจอย่างไม่ถูกต้อง เพราะครูควรจะมีใจในปัญหาของเด็กมากกว่าที่จะตัดสินว่าเด็กทำผิด อีกทั้งผู้ปกครองจะรู้สึกเชื่อลูกหลานมากกว่าการหาเหตุอันควร ซึ่งบางครั้งทำให้เกิดความเข้าใจผิดต่อกันได้ง่าย (ศิริทรรีร์ดี ทอปปาน. 2544:38) เช่นเด็กอาจเล่าประสบการณ์ต่างๆที่โรงเรียนให้พ่อแม่ ผู้ปกครองฟัง อาจเป็นทั้งทางบวกและทางลบที่ส่งผลให้พ่อแม่ ผู้ปกครองอาจไม่พอใจและไม่เข้าใจสภาพเด็กที่แท้จริง เพราะเด็กพูดตามที่เด็กคิดเอง ซึ่งพฤติกรรมหรือเหตุการณ์จริงมิได้เป็นอย่างที่เด็กคิดก็ได้ (พรณี ชุมพล. 2541:5-7) และเมื่อผู้ปกครองรู้สึกว่าครูตำหนิเด็กของตนแล้วก็พลอยทำให้รู้สึกไปว่าตนเองถูกตำหนิไปด้วย ดังนั้นเมื่อเด็กมีปัญหา ครูควรพยายามชี้ให้เห็นว่าผู้ปกครองและครูสามารถที่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือเด็กได้ โดยในการอภิปรายนั้นครูต้องพยายามดำเนินการด้วยความเยือกเย็นและไม่มุ่งหวังการเอาแพ้ชนะ พยายามเน้นให้ผู้ปกครองเห็นถึงความสำคัญของการวางแผนเพื่อความสำเร็จของเด็ก โดยพยายามอย่าให้ผู้ปกครองรู้สึกว่าตนถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ทำให้เด็กเกิดความบกพร่อง (พัชรี สวนแก้ว .2536:83) ส่วนเรื่องของผู้ปกครองที่มักจะหลีกเลี่ยงการพบปะกับครูนั้นอาจเนื่องมาจากประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experiences) ของบุคคลที่ส่งผลต่อทัศนคติ ดังที่ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526:91-93) กล่าวว่า ถ้าคนเรามีประสบการณ์ที่ไม่ดีจากการพบปะหรือติดต่อกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เราก็มักจะมีแนวโน้มที่จะมีความรู้สึกไม่ชอบบุคคลนั้นได้ เช่นเดียวกับผลการวิจัยซึ่งพบว่า ผู้ปกครองหลีกเลี่ยงการพบปะกับครู เพราะอาจจะเกิดความรู้สึกไม่ชอบครูที่ไม่พูดจากับตนเอง แต่โดยแท้จริงแล้วนั้นพ่อแม่ ผู้ปกครองและครูควรสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (อภิญา เวชชัย. 2544:30) เพราะจะทำให้เกิดความคุ้นเคยกันและสามารถที่จะให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์แก่กันในการช่วยเหลือและพัฒนาเด็กได้เป็นอย่างดี

2. เปรียบเทียบทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนจำแนกตามระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็ก ปรากฏผล ดังนี้

2.1 จากการเปรียบเทียบทัศนคติของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมของโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สามารถอธิบายได้ว่า ระดับความรู้ของครอบครัวส่งผลต่อการสร้างความสัมพันธ์กับทางโรงเรียนเนื่องจากพ่อแม่ที่ได้รับการศึกษาสูงจะมีความมั่นใจในการแลกเปลี่ยนความรู้กับครู ในทางตรงกันข้าม พ่อแม่ที่ได้รับการศึกษาน้อยจะรู้สึกไม่มั่นใจในการพูดคุยกับครู (นภเนตร ธรรม

บวร. 2541:34 ; อ้างอิงจาก Lareau.1987:47) จากการวิจัยนี้พบว่า ค่าเฉลี่ยของทัศนคติต่อการมีส่วนร่วม
ร่วมกับ

โรงเรียนของผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาสูง คือ ($\bar{X}=3.02$) ส่วนผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่ำคือ
($\bar{X}=2.82$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาสูงจะมีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสูง
กว่าผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่ำ ดังที่กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542ก.23) กล่าวว่า พ่อแม่ ผู้ปกครองที่มี
การศึกษาระดับสูง

ก็มีความมุ่งหวังจากโรงเรียนสูงต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยกิจกรรมของโรงเรียน ส่วนผู้ปกครองที่มี
การศึกษาน้อยก็ไม่อยากจะมาโรงเรียน เพราะเกรงว่าเมื่อครูเรียกไปพบไม่ทราบว่าจะพูดสิ่งใด ซึ่ง
สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
สำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสอนภาษาจีนที่พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับสูงมีความต้องการมีส่วน
ร่วมมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับกลางและระดับต่ำ และผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับกลางมีความ
ต้องการมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับต่ำ (เยาวนุช ทานาม. 2545:82)

2.2 จากการเปรียบเทียบทัศนคติของผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวแตกต่างกัน พบว่า ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยพบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวสูงมีทัศนคติ
ต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวต่ำ สามารถอธิบายได้ว่า
รายได้ต่อเดือนของครอบครัวส่งผลต่อฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ทั้งนี้ปัญหาเศรษฐกิจก็เป็นปัญหาที่
สำคัญในการดำรงชีวิต ทำให้ผู้ปกครองต้องออกไปทำมาหากินเพื่อเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นเหตุให้
ผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาสนใจ เอาใจใส่กับบุตรหลานของตนได้อย่างเต็มที่ ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนและมีส่วน
ร่วมในการศึกษามากนัก แต่ขณะเดียวกันเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ก็จะได้รับ
สนับสนุนด้านการศึกษา (ประทีป สยามชัย. 2536:58) เช่นเดียวกับลารู (Lareau.1987:47) ที่ได้
ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของครอบครัวต่างพื้นที่กับการมีส่วนร่วมพบว่า ในครอบครัวยากจน (Working-
class parents) มีแนวโน้มที่แบ่งแยกชีวิตครอบครัวออกจากสถาบันการศึกษา โดยพ่อแม่ยากจนจะวางใจ
ครูและมอบหน้าที่ความรับผิดชอบทั้งหมดไว้ที่โรงเรียน ในทางกลับกัน ครอบครัวที่ร่ำรวย (Upper-middle
class families) มีแนวโน้มที่จะให้เวลาและเตรียมเด็กสำหรับสังคมโรงเรียนมากขึ้น (นภเนตร ธรรม
บวร. 2541:34 ; อ้างอิงจาก Lareau. 1989:47) นอกจากนี้ ฌรงค์ ศรีสวัสดิ์ (2525:43) กล่าวว่า การมี
ส่วนร่วมของบุคคลมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ สถานภาพทางสังคมและสถานภาพทางเศรษฐกิจ โดยบุคคลที่มี
สถานภาพทางสังคมและมีรายได้ดีจะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของชุมชนมากกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคม
และเศรษฐกิจต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับกุลยา ตันติผลาชีวะ (2545ก : 71) ที่กล่าวว่า ผู้ปกครองที่มาจาก
ครอบครัวที่ต่างฐานะจะแสดงการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน คือ ผู้ปกครองที่มาจากครอบครัวฐานะปานกลาง
และสูง จะเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้ปกครองที่มาจากครอบครัวรายได้ต่ำ

2.3 จากการเปรียบเทียบทัศนคติของผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกัน พบว่า ผู้ปกครอง
เด็กปฐมวัยมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่สอดคล้องกับ
สมมติฐานที่ตั้งไว้สามารถอธิบายได้ว่า อาชีพของผู้ปกครองไม่ส่งผลต่อทัศนคติในการเข้ามามีส่วนร่วมกับ
โรงเรียนเนื่องจากเกิดภาวะวิกฤตที่มีมาอย่างยาวนานส่งผลกระทบต่อผู้ปกครองทุกคนในทุกสาขาอาชีพมา
นานแล้ว ดังนั้นอาชีพของผู้ปกครองจึงไม่มีผลกระทบต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับทาง
โรงเรียน (กวิณ เสือสกุล. 2546:79) ทั้งนี้ไม่ว่าผู้ปกครองจะประกอบอาชีพใดก็ตาม อาจจะเป็นอาชีพที่ต้อง

ทำงานตามเวลา ได้แก่ รัฐบาล รัฐวิสาหกิจ หรือประกอบอาชีพส่วนตัว อาชีพอิสระ หรือไม่ได้ประกอบอาชีพใดๆเลยก็ตาม ก็สามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษากับทางโรงเรียนได้ เพราะพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (มาตรา 8) และให้มีแนวการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้โดยให้มีการประสานความร่วมมือกับพ่อแม่ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนเพื่อร่วมกันในการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพและให้สถานศึกษาร่วมมือกับครอบครัว ชุมชน ในการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆเพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ (มาตรา 24 และมาตรา29) (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.2544:11-44) ดังนั้นผู้ปกครองในทุกกลุ่มอาชีพจึงสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาได้ ส่งผลให้ผู้ปกครองทุกกลุ่มอาชีพมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรภรณ์ นันทวงศ์ (2546:74) ที่พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่าผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพรับราชการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากที่สุดทั้งนี้อาจเพราะว่า ผู้ประกอบอาชีพรับราชการมีโอกาสรับรู้ข้อมูลและข่าวสารที่ถูกต้องได้ดีกว่าผู้ปกครองอาชีพอื่น อีกทั้งอาชีพรับราชการจะเข้าใจถึงระบบทางสังคมที่ดีกว่า เช่นเดียวกับเยวานุช ทานาม (2545: 85) ที่พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการกับรัฐวิสาหกิจ มีความต้องการในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยมากกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง ซึ่งสอดคล้องกับ กวิน เสือสกุล (2546:74-75) ที่พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างและค้าขาย ทำให้มีข้อจำกัดเรื่องเวลา ส่งผลให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาในโรงเรียนและชุมชนอยู่ในระดับต่ำ แต่ในอีกด้านหนึ่งจากผลการวิจัยเรื่อง บทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูในการพัฒนาเด็กและเยาวชนกลับพบว่า ผู้ปกครองไม่สามารถให้ความร่วมมือกับโรงเรียนได้อย่างเต็มที่เพราะอาชีพของผู้ปกครองส่วนใหญ่ คือ รับราชการ ดังนั้นจึงไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนเนื่องจากตรงกับเวลาทำงานของตน (ชุมพร ยงกิตติกุล และคณะ .2534:บทคัดย่อ)

2.4 จากการเปรียบเทียบทัศนคติของผู้ปกครองที่มีความสัมพันธ์กับเด็กแตกต่างกัน พบว่า ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้สามารถอภิปรายได้ว่าในปัจจุบันสังคมไทยยังประกอบไปด้วยครอบครัวขยายและครอบครัวเดี่ยว ซึ่งครอบครัวขยาย (Extended family) เป็นลักษณะครอบครัวใหญ่ บุคคลในครอบครัวนอกจากพ่อแม่ ลูก แล้วยังมีญาติอยู่ร่วมด้วย เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ป้า น้า อา ส่วนครอบครัวเดี่ยว (Nuclear family) เป็นครอบครัวขนาดเล็กที่มีพ่อแม่ ลูกเป็นสมาชิกในครอบครัว แต่หลัง พ.ศ.2528 เป็นต้นมาสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542ก:112) ในครอบครัวขนาดเล็ก พ่อแม่จะเป็นผู้เลี้ยงดูลูกด้วยตนเอง พ่อแม่กับลูกจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันมาก ส่วนในครอบครัวขนาดใหญ่หรือครอบครัวขยายที่มีปู่ ย่า ตา ยาย เด็กมักจะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลเหล่านั้นมากกว่าพ่อแม่ โดยเฉพาะเด็กที่ยังไม่เข้าโรงเรียน (พัชรี สวนแก้ว. 2545:146) และครอบครัวที่มีมารดาอยู่ในช่วงอายุวัยรุ่น ปู่ย่าตายาย จะมีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดูเด็ก (จรรยา สุวรรณทัตและคณะ. 2529:17 ; อ้างอิงจาก Brubaker.1983:64) นอกจากนี้จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมปัจจุบันทำให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ทำให้เวลาในการเลี้ยงดูลูกของผู้หญิงน้อยลง ดังนั้นผู้ชายหรือพ่อจึงควรมีบทบาทในการเลี้ยงดูลูกมากขึ้นเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของแม่ (อุไรวรรณ คณิงเกษมสุข. 2541:คำนำ) สอดคล้องกับ นภเนตร ธรรมบวร (2541:24-25) ที่กล่าวว่า พ่อถือเป็นบุคคล

ที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าแม่ในการอบรมเลี้ยงดูลูก จึงควรมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง โดยไม่ถือว่าภาระดังกล่าวเป็นของแม่แต่เพียงผู้เดียว ทั้งพ่อและแม่มีบทบาทสำคัญในการสอนลูกให้มีความมั่นใจในตนเอง ช่วยเหลือตนเอง แก้ปัญหาต่างๆของตนเองได้ ฉะนั้นพ่อแม่จึงจำเป็นต้องใกล้ชิดกับลูกให้มากขึ้น เป็นที่ปรึกษาและตอบปัญหาของลูกได้สร้างบรรยากาศในบ้านให้อบอุ่นด้วยความรัก ช่วยให้ลูกประสบความสำเร็จในชีวิต รู้จักแสดงความรู้สึกและข้อคิดเห็นของตนเอง มีความคิดริเริ่ม และสามารถจัดการกับตนเองและสถานการณ์ต่างๆได้เป็นอย่างดี โดยที่พ่อแม่จำเป็นต้องให้การเลี้ยงดูเพื่อเสริมสร้างสุขภาพทางกายและจิตใจ เสริมสร้างวินัย ศีลธรรม จริยธรรมและขนบธรรมเนียมอันดีงาม รวมทั้งส่งเสริมให้ลูกมีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย ความสนใจและสติปัญญา (อำเภอพรรณ ปัญญาโรจน์. 2545 : 33-37) จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นจะพบว่า ไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ล้วนแต่มีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดูเด็กด้วยกันทั้งสิ้น และเมื่อถึงวัยที่เด็กจะต้องเข้าโรงเรียน บุคคลต่างๆเหล่านี้ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นผู้ปกครองของเด็กก็ควรที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับทางโรงเรียน ดังที่ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายในการส่งเสริมให้ผู้ปกครองและครอบครัวมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมของโรงเรียน รวมทั้งกำหนดสาระบัญญัติในกฎหมายแม่บทการศึกษาแห่งชาติให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมโดยมีหน้าที่รับผิดชอบให้เด็กของตนได้รับการศึกษาเต็มเวลา เหมาะสมกับระดับอายุ ความสามารถ และความต้องการพิเศษ เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นทั้งด้านการบริหาร การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหรือบุคคลที่อยู่ในความดูแล และควรได้รับการติดต่ออย่างสม่ำเสมอในทุกๆระดับชั้นการศึกษา(นภเนตร ธรรมบวร. 2541:53-54) ซึ่งเป็นการสนับสนุนว่าความแตกต่างของความสัมพันธ์กับเด็กของผู้ปกครองไม่มีผลต่อทัศนคติของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมกับ

โรงเรียน และจากผลจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ผู้ปกครองไม่ว่าจะเป็นบิดา มารดา หรือผู้ปกครองเด็กมีทัศนคติต่อการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของผู้ปกครองในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า บิดามารดามีส่วนสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาให้กับนักเรียนทั้งที่บ้าน โรงเรียนและชุมชน โดยบิดามารดาจะทำหน้าที่คอยห่วงใย ให้กำลังใจ และให้ความสนใจในเรื่องการเรียน คอยพูดคุย เอาใจใส่ดูแลเด็กทำการบ้าน หรือทำกิจกรรมต่างๆกับเด็กรวมทั้งทำหน้าที่คอยติดต่อประสานงานกับโรงเรียน ทำหน้าที่เป็นอาสาสมัคร เข้าไปมีส่วนร่วมตัดสินใจในงานกิจกรรมต่างๆร่วมกับทางโรงเรียนรวมทั้งเป็นผู้นำนักเรียน ครู เข้าไปศึกษาเรียนรู้เรื่องราวต่างๆในชุมชนมากกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติอันได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อาของเด็ก (กวิณ เสือสกุล. 2546:64-65)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรสนับสนุนให้ครูและผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันมากขึ้น เช่น จัดให้มีเวลาได้พบปะกัน นอกเหนือจากเวลารับส่งบุตรหลานตามเวลาปกติ เพื่อจะได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอซึ่งจะเป็นการส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับผู้ปกครองให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น
2. ควรจะมีการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเพิ่มเติมในเรื่องของการสานต่อการเรียนรู้ระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองรู้บทบาทหน้าที่ของตนในการส่งเสริมสนับสนุนเด็กให้สอดคล้องกันกับการจัดการศึกษาของทางโรงเรียน

3. ควรมีการปรับพฤติกรรม ส่งเสริมบุคลิกภาพของครูให้เหมาะสมในการเป็นผู้นำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน

4. ควรสนับสนุนให้กลุ่มของผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยมีโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนให้มากขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีฐานะปานกลางและค่อนข้างยากจนโดยการจัดสรรเวลาที่เหมาะสม หาเวลาที่สะดวกจากเวลาการทำงานปกติเข้ามาช่วยเหลือทำงานร่วมกับทางโรงเรียนตามกำลังความสามารถของผู้ปกครอง

5. ผู้บริหารควรมีนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมภายในโรงเรียนให้เหมาะสมกับสถานศึกษาของตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของผู้ปกครองต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนแต่ละขนาด

2. ควรมีการศึกษาถึงความต้องการและทัศนคติของครูและผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัยต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียน

3. ควรมีการศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมในโรงเรียนในสังกัดอื่นๆ เช่น สถานศึกษาเอกชน หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในสังกัดหน่วยงานอื่นๆ

4. ควรมีการศึกษาถึงปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน

5. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของเด็กจากการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กวิณ เสือสกุล. (2546). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของผู้ปกครองในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.*
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). *คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช 2540 อายุ 3-6 ปี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.*
- กิตติชัย การโสภาน. (2536). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การศึกษานอกระบบ). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.*
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2541,มกราคม). "วิธีการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองและสารสนเทศที่ผู้ปกครองเด็กอนุบาลต้องการ," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 2 (1) : 64-74.
- _____. (2542ก). *การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. (2542ข,ตุลาคม). "ความน่าจะเป็นของการศึกษาปฐมวัย," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 3 (4) : 9-19.
- _____. (2544ก,ตุลาคม). "การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5 (4) : 30-37.
- _____. (2544ข,กรกฎาคม). "สนทนากับผู้ปกครอง: การเรียนระดับอนุบาล," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5(3) : 56-62.
- _____. (2545ก). *รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ็ดดิสัน เพรสโปรดักส์ จำกัด.
- _____. (2545ข,ตุลาคม). "การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง : พันธกิจของครูปฐมวัย," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 6(4) : 68-73.
- _____. (2546). *รูปแบบการบ้านที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับเด็ก*. รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ. กรุงเทพฯ : ฉบับอัดสำเนา
- กรมประชาสัมพันธ์. (2523). *เด็กก่อนวัยเรียน*. นนทบุรี : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงบ้านปากเกร็ด.
- กรมวิชาการ. (2541,สิงหาคม). "บทบาทของพ่อแม่ในการจัดการศึกษาให้กับบุตร," *วารสารการศึกษานอกโรงเรียน*. 1(9) : 16-22.
- กองวิชาการ. (2545). *นโยบายและแผนสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีงบประมาณ 2545-2549*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงพิมพ์อักษรไทย.
- กัมภณฑ์ จุนโท. (2543,ตุลาคม). "ปฏิรูปการศึกษาให้ได้ผล : จุดเริ่มต้นที่ผู้ปกครอง," *วารสารวิชาการ* 3 (10) : 37.
- งามตา วณิชานนท์. (2534). *เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสังคม สศ.331*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- จรรยา บัณฑิตกุล และคณะ. (2537). *ชีวิตและงานของ ราวี ทองสวัสดิ์*. กรุงเทพฯ : แปลน พับลิชชิง.

- จรรยา สุวรรณทัตและคณะ. (2529). *ทัศนคติของปู่ย่าตายายและบิดามารดาที่มีต่อกันในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และผลที่มีต่อลักษณะพฤติกรรมบางประการของเด็ก*. กรุงเทพฯ : บุรพาติลป์การพิมพ์.
- จันทร์เพ็ญ กาญจนรัตน์. (2528). *การอนุบาลศึกษา*. เอกสารประกอบการเรียน .กรุงเทพฯ .
- จินตนา หมู่ผึ้ง. (2525). *การอนุบาลศึกษา*. กรุงเทพฯ : อักษรการพิมพ์.
- เฉลิมชัย วาสะศิริ. (2533). *บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามการรับรู้ของครูและนักเรียน*. วิทยานิพนธ์ คม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เฉลียว บุรีภักดี. (2517). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2531). *เอกสารประกอบการศึกษา วิชา ปว.541 การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร.
- ชิดหทัย ผลานันต์. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- ชุมพร ยงกิตติกุล และคณะ. (2534). *บทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูในการพัฒนาเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2544). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2520). *การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- เชียรศรี วิวิธสิริ. (2527). *สื่อสำหรับการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2533). *สื่อการสอนระดับประถมศึกษา*. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- ณรงค์ ศรีสวัสดิ์. (2525). *การสำรวจวัดทัศนคติของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 จังหวัดต่อโครงการปลูกป่าที่ชุมชน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงพร สถาปนกุล. (2545). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลเอกชน_ กรุงเทพมหานคร*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธุ์มนาวิน. (2533). *การวัดทัศนคติเพื่อทำนายพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- ทวีรัชต์. (2546, พฤศจิกายน). "การบ้านนี้ของใคร," *แม่และเด็ก*. 27 (381) : 77-79.
- นิภาพรรณ หงษ์ชูเกียรติ. (2544). *สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา ประพฤติกิจ. (2539). *การพัฒนาเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- นงเนตร ธรรมบวร. (2541). *บทบาทของครอบครัวกับการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- น้ำทิพย์ เสือสารรัตน์. (2546). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.*
- บัณฑิต พรสินชัย. (2532). *การศึกษาสภาพการบริหารของสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ในเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.*
- บุบผาสวัสดิ์ รัชชดาตะนันท์ (สวัสดิชูโต). (2540,ตุลาคม). "ทัศนะการศึกษาปฐมวัย:ปัจจัยจำเป็นสำหรับการศึกษปฐมวัย," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 2(4) : 5-8.
- ปณิตา นิตยาพร. (2542,พฤษภาคม). "การบ้านวิธีการเรียนรู้," *วิชาการ*. 2(5) : 31-32.
- ประทีป สยามชัย. (2536). *สารัตถทางสังคมวิทยาการศึกษา:กระบวนการทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตร.*
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). *ทัศนคติการวัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.*
- ประมวญ ดิถคินสัน. (2536). *เมื่อลูกรักได้ครูดี. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.*
- ประอร อิศรเสนา ณ อยุธยา. (2544,เมษายน). "ความสำเร็จของการศึกษาปฐมวัย," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5(2) : 25-36.
- ปัทมา ธีรานุรักษ์. (2539). *การพัฒนาโปรแกรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กวัยอนุบาล.วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- ปิยรัตน์ พรรณรังษี. (2546). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการมารับบริการทางการแพทย์ของประชาชนที่บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้าของโรงพยาบาลในสังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท คศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.*
- พนิจดา วีระชาติ. (2542). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.*
- พัชรี สวนแก้ว. (2536). *การแนะแนวผู้ปกครองเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดวงกมล.*
- _____. (2545). *จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดวงกมล.*
- พรรณิ ชุมพล. (2541,ตุลาคม). "การให้ความรู้ผู้ปกครอง:บทบาทครูอนุบาล," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 2(4) : 5-7.
- พิชญ์ ประเสริฐสุข. (2545,ตุลาคม). "การศึกษาปฐมวัยกับสุขภาพ," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 6 (4) : 6 .
- พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์. (2532). *โรงเรียนและชุมชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- พิมพ์พามา มี. (2540). *ความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (ประถมศึกษา) . เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.*
- พูนสุข บุญยสวัสดิ์. (2544). *การสอนเขียนเบื้องต้น : เมื่อหนูน้อยหัดเขียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

- เพ็ญศรี สมร่าง. (2545). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง*. วิทยานิพนธ์ คบ.ม. (การบริหารการศึกษา). ลำปาง : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏลำปาง. ถ่ายเอกสาร.
- พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ และ พูนสุข บุญสวัสดิ์. (2537). "ความร่วมมือระหว่างครูและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการปฐมวัยศึกษา," ในเอกสารการสอนชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 9 – 12 สาขาวิชาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช . นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พวงผกา จิตติยศรา. (2543). *สภาพและปัญหาการบริหารงานระดับก่อนประถมศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2524). *เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2538). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร .
- ไพศาล หวังพานิช. (2523). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภัทรภรณ์ นันทวงศ์. (2546). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครลำปาง*. วิทยานิพนธ์ คบ.ม. (การบริหารการศึกษา). ลำปาง : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏลำปาง. ถ่ายเอกสาร.
- มะเตือ เสมา. (2531, กุมภาพันธ์-มีนาคม) "การบ้านกับนักเรียน ครูและผู้ปกครอง," *วารสารแนะแนว*. 22 (115) : 36-38.
- มณฑิยา ทุมพันธ์. (2546). *บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ใช้การบ้านแบบมีส่วนร่วม*. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- ยาใจ แสงศักดิ์. (2529, ตุลาคม-พฤศจิกายน). "บทบาทของผู้ปกครองต่องานแนะแนว," *วารสารแนะแนว*. 21 (107) : 6-7.
- เยาวนุช ทานาม. (2545). *การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนภาษาจีน*. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2525). *กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- _____. (2542ก). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : เอพี กราฟฟิกส์ ดีไซน์.
- _____. (2542ข). *การศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : เอพี กราฟฟิกส์ ดีไซน์.
- ระวี เนตาไพบ. (2545). *บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกระบี่*. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- รวีวรรณ อังคนานุรักษ์. (2533). *การวัดทัศนคติเบื้องต้น*. เอกสารคำสอนวิชา วผ 306 . ชลบุรี : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราตี ทองสวัสดิ์ และคนอื่นๆ. (2529). *การจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กและการศึกษาดูงาน*. เอกสารชุดอบรมหน่วยที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- รุ่ง แก้วแดง. (2541). *ปฏิวัติการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- _____ . (2543). *ปฏิรูปการศึกษา ผู้เรียนสำคัญที่สุด ฉบับพ่อแม่*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี .
- โรเบิร์ต อี ซิลเวอร์แมน. (2539). *จิตวิทยาทั่วไป, แปลและเรียบเรียงโดย สุภาณี สนธิรัตน์ และคณะ*. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- ล้วน สายยศ และ อังคนา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5 . กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วารภรณ์ วิธานธรรม. (2533). *ความคาดหวังต่อหลักสูตรอนุบาลศึกษาของผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วารภรณ์ รักวิชัย. (2540). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ แกรมมี่ .
- วัฒนา ชันทะชา. (2543). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนา ศรีสัตย์วาจา. (2535). *จิตวิทยาทัศนคติ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2542). *การวิจัยการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : โปรแกรมวิชาการวัดผลทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538,กุมภาพันธ์-มีนาคม). "ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย:เรื่องง่ายๆที่บางครั้งก็พลาดได้," *วารสารการวิจัยทางการศึกษา*. 18(3) : 8-11 .
- วิไล ตั้งจิตสมคิด. (2544). *การศึกษาและความเป็นครูไทย*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ศศิลักษณ์ ขยันกิจ. (2544). *การพัฒนาโปรแกรมการใช้สารนิทัศน์เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครูในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอนุบาล*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย) . กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ สุนทรเสถณี. (2531). *เจตคติ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา.
- ศิริพรรณ ยิ้มย่อง. (2544,เมษายน). "การจัดประสบการณ์ระดับอนุบาลศึกษา," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5(2) : 45-53.
- ศิรินทร์รัตน์ ทองปาน. (2544). *รูปแบบและบทบาทการมีส่วนร่วมที่พึงประสงค์ของผู้ปกครอง : ศึกษาเฉพาะกรณีที่เป็นกรรมการโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- โศจิลักษณ์ กมลศักดิ์วิกุล. (2539). *บทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์) . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สมาคมการศึกษาปฐมวัยนานาชาติ. (2535). *บทบาทครอบครัวกับการศึกษา*. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

- สิรินทร์ทิพย์ เกสร. (2545). *บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้นำชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ คบ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนคร. ถ่ายเอกสาร.
- สุภวัฒน์ อุภารัตน์. (2541,สิงหาคม). "มาทำความเข้าใจการบ้านของลูกกันสักนิด," *การศึกษาเอกชน*. 8(79) : 17.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา.(2536,ตุลาคม-ธันวาคม). "ผู้ปกครองครูคนแรกของลูก," *วารสารครูปริทัศน์*. 18 : 106-109.
- สุวดี สุขะโมสกุล. (2532). *การศึกษาบทบาทสมาคมผู้ปกครองและครูในการให้สวัสดิการแก่นักเรียน*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุดารัตน์ วัฒนาพฤกษา. (2545). *บทบาทของครูใหญ่ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตการศึกษาที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุมาลี คุ่มชัยสกุล. (2543). *รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของเด็กปฐมวัยในเขตเมืองเชียงใหม่*. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .
- _____ . (2544,มกราคม). "การสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของเด็กปฐมวัย," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5(1) : 12-19.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2545). *การจัดการศึกษานอกระบบเพื่อการศึกษาตลอดชีวิตตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุมาลี สังข์ศรี และ วีรฉัตร สุบัญญัติ. (2534). "ประชาชนกับการพัฒนาและการใช้สื่อการศึกษานอกระบบ" *การพัฒนาและการใช้สื่อการศึกษานอกระบบ เล่มที่ 1* หน่วยที่ 1-8. มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาราช.
- สมณฑา พรหมบุญ. (2544,มกราคม). "การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5(1) : 8-11.
- สุนีย์. (2539). "สองมือของพ่อแม่พัฒนาการศึกษา," *วารสารแนะแนว*. 30(163) : 15-19.
- สุเรขา. (2544,กรกฎาคม). "สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนด้วยการบ้าน," *สานปฏิรูป*. 4(40) : 30.
- สุโท เจริญสุข. (2520). *จิตวิทยาวัยรุ่นฉบับมาตรฐาน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานการศึกษา กอววิชาการ. (2546). *สถิติจำนวนนักเรียน / ห้องเรียน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546*. กรุงเทพฯ : สำนักงานการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544ก). *นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0-5ปี) พ.ศ.2545-2549*. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค.
- _____ .(2544ข,กันยายน). "ปฏิรูปการศึกษาก้าวหน้าสู่ปีที่ 3," *รายงานปฏิรูปการศึกษา 3* (45) : 1-16.
- _____ .(2544ค). *รายงานการศึกษาเรื่อง ความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2539). *คู่มือการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร. (2544). *เอกสารประกอบการนำเสนอแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2545-2549)*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสถาบันนโยบายสังคมและเศรษฐกิจ.
- สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา สหประชาชาติ. (2529). *6ปี แรกของชีวิต*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2524). "การวัดทัศนคติและความสนใจ," *การวัดผลทางการศึกษา*. 3 (2) : 7 – 13.
- หรรษา นิลวิเชียร. (2535). *ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- อนันท์ตา โปษะกฤษณะ. (2541, เมษายน). "ทัศนะการศึกษาปฐมวัย:ความหมายของการศึกษาปฐมวัย," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 2(2) : 6-9.
- อนุพล มานะสารวุฒิ. (2543). *ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสันติศึกษา จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์(บริหารการศึกษา) . เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- อรุณี หรดาล. (2536). "ผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัย" ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา*. หน่วยที่ 13-15 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาราช .นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- . (2537) "แนวการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย" *แนวการศึกษาชุดวิชาสัมมนาการศึกษาปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 4-7*. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- อภิญา เวชชัย. (2544) *รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อภิชาติ เศรษฐกิจกิจการ. (2539,มิถุนายน). "ความคาดหวังของพ่อแม่ต่อการศึกษาของลูก," *วารสารแนว* *แนว*. 30 : 20-25.
- อารยา วัฒนกิจ. (2526). *ปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี*.วิทยานิพนธ์.กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อุทัย ดุลยเกษม. (2531). *พุทธศาสนากับการศึกษาไทย:แนวคิดและประสบการณ์*. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). *รายงานการวิจัย "การศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน"*. กรุงเทพฯ : อรุณลาดพร้าว.
- อุบล ภัทระ. (2535). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของครูมัธยม*. ปรินิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- อรนุช ลิ้มศิริ. (2535,สิงหาคม). "การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย," *รวมคำแหง* . 15 (2) : 64-73.
- Bell , M.L. (1992). *A study to determine why parents do or do not participate in the education of Their middle school children*. (On-line). Abstract from : UMI ProQuest Digital Dissertation .
- Davis , C.J. (1997). *Mountain pointe high school parent , teacher , and administrator perceptions regarding parent participation in decition-making (Arizona)*. (On-line). Abstract from : UMI Company Dissertation .

- DelliColli , J.M. (1998). *Attitudes and perspectives of uninvolved middle school parents regarding the concept of school uninvolved* . (On-line). Abstract from : UMI ProQuest Digital Dissertation .
- Laughman , Sharon Ann. (2000). *The Effects of a parent education program on student achievement , parental involvement and attitude*. (On-line). Abstract from : DAO Dissertation .
- Levine , D.U. and Levine , R.F. (1996). *Society and Education*. 9 th ed. Needham heights , Mass: A Simon & Schuster Company.
- Macon , R.A. (1999). "Positive relationships between parent school involvement and public school inner-city," *School Psychology Review* . 28 , Issue 3.
- Pena , D.C. (2000). Parent involvement : Influencing factors and implication. *Journal of Education Reseach* . 94 (1) : 42 – 54.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รศ.ดร.อารี พันธุ์มณี อาจารย์พิเศษประจำภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
2. รศ.วราภรณ์ รักวิชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประถม)
3. อาจารย์พิชิต เย็นทรวง ผู้อำนวยการโรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล)

ภาคผนวก ข
รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สำนักงานเขตบางกะปิ

1. โรงเรียนวัดเทพศิลา
2. โรงเรียนวัดศรีบุญเรือง
3. โรงเรียนบ้านบางกะปิ

สำนักงานเขตบางขุนเทียน

1. โรงเรียนวัดกก
2. โรงเรียนวัดเลา
3. โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา

สำนักงานเขตภาษีเจริญ

1. โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานฆ่า)
2. โรงเรียนวัดโตนด
3. โรงเรียนวัดนิมมานรดี

สำนักงานเขตประเวศ

1. โรงเรียนวัดกระทุ่มเสือปลา
2. โรงเรียนสุเหร่าบึงหนองบอน
3. โรงเรียนสุเหร่าบ้านม้า

สำนักงานเขตดุสิต

1. โรงเรียนวัดประหาระบือธรรม
2. โรงเรียนเบญจมบพิตร
3. โรงเรียนสุโขทัย

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน
 - () ต่ำกว่าประถมศึกษา
 - () การศึกษาชั้นพื้นฐาน (ประถมศึกษา / มัธยมศึกษา / ปวช. / ปวส.)
 - () การศึกษาอุดมศึกษา (ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป)

2. รายได้ต่อเดือนของครอบครัว คือ (ให้ตอบตามรายได้หลัก)
 - () น้อยกว่า หรือเท่ากับ 5,000 บาท
 - () ตั้งแต่ 5,001 – 10,000 บาท
 - () มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป

3. อาชีพของท่านในขณะนี้ คือ
 - () รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ / ลูกจ้างเงินเดือนประจำ
 - () อาชีพอิสระ คือ ค่าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัว
 - () งานบ้าน คือ ไม่มีรายได้จากการทำงาน

4. ความสัมพันธ์กับเด็ก คือ
 - () บิดา
 - () มารดา
 - () ผู้อุปการะ (บิดาหรือมารดาบุญธรรม หรือ ญาติ)

**ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร**

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านที่มีต่อการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเพียง 1 ช่อง

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ ที่	รายการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ระดับทัศนคติของผู้ปกครอง			
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด
0	ผู้ปกครองและครูควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก ซึ่งกันและกัน เพราะจะทำให้ช่วยพัฒนาและแก้ไขปัญหา ของเด็กได้ดี		✓		

ด้านความรู้ในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

ข้อ ที่	รายการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ระดับทัศนคติของผู้ปกครอง			
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด
1	การเป็นผู้ช่วยครูในการสอนมีหลายวิธี ท่านสามารถ เลือกกิจกรรมที่ช่วยเหลือคุณครูในการสอนได้ตามความ สนใจและความสามารถของตนเอง				
2	อาชีพของผู้ปกครองเป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก ดังนั้นท่าน สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับอาชีพต่างๆเพื่อเสริม ประสบการณ์ความรู้ให้แก่เด็กได้				
3	การจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ ควรมีกิจกรรมเดียวเพื่อ ท่านจะได้ช่วยเหลือครูในการดูแลเด็กทำกิจกรรมได้ โดยสะดวก				
4	การเข้ามาเป็นวิทยากรนอกจากจะทำให้ท่านได้ใกล้ชิด กับเด็กและสามารถช่วยเหลือลูกของตนเองมากขึ้นยัง ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ในการเรียนการสอนที่ หลากหลาย				
5	การที่ผู้ปกครองตอบจดหมายหรือแบบสอบถามเพื่อให้ ข้อมูลย้อนกลับไปยังโรงเรียนด้วยตนเองเสมอ จะทำให้ รู้จักลูกของตนเองอย่างชัดเจน				

ข้อ ที่	รายการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ระดับทัศนคติของผู้ปกครอง			
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด
6	การหาความรู้เพิ่มเติมจากสื่อมวลชนทางสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ที่ทางโรงเรียนแนะนำช่วยให้ผู้ปกครองสามารถพัฒนาตนเองในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานได้				
7	การเสนอหัวข้อในการอบรมสัมมนาที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่ผู้ปกครองเป็นสิ่งที่ท่านควรปฏิบัติ เพราะจะทำให้ได้รับความรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจของท่าน				
8	การอบรมสัมมนาส่วนใหญ่ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เป็นเรื่องของการดำเนินงานในโรงเรียนไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับท่านเป็นพิเศษ				
9	โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติมจากสื่อมวลชนทางสิ่งพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ที่ทางโรงเรียนแนะนำให้ นั้นทำได้ค่อนข้างยากท่านจึงไม่ได้สนใจ				
10	การร่วมมือของผู้ปกครองในการทำงานที่คุณครูมอบหมายกับเด็ก เช่น งานประดิษฐ์ จะทำให้เด็กสนุกสนานและเห็นความสำคัญในงานที่ทำมากขึ้น				
11	การพบปะสนทนากันอย่างสม่ำเสมอระหว่างครูกับผู้ปกครอง จะทำให้ท่านได้รู้ข้อมูลของเด็กเมื่ออยู่ที่โรงเรียนได้มากขึ้น				
12	การที่ท่านจัดหาแบบฝึกหัดมาให้เด็กได้ฝึกเขียน ฝึกอ่าน มากๆ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กเรียนดี				
13	ถ้าครูได้รับทราบข้อมูลที่เป็นปัญหาของเด็กจากท่านมากเกินไปจะทำให้เกิดอคติต่อเด็กได้				
14	การที่ท่านช่วยดูแลเด็กทำการบ้านทำให้เด็กมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น				
15	ท่านไม่จำเป็นต้องเข้าไปช่วยเหลือดูแลเด็กเมื่ออยู่ที่โรงเรียนเพราะเป็นหน้าที่โดยตรงของครูอยู่แล้ว				
16	ท่านมีส่วนร่วมอย่างมากในการให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานของโรงเรียน				
17	การบริจาคทรัพย์สินหรือสิ่งของให้กับทางโรงเรียนเป็นการร่วมมือกับทางโรงเรียนที่ดีมากกว่าการให้ท่านมาร่วมงานกับโรงเรียน				

ข้อ ที่	รายการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ระดับทัศนคติของผู้ปกครอง			
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด
18	การเข้ามาช่วยเหลือครูในการประกอบอาหารกลางวันหรือช่วยครูพาเด็กไปทัศนศึกษาทำให้ท่านได้รู้พฤติกรรมของเด็กที่โรงเรียน และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ร่วมกับเด็ก				
19	การปรับปรุงพัฒนาการทำงานภายในโรงเรียนเป็นหน้าที่โดยตรงของครูและผู้บริหารไม่เกี่ยวข้องกับท่าน				
20	การบริจาคทรัพย์สินรวมทั้งสิ่งของให้กับทางโรงเรียนจะช่วยส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ				
21	การมาเยี่ยมบ้านของครูเป็นการรบกวนเวลาส่วนตัว รบกวนการทำงานของท่าน				
22	ผู้ปกครองและครูควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเด็กซึ่งกันและกัน เพราะจะทำให้ช่วยพัฒนาและแก้ไขปัญหาของเด็กได้ดี				
23	ครูจะเรียกพบผู้ปกครองก็ต่อเมื่อเวลาที่เด็กมีปัญหาเท่านั้น				
24	เมื่อท่านส่งบุตรหลานถึงโรงเรียนเรียบร้อยแล้วควรรีบกลับทันที เนื่องจากการเฝ้าสังเกตเด็กเป็นเวลานานทำให้ครูรู้สึกอึดอัด ไม่รู้จะวางตัวกับท่านอย่างไร				
25	หน้าที่สำคัญของครูอย่างหนึ่งคือการแสดงน้ำใจต่อท่าน โดยให้ความช่วยเหลือเมื่อท่านมีปัญหาเกี่ยวกับเด็ก				
26	การนัดประชุมต่างๆ รวมถึงการเชิญผู้ปกครองมาร่วมงานของโรงเรียนเป็นประจำ ทำให้ท่านไม่สามารถมาร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนได้				
27	ผู้บริหารมักจะพูดแต่เรื่องวิชาการ และอธิบายในสิ่งที่ท่านไม่ค่อยเข้าใจ				
28	การที่ท่านเข้าไปติดต่อเพื่อปรึกษาหารือกับผู้บริหารในเวลาใดก็ตามจะเป็นการรบกวนเนื่องจากผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบงานในโรงเรียนมากมาย				
29	ท่านจะมีความเข้าใจชัดเจนมากที่สุดเมื่อได้รับฟังนโยบายการจัดการศึกษาของทางโรงเรียนจากผู้บริหาร				
30	การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมของโรงเรียนทำให้ท่านมีโอกาสนในการให้คำแนะนำ และร่วมปฏิบัติงานกับผู้บริหารเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน				

ด้านความรู้สึกในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

ข้อ ที่	รายการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ระดับทัศนคติของผู้ปกครอง			
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด
31	ท่านรู้สึกว่าการช่วยเหลือคุณครูในการเตรียมสื่อ อุปกรณ์ การสอนเป็นหน้าที่สำคัญซึ่งจะช่วยให้ครูจัดกิจกรรม การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น				
32	ท่านกลัวว่าการเข้ามาสอนเด็กจะทำให้เด็กต้องเสียเวลา ในการเรียนตามปกติ				
33	ท่านรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เข้ามีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากร เพื่อให้ความรู้แก่เด็กตามความสามารถและความถนัด				
34	ท่านไม่มาเป็นวิทยากรเพราะกลัวว่าไม่มีความสามารถที่จะอธิบายความรู้ให้เด็กเข้าใจได้				
35	ท่านรู้สึกเสียเวลาในการทำงานเมื่อต้องเข้าร่วมกิจกรรม การอบรม สัมมนาสำหรับผู้ปกครองที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น				
36	ท่านรู้สึกภูมิใจที่ได้ใช้ความสามารถในการเป็นวิทยากร ร่วมกับทางโรงเรียนเพื่อให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้ปกครอง ท่านอื่น				
37	ท่านรู้สึกยินดีที่ได้มีส่วนร่วมในการเสนอหัวข้อความรู้ ของการอบรมสัมมนาร่วมกับทางโรงเรียน				
38	ท่านสนใจติดตามหาความรู้เพิ่มเติมจากสื่อต่างๆทาง สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ที่ทางโรงเรียนแนะนำให้เสนอ เพราะมีประโยชน์สามารถนำมาปรับใช้ในการเลี้ยงดู เด็กได้				
39	ท่านรู้สึกเบื่อหน่ายที่จะต้องคอยตอบจดหมาย หรือ แบบสอบถามต่างๆของทางโรงเรียน				
40	ท่านมีความภาคภูมิใจที่ได้ช่วยดูแลเด็กในการจัดเตรียม สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ				
41	ท่านรู้สึกเบื่อหน่ายทุกครั้งที่คุณครูส่งให้เด็กจัดเตรียม หาวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆไปที่โรงเรียน				
42	ท่านพึงพอใจที่จะคอยให้กำลังใจและให้แรงเสริมด้วยการ ชมเชยเสมอเมื่อเด็กประสบความสำเร็จในการทำงานที่ โรงเรียนมอบหมายมา				
43	ท่านรู้สึกอึดอัด ลำบากใจทุกครั้งเมื่อต้องมีการติดต่อ สื่อสารกับทางโรงเรียน				

ข้อ ที่	รายการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ระดับทัศนคติของผู้ปกครอง			
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด
44	ท่านรู้สึกไม่ชอบที่เด็กต้องทำการบ้านเพราะคิดว่าเด็ก ยังเล็กเกินไปอาจทำให้เด็กเกิดความเครียดได้				
45	ท่านรู้สึกว่าภาระที่จะเข้ามาเป็นกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ รับผิดชอบการดำเนินงานในโรงเรียนจะทำให้เกิดความ ขัดแย้งต่อนโยบายการทำงานของโรงเรียนได้				
46	ท่านรู้สึกเป็นภาระที่ยุ่งยากสำหรับการจัดหาวัสดุสิ่งของ เพื่อนำมาบริจาคให้กับทางโรงเรียน				
47	ท่านรู้สึกพอใจที่ได้ช่วยเหลือสนับสนุนด้านการเงินหรือ บริจาคสิ่งของต่างๆให้กับทางโรงเรียนตามกำลัง ความสามารถ				
48	ท่านรู้สึกมีความสุขที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลือครู ดูแลเด็ก เช่นการประกอบอาหารกลางวันให้แก่เด็ก หรือ พาเด็กไปทัศนศึกษาร่วมกับทางโรงเรียน				
49	ท่านรู้สึกกังวลใจในการทำงานร่วมกับครูในการดูแลเด็ก ที่โรงเรียน เพราะกลัวว่าบุตรหลานของท่านจะติด ผู้ปกครองและปรับตัวเข้ากับเพื่อนหรือครูได้ยาก				
50	ท่านรู้สึกยินดีที่ครูไปเยี่ยมที่บ้านเด็ก เพราะจะทำให้ ผู้ปกครองและครูมีความเข้าใจกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มากขึ้น				
51	การไปเยี่ยมบ้านเด็กของครูทำให้ท่านรู้สึกสูญเสีย ความเป็นส่วนตัว				
52	ท่านรู้สึกอึดอัดที่ต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของครูในการ สอนเด็ก เพราะมีแนวคิดในการดูแลเด็กต่างกัน				
53	ท่านรู้สึกยินดีช่วยเหลืองานในโรงเรียนเสมอ เมื่อได้รับ การต้อนรับอย่างดีจากครู				
54	ท่านรู้สึกพอใจที่ครูดูแลเอาใจใส่บุตรหลานของท่าน เป็นอย่างดีโดยพยายามให้คำแนะนำแก่ท่านในการ พัฒนาเด็กให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น				
55	การติดต่อสื่อสารแบบสองทางโดยเปิดโอกาสให้ ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ยิ่งในการพัฒนาเด็กและโรงเรียน				

ข้อ ที่	รายการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ระดับทัศนคติของผู้ปกครอง			
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด
56	ท่านไม่ชอบเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมโรงเรียน เนื่องจากไม่เคยได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการ ใดๆของโรงเรียน				
57	ท่านรู้สึกภูมิใจเมื่อเห็นว่าผู้บริหารให้ความสำคัญ เชิญท่านมาร่วมงานพิธีการต่างของโรงเรียนเสมอ				
58	ท่านรู้สึกกังวลใจในการเขียนแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้ง กับการดำเนินงานบางอย่างของโรงเรียนเพราะกลัวว่าจะ มีผลเสียต่อบุคลากรของท่าน				
59	ท่านรู้สึกมีความมั่นใจมากขึ้นเมื่อได้ปรึกษาปัญหา ข้อข้องใจกับผู้บริหาร				
60	ท่านรู้สึกเบือนหน้าทันทีเมื่อผู้บริหารพูดถึงแต่เรื่อง นโยบายทางการศึกษาของโรงเรียน				

ด้านการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

ข้อ ที่	รายการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ระดับทัศนคติของผู้ปกครอง			
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด
61	ถ้าเป็นไปได้ท่านจะหลีกเลี่ยงการช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอนเพราะว่าครูเป็นผู้มีความรู้ในการจัดการเรียนการสอนที่ดีที่สุดอยู่แล้ว				
62	เมื่อครูขอความร่วมมือให้ช่วยจัดเตรียมหาสื่อ อุปกรณ์การสอน ท่านจะช่วยเหลืออย่างเต็มกำลังเสมอ				
63	ถ้าท่านมีความสามารถพิเศษในการเล่านิทาน ร้องเพลงหรือเล่นดนตรี ท่านจะเสนอจัดกิจกรรมให้กับเด็กๆที่โรงเรียนเสมอ				
64	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมสัมมนาที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ				
65	เมื่อท่านได้รับจดหมายจากทางโรงเรียนจะเปิดอ่านและทำความเข้าใจกับข่าวสารนั้นๆทุกครั้ง				
66	ท่านเสนอหัวข้อในการอบรมสัมมนาที่ตนเองสนใจทุกครั้งเพื่อจะได้รับความรู้ตรงตามความต้องการและนำไปใช้ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาให้แก่เด็กได้อย่างถูกต้อง				
67	ท่านไม่ต้องการเข้ามาเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครองท่านอื่น เพราะเกรงว่าผู้ปกครองท่านอื่นจะมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งและไม่ฟังความคิดเห็นจากท่าน				
68	ท่านมักอธิบายเพิ่มเติมในสิ่งต่างๆที่เด็กได้เรียนรู้จากโรงเรียน เพื่อให้เด็กเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น				
69	ท่านแจ้งให้คุณครูรับรู้ปัญหาทุกด้านของเด็กเสมอเพื่อจะได้ร่วมมือกันแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้นๆ				
70	ขณะที่เด็กทำงานควรปล่อยให้เด็กอยู่ตามลำพัง ท่านจะไม่เข้าไปซักถามเพราะจะเป็นการรบกวนทำให้เด็กขาดสมาธิและเลิกสนใจงานที่ทำอยู่				
71	ท่านจะปกปิดข้อมูลส่วนตัวบางอย่างเกี่ยวกับเด็กเพราะเกรงว่าครูอาจจะไม่ชอบลูกของท่าน				
72	ท่านและเด็กจะช่วยกันจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมสำหรับการไปเรียนเสมอ เพราะจะทำให้เด็กมีความใส่ใจต่อกิจกรรมการเรียนมากขึ้น				

ข้อที่	รายการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ระดับทัศนคติของผู้ปกครอง			
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
73	เมื่อโรงเรียนมีความจำเป็นท่านยินดีให้การสนับสนุนด้านการเงินบ้างในบางโอกาส เช่น การเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในการไปทัศนศึกษา				
74	ท่านจะไม่ยอมเสียค่าใช้จ่ายใดๆที่นอกเหนือจากค่าบำรุงการศึกษาประจำปีเพิ่มเติมอีก				
75	แม้ว่าจะมีโอกาส ท่านจะไม่เข้าไปก้าวกายเรื่องการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนอย่างเด็ดขาด เนื่องจากคณะผู้บริหารยอมจัดทำได้ดีที่สุด				
76	ท่านจะเข้าร่วมเพื่อช่วยทำงานให้กับทางโรงเรียนทุกครั้งที่มีโอกาสเพราะทำให้ท่านได้มีความใกล้ชิดกับเด็กและรู้พฤติกรรมของเด็กเมื่ออยู่ที่โรงเรียน				
77	ถ้าเป็นไปได้ท่านจะหลีกเลี่ยงการเข้าไปช่วยทำงานต่างๆภายในโรงเรียนเพราะเป็นหน้าที่ของครูไม่ใช่ผู้ปกครอง				
78	เมื่อโรงเรียนขอความร่วมมือให้ท่านเป็นคณะกรรมการในการทำงานร่วมกับทางโรงเรียน ท่านจะตอบตกลงทันทีเพราะต้องการเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลืองานของโรงเรียน				
79	ท่านหลีกเลี่ยงที่จะแสดงข้อคิดเห็นต่อคุณครู เพราะมักจะได้รับการปฏิเสธ หรือให้คำตอบที่ไม่ชัดเจน				
80	การทักทายอย่างเป็นมิตรของครูทำให้ท่านรู้สึกอบอุ่นใจ และต้องการมาพบคุณครูอยู่เสมอ				
81	ท่านมักจะหลีกเลี่ยงการพบปะกับคุณครูเนื่องจากคุณครูไม่ค่อยพูดจากับท่าน				
82	เมื่อลูกของท่านถูกครูตำหนิ ท่านจะรับฟังอย่างเข้าใจ และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกับครูเสมอ				
83	ท่านจะแสดงข้อคิดเห็นที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับครูทุกครั้งที่มีโอกาส				
84	ท่านจะไม่รับฟังคำตำหนิจากครูเกี่ยวกับลูกของท่าน เพราะครูไม่ควรตัดสินว่าลูกของท่านทำผิด แต่ควรจะมี ความเข้าใจในปัญหาของเด็กมากกว่า				
85	ท่านจะไม่นำปัญหาไปปรึกษากับผู้บริหารอย่างเด็ดขาด เพื่อป้องกันการทำให้ครูไม่พอใจและมีอคติกับบุตรหลานของท่าน				

ข้อ ที่	รายการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ระดับทัศนคติของผู้ปกครอง			
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด
86	ท่านมักจะหลีกเลี่ยงการเข้าพบผู้บริการเสมอเพราะรู้สึกว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก มีพิธีการมาก				
87	เมื่อท่านได้รับทราบเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่างๆจากการประชุมสัมพันธ์ของโรงเรียน จะเข้าร่วมในกิจกรรมเหล่านั้นทุกครั้งที่มีโอกาส				
88	ท่านพร้อมที่จะให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ให้แนวทางเพื่อการประเมินการทำงานและการจัดบริการต่างๆของโรงเรียนเสมอถ้าผู้บริหารเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นได้				
89	ท่านไม่ต้องการไปร่วมงานพิธีการต่างๆของโรงเรียน เพราะทำให้เสียเวลาในการทำงาน				
90	ท่านพยายามติดต่อผู้บริหารทุกครั้งเมื่อมีโอกาสเพราะจะทำให้ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนในทุกๆด้าน				

แบบสอบถาม

เรื่อง

ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อความคำถามปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อความคำถามเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน 3 ด้าน ดังนี้

1. ความรู้ในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
2. ความรู้สึกในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
3. การปฏิบัติในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

โปรดอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจก่อนลงมือทำแบบสอบถาม และโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ ซึ่งคำตอบจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปประมวลข้อมูลเพื่อการพัฒนา และสนับสนุนให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน อันจะส่งผลให้เด็กสามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจภายใต้ความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

นางสาวลักษณา ฤทธาคนี
นิสิตปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวลักษณา ฤทธาคนี
วันเดือนปีเกิด	8 สิงหาคม 2516
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	6 (เดิม 134/7) ซอย 6 ถนนพระรามหก แขวงสามเสนใน เขตพญาไท จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10400 โทร.0-9770-5559
ตำแหน่ง	อาจารย์ 1 ระดับ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) 2000/22 ถนนประชาสงเคราะห์ แขวงดินแดง เขตดินแดง จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2528	ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสามเสน
พ.ศ. 2534	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารวิทยา
พ.ศ. 2538	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) เกียรตินิยมอันดับ 1 การศึกษาปฐมวัย สถาบันราชภัฏจันทรเกษม กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร